

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΚΘ'

Τετάρτη 13 Μαΐου 1998 (ΠΡΩΤΗΝΗ)

Αθήνα, σήμερα στις 13 Μαΐου 1998, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.06' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την Προεδρία του Β' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΓΟΥΡΙΔΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτη Σγουρίδης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: Σύμφωνα με την από 12.5.98 εξουσιοδότηση του Σώματος, επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της ΡΚΗ συνεδριάσεώς του, της 12ης Μαΐου 1998 σε ό,τι αφορά την ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: "Άναθεση της δασοπιρόσβεσης στο Πυροσβεστικό Σώμα και άλλες διατάξεις".

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από το Γραμματέα της Βουλής κ. Παναγιώτη Καμμένο, Βουλευτή Β' Αθηνών, τα ακόλουθα:

"Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Οι Βουλευτές κύριοι ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Εύβοιας ζητεί χρηματοδότηση για τη συντήρηση του επαρχιακού οδικού δικτύου Εύβοιας.

2) Ο Βουλευτής Έβρου κ. ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΔΗΜΟΣΧΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Φερών Έβρου διαμαρτύρεται για την απόφαση της πώλησης των καταστημάτων Αφορολογήτων Ειδών Α.Ε.

3) Ο Βουλευτής Χίου κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΒΑΡΙΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Ψαρών Χίου ζητεί την έναρξη των εργασιών στις λιμενικές εγκαταστάσεις Ψαρών.

4) Ο Βουλευτής Μαγνησίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Γλώσσας του Νομού Μαγνησίας ζητεί την αναβάθμιση του ταχυδρομικού γραφείου Γλώσσας.

5) Ο Βουλευτής Μαγνησίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Νομάρχης Μαγνησίας ζητεί τη λήψη αναγκαίων μέτρων για την αντιπυρική προστασία στο Νομό Μαγνησίας.

6) Οι Βουλευτές κύριοι ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Λαογραφικός Πολιτιστικός Σύλλογος Μεσολογγίου ζητεί την ιδρυση τμημάτων πανεπι-

στηματικού επιπέδου στο Μεσολόγγι.

7) Ο Βουλευτής Αιτωλ/νίας κ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Κανδήλας του Νομού Αιτωλ/νίας ζητεί χρηματοδότηση για την κατασκευή Παιδικού Σταθμού στην περιοχή της.

8) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με τα οικονομικά και ασφαλιστικά αιτήματα της Ελληνικής Αστυνομίας.

9) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Βασίλειος Μοσκοφίδης, κάτοικος Δράμας, ζητεί τη διευθέτηση της συνταξιοδότησής του.

10) Η Βουλευτής Μαγνησίας κ. ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Εμπορικός Σύλλογος Νέας Ιωνίας Βόλου ζητεί χρηματοδότηση για την προμήθεια αναγκαίου εξοπλισμού του.

11) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Δράμας ζητεί την κατάθεση τροπολογίας για τη χορήγηση όδειας λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών.

12) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Ελληνοποντίων Ζυγού Καβάλας "Το Μέλλον" ζητεί τη δωρεάν στεγαστική αποκατάσταση όλων των προσφύγων Ποντίων.

13) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ο Σύλλογος Υπαλλήλων του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού ζητεί να ληφθούν μέτρα εκσυγχρονισμού του Οργανισμού Τουρισμού.

14) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Εκπαιδευτικός Όμιλος ΞΥΝΗ ζητεί τον καθορισμό με υπουργική απόφαση των προϋποθέσεων παροχής σπουδαστικών αδειών παραμονής σε αλλοδαπούς.

15) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Μεσογειακής Αναψίας ζητεί νέες νομοθετικές ρυθμίσεις για το διορισμό των εκπαιδευτικών μελών της.

16) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

κατέθεσε αναφορά με την οποία το Δασικό Συνδικαλιστικό Κίνημα διαφωνεί με τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις δασοπυρόσβεσης.

17) Οι Βουλευτές κύριοι ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Σύρου "Βαρδάκειο και Πρώτο" ζητεί την πρόσληψη προσωπικού για τη βελτίωση της παροχής των υπηρεσιών του.

18) Ο Βουλευτής Κυκλάδων κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Επαγγελματιών Μικρών Φορτηγών Αυτοκινήτων διαμαρτύρεται για τον τρόπο εκπροσώπησης της στο Δ.Σ. του Ταμείου Συντάξεως Αυτοκινήτων.

19) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με την ολοκλήρωση των έργων οδοστρώματος της οδού Γούναρη στην Πάτρα.

20) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με την πολιτική στον τομέα του φαρμάκου.

21) Οι Βουλευτές κύριοι ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο η Ορνιθολογική Εταιρεία και η Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών καταγγέλλουν την καταστροφή αποικίας αργυροπελεκάνων στην περιοχή των Πρεσπών και ζητούν τη λήψη μέτρων προστασίας τους.

22) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με την δημιουργία παραρτήματος Οργανισμού Προώθησης Εξαγωγών στην Πάτρα.

23) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Γενική Συνέλευση της Αναγέννησης Λαμίας ζητεί την κατασκευή κλειστού κολυμβητηρίου στην πόλη της Λαμίας.

24) Ο Βουλευτής Αιτωλ/νίας κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Κανδήλας Νομού Αιτωλ/νίας ζητεί την κατασκευή παιδικού σταθμού.

25) Ο Βουλευτής Αιτωλ/νίας κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Κόνισκας Νομού Αιτωλ/νίας αναφέρεται στην επιβολή προστίμων από το ΙΚΑ στους κατοίκους της.

26) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΑ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Δαμάνια Νομού Ηρακλείου ζητεί την καλύτερη αστυνόμευση της περιοχής της.

27) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΑ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με την κατάργηση του ν. 2525/97 που αφορά στη λειτουργία των Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων.

28) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΑ ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λασιθίου ζητεί να μην περικοπούν οι ανελαστικές δαπάνες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

29) Ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Ξανθης κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Αλέξανδρος Αλεξανδρίδης αναφέρεται στην ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών Σιδηροδρόμων.

30) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟ-

ΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Γιωτόπουλος Ιωάννης, ζητεί την καταβολή της εξισωτικής αποζημίωσης που δικαιούται.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 4464/5-2-98ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 3695/20-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 4464, που κατατέθηκε στις 5-2-98 από τους Βουλευτές κ.κ. Στέλλα Αλφιέρη, Σπύρο Δανέλλη και Μουσταφά Μουσταφά και μας διαβιβάστηκε με το υπ' αριθμ. 1028003/834/26-2-98 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, σας πληροφορούμε τα εξής:

Με το νέο προϋπολογισμό του ΕΤΕΡΠΣ για το 1998, σε ό,τι αφορά στην υλοποίηση της προγραμματικής σύμβασης ΥΠΕΧΩΔΕ – Δήμου Τήλου (συνολικού προϋπολογισμού περίπου 380 εκατ. δρχ.) για όλα τα έργα για τα οποία υπάρχει ετοιμότητα μελετών ή απορροφήσεων από το Δήμο (δηλαδή έχουν υποβληθεί οι σχετικές μελέτες ή τα παραστατικά πληρωμών), έχουν κοπεί χρηματικά εντάλματα, τα οποία έχουν σταλεί προς έγκριση.

Η εκταμίευση θα ολοκληρωθεί εντός του μηνός Μαρτίου. Στη συνέχεια για την περαιτέρω χρηματοδότηση των έργων, ο Δήμος πρέπει να ακολουθήσει τη διαδικασία αποστολής παραστατικών πληρωμών.

Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

2. Στην με αριθμό 4481/6-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 3733/20-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 4481, που κατατέθηκε στις 6-2-98 από το Βουλευτή κ. Δημήτρη Πιπεργιά και μας διαβιβάστηκε με το Α.Π. Δ15Γ/Φ4/3861/27-2-98 έγγραφο του Υπουργείου Ανάπτυξης, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για τον καθορισμό οριακών τιμών εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων (π.δ. 1180/81-ΦΕΚ 293Α', ΚΥΑ 11294/93-ΦΕΚ 264Β' και 10315/93-ΦΕΚ 369Β') καλύπτει γενικά και τον καθορισμό ορίων εκπομπών από οικιακές ή βιοτεχνικές εγκαταστάσιες καύσης φυσικού αερίου για θέρμανση νερού ή κτιρίων. Οι ρύποι για τους οποίους προσδιορίζονται οριακές τιμές εκπομπής είναι η αιθάλη και το διοξείδιο του άνθρακα.

Στις προαναφερθείσες διατάξεις καθορίζονται επίσης προϋποθέσεις για την εν γένει ορθή λειτουργία των εγκαταστάσεων.

Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

3. Στην με αριθμό 4515/9-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 11061/27-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της με αριθμό 4515/9-2-98 ερώτησης που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Κων. Ευμοιρίδης σχετικά με το δημοτικό τέλος σε ποσοστό 5% και 2%, σας γνωρίζουμε ότι, το δημοτικό τέλος στα ακαθάριστα έσοδα των εστιατορίων κλπ. συναφών επαγγελμάτων με το νέο νόμο 2539/97 από 5% έγινε 2%, ύστερα από πρόταση της ΚΕΔΚΕ και συμφωνία των αρμοδίων φορέων. Η επέκταση του τέλους και στα καταστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 20 του παραπάνω νόμου γίνεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Ο Υφυπουργός
Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ"

4. Στην με αριθμό 4559/10-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 721/24-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής

Οικονομίας η ακόλουθη απάντηση:

*Σε απάντηση της με αριθμό 4559/10.2.98 ερώτησης του Βουλευτή κ. Ν. Νικολόπουλου, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1) Τα Μέτρα/Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Υποπρόγραμμα ΕΥΠ 4 "Νοτιοδυτικό τμήμα Πάτρας", του Επιχειρησιακού Προγράμματος στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN, αφορούν τους τομείς:

- Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (4 Δράσεις)
- Ενίσχυση απασχόλησης (1 Δράση)
- Κοινωνικές Υποδομές (6 έργα/Δράσεις)
- Ενθάρρυνση - Ενίσχυση παραγωγικών Δραστηριοτήτων (3 έργα)

- Δράσεις για το αστικό Περιβάλλον (15 έργα)

2) Σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα δεδομένα έχουν εγκριθεί Τεχνικά Δελτία Έργων, προϋπολογισμού ύψους 2.125,09 εκατ. δρχ., εκ των οποίων έχουν αναληφθεί από τον φορέα υλοποίησης του προγράμματος νομικές δεσμεύσεις ύψους 470,463 εκατ. δρχ. και έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές ύψους 31,300 εκατ. δρχ.

3) Η χρονική διάρκεια του προγράμματος είναι 6 χρόνια (1994 - 1999), η δε κοινωνική ενίσχυση αφορά δαπάνες μέχρι το 2001, για τις οποίες θα έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις έως την 31.12.1999.

4) Τυχόν καθυστερήσεις ή εμπλοκές στην χρηματοδότηση και υλοποίηση των προγραμματισμένων έργων κρίνεται ότι έγινε προστάθεια να αντιμετωπιστούν στα πλαίσια των προτάσεων τροποποίησης που υπεβλήθησαν από τον Φορέα υλοποίησης πρόσφατα.

**Ο Υφυπουργός
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΧΤΑΣ"**

5. Στην με αριθμό 5202/3-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 686/26-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

*Απαντώντας στην ερώτηση 5202/3-3-98 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Απόστολος Σταύρου, παρακαλούμε να πληροφορήσετε τον κύριο Βουλευτή ότι η Δ/νοη Μελετών Έργων Οδοποιίας του ΥΠΕΧΩΔΕ έχει εκπονήσει μελέτη κυκλοφοριακής διαμόρφωσης καθώς και μελέτη εγκατάστασης φωτεινής σηματοδότησης για τον κόμβο Περιφερειακής Λεω-

φόρου Σπάτων και Λ. Σπάτων - Αρτέμιδας (Λούτσας). Οι μελέτες αυτές πρόκειται άμεσα να πρωθηθούν για υλοποίηση στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου μας.

**Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"**

6. Στην με αριθμό 5215/3-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 3626/20-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

*Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 5215, που κατατέθηκε στις 3-3-98 από τους Βουλευτές κυρίους Αποστόλη Τασούλα και Στρατή Κόρκα, σας πληροφορούμε τα εξής:

'Όπως είναι γνωστό για την περιοχή της Αθήνας, η έκδοση οικοδομικών αδειών και ο έλεγχος εφαρμογής τους ανήκει στην αρμοδιότητα της Πολεοδομικής Υπηρεσίας του Δήμου Αθηναίων, από την οποία ζητήθηκε (διά της Δ/νος Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης της Γενικής Δ/νος Περιφέρειας Αττικής) και αναμένεται η σχετική εννμέρωση.'

Παράλληλα η ερώτηση διαβιβάστηκε στη Δ/νοη Επιθεώρησης του Υπουργείου προκειμένου να εξετάσει το θέμα και να προβεί στις δέουσες ενέργειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

**Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"**

7. Στην με αριθμό 5220/4-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 33/24-3-98 έγγραφο από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

*Σε απάντηση της ερώτησης 5220 από 4.3.98 του Βουλευτή κ. Β. Πολύδωρα, σας γνωρίζουμε ότι τα εποπτευόμενα από το Υπουργείο Εξωτερικών Νομικά Πρόσωπα καθώς και τα στοιχεία που ζητούνται γι' αυτά είναι τα εξής:

A. Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Αποδήμων και Παλιννοστούντων Ομογενών Ελλήνων (Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε.):

Ιδρύθηκε με το από 23-11-1990 προεδρικό διάταγμα (ΦΕΚ 782 Β') ως Ν.Π.Ι.Δ..

Σχετικά με τις αποζημιώσεις Προέδρου, Διευθύνοντος Συμβούλου και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τα έτη 1994, 1995, 1996 και 1997 σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Έτος	Έσοδα	Έξοδα	Αποζημιώσεις Δ.Σ.	Ποσοστά επί Έσόδων	Ποσοστά επί Εξόδων
1994	8.016.381.135	5.683.235.819	22.124.550	0,28%	0,39%
1995	5.730.683.230	6.062.553.368	26.364.675	0,46%	0,43%
1996	5.291.113.129	6.639.275.954	24.327.083	0,46%	0,37%
1997	9.294.463.964	5.464.849.068	18.956.977	0,20%	0,35%

Τα ετήσια έξοδα προσωπικού έχουν ως εξής:

1994: 1.395.166.021

1995: 1.579.321.739

1996: 1.837.172.405

1997: 1.850.975.026

Β. Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού:

'Έχει συσταθεί με τον ν. 2026/92 (ΦΕΚ 43 Α') ως Ν.Π.Ι.Δ. Ο Πρόεδρος και τα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ. είναι άμισθοι και δεν λαμβάνουν κανενός ειδους αποζημίωση.

Το σύνολο του απασχολούμενου προσωπικού απασχολείται με διοικητική εργασία και οι δαπάνες γι' αυτό είναι:

1994: 182.727.120

1995: 271.356.388

1996: 288.984.809

1997: 296.190.952

Γ. Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (Ε.Κ.Ε.Μ.):

'Έχει συσταθεί με τον ν. 1791/88 (ΦΕΚ 141 Α') ως Ν.Π.Ι.Δ. Επισυνάπτονται πίνακες με τα ζητούμενα στοιχεία.

Δ. Ίδρυμα Αποκαταστάσεως Ομογενών εξ Αλβανίας:

'Έχει συσταθεί με τον ν. 1967/91 (ΦΕΚ 149 Α').

Τα λειτουργικά έξοδα του Ιδρύματος καλύπτονται από το κεφάλαιο και τους τόκους της αρχικής δωρεάς 5.000.000 δολαρίων του κ. I. Λάτση, ο οποίος ενίσχυσε και ενισχύει και ενδιαμέσως, μετά δηλαδή την σύστασή του, το Ίδρυμα.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες του στο Ίδρυμα και η Γραμματεία του στην Αθήνα λειτουργεί με μία υπάλληλο αποσπασμένη από το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας, στις εγκαταστάσεις του οποίου στην ακριτική Πωγωνιανή του Ν. Ιωαννίνων στεγάζεται το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης για ομογενείς από την Αλβανία σπουδαστές, το οποίο ιδρύθηκε από το Ίδρυμα και λειτουργεί συνεχώς από το 1992.

Βασική δραστηριότητα του Ιδρύματος σήμερα είναι η λειτουργία του παραπάνω Κέντρου, για το οποίο το Ίδρυμα δαπανά ετησίως από δικούς του πόρους 120.000.000 δρχ.

Το KEK Πωγωνιανής έχει 14 άτομα προσωπικό, από τα οποία τα 9 αποτελούν το εκπαιδευτικό προσωπικό του.

**Ο Αναπληρωτής Υπουργός
ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ"**

Σημ: Τα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

8. Στην με αριθμό 5226/98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 10073/24-3-98 έγγραφο από την Υπουργό Αιγαίου η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση στην ερώτηση 5226/98 του Βουλευτή Κ. Βύρωνα Πολύδωρα, σας γνωρίζουμε ότι:

Το Υπουργείο Αιγαίου δεν προίσταται καμιάς κρατικής εταιρείας ή επιχειρήσεις ιδιωτικού δικαίου, ούτε και έχουν συσταθεί από 1-1-1994 μέχρι σήμερα κρατικές επιχειρήσεως ιδιωτικού δικαίου με τη μορφή Ανωνύμων Εταιρειών ή άλλων ΝΠΙΔ, που να τελούν υπό την εποπτεία του και να ανήκουν στον τομέα ευθύνης του.

Η Υπουργός
ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ"

9. Στην με αριθμό 5229/4.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 32/24.3.98 έγγραφο από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 5229/4.3.98 του Βουλευτή Κ. Π. Σκανδαλάκη σας γνωρίζουμε τα εξής: Όπως είναι γνωστό τα ζητήματα που αφορούν την φορολογία εισοδήματος, ανήκουν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Οικονομικών. Στην αρμοδιότητα του ίδιου Υπουργείου ανήκει ουσιαστικά και η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για την κατάρτιση και υπογραφή Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας των εισοδημάτων, με τρίτες χώρες.

Όπως προκύπτει από τους τηρούμενους φακέλους στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εξωτερικών, διαπραγματεύσεις μεταξύ Ελλάδος και Καναδά για τη σύναψη Σύμβασης

Αποφυγής Διπλής Φορολογίας, πραγματοποιήθηκαν στην Οττάβα, στις 9 και 10 Ιουνίου 1997, μεταξύ των αρμόδιων Υπηρεσιών των Υπουργείων Οικονομικών των δύο χωρών.

Από ελληνικής πλευράς στις διαπραγματεύσεις μετείχαν στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας (Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος-Τμήμα Αποφυγής Διπλής Φορολογίας), ενώ από Καναδικής πλευράς στελέχη των TAX TREATY SECTION και TAX LEGISLATION DIVISION του αντίστοιχου Υπουργείου Οικονομικών.

'Αλλωστε και από την επισυναπτόμενη στην ερώτηση επιστολή του ENQUIRIES AND ADJUSTMENTS DIVISION, δεν αναφέρεται ότι δεν έγιναν διαπραγματεύσεις, αλλά ότι δεν έχουν πληροφορίες ότι αναμένεται σχετική διευθέτηση του θέματος. Προφανώς, δεν υπήρξε εσωτερική αλληλοενημέρωση των υπηρεσιών του Καναδικού Υπουργείου Οικονομικών.

Μάλιστα η Ελληνική Αντιπροσωπεία συναντήθηκε με εκπροσώπους των Ελλήνων εργαζομένων στον Καναδά και συζήτησε μαζί τους το θέμα της φορολογίας των συντάξεων τους, προκειμένου να αποκτήσει μία σαφή εικόνα του ζητήματος και να επιδώξει την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος.

Κατά τις διαπραγματεύσεις έγιναν σχετικές προτάσεις από Καναδικής πλευράς και συγκεκριμένες αντιπρόσωπες από Ελληνικής πλευράς, πάνω στις οποίες θα ενημερωθείτε από τον αρμόδιο Υπουργείο Οικονομικών.

Η Καναδική πλευρά επιφυλάχθηκε να απαντήσει. Όμως δεν υπήρξε ακόμη σχετική αντίδραση.

Η επικοινωνία συνεχίζεται μέσω των Διπλωματικών εκπροσώπων των χωρών στις δύο πρωτεύουσες και καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια αξιοποίησης και διεύρυνσης των δυνατοτήτων που μπάρχουν, δεδομένου και του ζωηρού ενδιαφέροντος το οποίο εκδηλώνεται από Καναδικής πλευράς για την πραγματοποίηση επενδύσεων στην Ελλάδα.

Είναι λοιπόν προφανές ότι η σύναψη μιας διακρατικής Συμφωνίας, η οποία θα δεσμεύει για ικανό χρόνο τις σχέσεις που θα ρυθμιστούν, απαιτεί ενδελεχή μελέτη και ταυτόχρονα χρονοβόρες διαδικασίες, προκειμένου να επιτευχθεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο η προστασία του ελληνικού δημοσίου αλλά και του ιδιωτικού συμφέροντος.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ"

10. Στην με αριθμό 5234/4.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 661/26.3.98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5234/4.3.98 ερώτησης του Βουλευτή Κ. Γ. Καρατζαφέρη, σας πληροφορούμε τα εξής:

Οι θητικές αξιες που απορρέουν από την ιδέα των Ολυμπιακών αγώνων δεν συμβαδίζουν με αξιώματα του τύπου "όλα είναι προς πώληση" και βέβαια είναι τουλάχιστον αντιδεοντολογικό να επιχειρείται τέτοια σύνδεση εκ μέρους του κυρίου συναδέλφου.

Οι διάφορες εναλλακτικές μορφές παιγνιδιών, οι οποίες μελετώνται για το Ολυμπιακό Λαχείο, είναι πολύ διαφορετικές από τις διεξαγόμενες σήμερα στη ηλεκτρονικά παιγνίδια, τόσο ως προς τη φυσιογνωμία όσο και ως προς τους κανονισμούς και βέβαια δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με τους γνωστούς "κουλοχέρηδες".

Οι μελετώμενες μορφές παιγνιδιών του Ολυμπιακού Λαχείου, που παρουσιάζουν πρωτοτυπία για τα Ελληνικά δεδομένα, αναφέρεται να εξασφαλίσουν ένα σημαντικό μέρος των απαιτουμένων πόρων για τη διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 και εφαρμόζομενες από ένα αξιόπιστο Κρατικό Φορέα, όπως είναι ο Ο.Π.Α.Π., θα οδηγήσουν στη δραστική μείωση των υφιστάμενων σήμερα διαφόρων παρανομών τυχερών παιγνιδιών.

Τέλος δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής, ότι οι μελετώμενες μορφές παιγνιδιών εφαρμόζονται από πολλών ετών, από χώρες που διακρίνονται για την κοινωνική οργάνωση και ευαισθησία τους, όπως π.χ. Σουηδία, Φιλανδία, Νορβηγία,

Ισλανδία, Καναδάς, από τους Κρατικούς Φορείς, τις διάφορες φιλανθρωπικές οργανώσεις, τον Ερυθρό Σταυρό κλπ., και όχι μόνο δεν έχουν δημιουργήσει κοινωνικές παρενέργειες ανάλογες των αναφερομένων στην συγκεκριμένη ερώτηση, αλλά αντίθετα έχουν γίνει πλήρως αποδεκτές και αποτελούν βασικούς χρηματοδότες πολλών σημαντικών κοινωνικών, αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

**Ο Υφυπουργός
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ"**

11. Στην με αριθμό 5239/98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 10073/24.3.98. έγγραφο από την Υπουργό Αιγαίου η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση στην ερώτηση 5239/98 του Βουλευτή κ. Μ. Μπεντενιώτη, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στα πλαίσια της ασκούμενης για τα νησιά του Αιγαίου πολιτικής, η Κυβέρνηση έχει προβάλει και έχει προβεί σε νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικές με την τοπική ανάπτυξη, όσον αφορά στα μικρά νησιά και ειδικότερα σε εκείνα με πληθυσμό κάτω των 500 κατοίκων. Συγκεκριμένα ισχύουν:

1) Εξαίρεση από τα αντικειμενικά κριτήρια των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες στα νησιά αυτά.

2) Μείωση του συντελεστή φορολογίας μεταβιβασης ακινήτων κατά 40% για αγορές ακινήτων που γίνονται από φυσικά πρόσωπα.

3) Απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος 3 εκ. δρχ. για κάθε φυσικό πρόσωπο που κατοικεί μόνιμα στα νησιά αυτά.

4) Καταργείται ο ΕΦΤΕ και η εισφορά του ν.128/1975 για τα δάνεια ή τις πιστώσεις που παρέχονται στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα για να τα χρησιμοποιήσουν σε δραστηριότητες, που ασκούνται σ' αυτά.

5) Με το νέο αναπτυξιακό νόμο δίνονται στα νησιά αυτά τα υψηλότερα δυνατά κίνητρα που προβλέπονται για τη Ζώνη Δ'.

Το Υπουργείο Αιγαίου με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στα νησιά τρίτης ταχύτητας ή σε συνεργασία με άλλα αρμόδια Υπουργεία στηρίζει την ενδυνάμωση και αναβάθμιση των τοπικών κοινωνιών και με χρηματοδότησεις έργων όλων των τομέων ενισχύει την τοπική ανάπτυξη. Επισυνάπτουμε σχετικό ενημερωτικό σημείωμα για τις δράσεις του Υπουργείου Αιγαίου.

**Η Υπουργός
ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΖΩΗ"**

Σημ. Τα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

12. Στην με αριθμό 5241/4-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 657/26-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5241/4-3-98 ερώτησης του Βουλευτή κ. Εμ. Κεφαλογιάννη σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Δημοσιότητα διαγωνισμού

α. Στο διαγωνισμό αυτό πραγματοποιήθηκαν όλες οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία δημοσιεύσεις της προκήρυξης του διαγωνισμού τόσο στον Ελληνικό τύπο όσο και στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Γι' αυτό το λόγο και υπήρχαν στη συνέχεια πολλές αναφορές και άρθρα στον τύπο σχετικά με τον διαγωνισμό αυτό τις σχετικές εξελίξεις, τους ενδιαφερομένους, τις μελλοντικές προοπτικές κλπ., ώστε ακόμα και οι περισσότεροι απλοί φίλαθλοι ήσαν ενήμεροι σχετικά.

Επίσης το ενδιαφέρον του Ο.Π.Α.Π. για συνεργασία με εταιρεία έμπειρη στην οργάνωση και διεξαγωγή παιχνιδιών στοιχημάτων έχει δημοσιοποιηθεί και είναι γνωστό σε όλους τους ενδιαφερομένους και από παλαιότερα. Ήδη προς την κατεύθυνση αυτή παρόμοιος διαγωνισμός, για την επιλογή από τον Ο.Π.Α.Π. συμβούλου εταιρείας για την οργάνωση και διεξαγωγή στοιχημάτων, είχε επίσης διεξαχθεί τον Ιούλιο του 1996, ο οποίος απέβη τελικά άγονος.

β. Τα τεύχη δημοπράτησης παρελήφθησαν από 14 συνολικά εταιρείες.

γ. Η προθεσμία που δόθηκε στο διαγωνισμό αυτό, για την υποβολή προσφορών από τους ενδιαφερομένους ήταν μεγαλύτερη ακόμα και από τη μέγιστη προβλεπόμενη στη σχετική Ελληνική και Κοινοτική νομοθεσία (152 ημέρες,) ώστε να προετοιμάσουν τις προσφορές τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

2. Χρήση της τεχνολογικής υποδομής του Ο.Π.Α.Π.

Κατά την κατάρτιση της διακήρυξης του διαγωνισμού δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή ώστε αφ' ενός μεν να παρέχεται δυνατότητα συμμετοχής σε όλες τις σοβαρές εταιρείες στο χώρο της οργάνωσης και διεξαγωγής νομίμων παιχνιδών στοιχημάτων και αφ' επέρσυ να μην δημιουργείται κανένας απολύτως περιορισμός συμμετοχής στο διαγωνισμό. Γι' αυτό το λόγο και στο αντικείμενο του διαγωνισμού σκόπιμα δεν περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες για την διεξαγωγή του στοιχήματος προσθήκες υλικού και λογισμικού, τόσο σε επίπεδο κεντρικού συστήματος, όσο και σε επίπεδο τερματικών μηχανών πρακτορείων LT-1E. Όπως ρητά αναφέρεται στο πρώτο άρθρο της διακήρυξης το κόστος δημιουργίας, λειτουργίας και συντήρησης όλου του επιπρόσθετου υλικού και λογισμικού του κεντρικού μηχανογραφικού συστήματος και των τερματικών μηχανών πρακτορείων το οποίο ενδεχομένως θα απαιτηθεί να αναλάβει ο Ο.Π.Α.Π. και έτσι αποφεύγεται η εξ αυτού δημιουργία πλεονεκτημάτων σε ορισμένους από τους ενδιαφερομένους.

3. Προσφορές.

α. Είναι τελείως ανακριβές ότι στο διαγωνισμό υπεβλήθη μόνο μία προσφορά. Στον διαγωνισμό υπεβλήθησαν δύο προσφορές οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της αξιολόγησης.

β. Όσον αφορά το εύλογο του κόστους, ο Οργανισμός πέραν των υποβληθεισών προσφορών, διαθέτει ιδία εμπειρία από τη διαχείριση τυχερών παιχνιδών προσαρμόζοντας τα δεδομένα στις ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου παιχνιδιού.

4. Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο δεν προβλέπεται ασυμβίβαστο ή κώλυμα για την συμμετοχή στο διαγωνισμό του Οργανισμού εταιρειών στις οποίες συμμετέχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στο χώρο του αθλητισμού. Επιπλέον αυτού και για την προάσπιση της αξιοπιστίας του στοιχήματος, αποτέλεσαν σαφείς και βασικούς όρους της διακήρυξης ότι:

α. Η αποφασιστική αρμοδιότητα για την επιλογή και έγκριση των πάσης φύσεως Ελληνικών αθλητικών γεγονότων για τα οποία θα διεξάγεται στοιχήματα θα ανήκει στον Οργανισμό.

β. Ο Ο.Π.Α.Π θα ασκεί, σύμφωνα με τον νόμο 2433/96 και το προεδρικό διάταγμα υπ' αρ. 250/97 "ΦΕΚ-Α- την εν γένει διαχείριση, την εποπτεία και τον έλεγχο των παιχνιδών αυτών καθώς επίσης και το δικαίωμα της λήψης των τελικών αποφάσεων για κρίσιμα θέματα όπως είναι:

Η επιλογή μη αθλητικών γεγονότων για διεξαγωγή στοιχήματος

'Οροι διεξαγωγής των παιχνιδών αυτών

Κανονισμοί των παιχνιδών

Τιμολόγια των παιχνιδών

Προσοχή στους παίχτες, για ένα ή περισσότερα παιχνίδια προκαθορισμένης ή μεταβλητής απόδοσης, ποσοστού κερδών σε επίσημα βάση υψηλότερου των σχετικών άνω ορίων.

Αρχικές και στη συνέχεια επήσεις γενικές κατευθύνσεις και στρατηγική όσον αφορά την επικοινωνία, προώθησης, τις πωλήσεις και τη διαφήμιση των παιχνιδών αυτών

Επιπρόσθετη υποδομή και γενικότερα κάθε ενέργεια όσον αφορά τα πρακτορεία.

Έγκριση προτάσεων για τη μείωση του παράνομου στοιχήματος.

γ. Επίσης στην περίπτωση που τα δεδομένα στους παίχτες κέρδη από τα παιχνίδια αυτά, ως ποσοστό επί των ακαθαρίστων εισπράξεων των παιχνιδιών, υπερβούν σε επήσηα βάση τα άνω αυτά όρια, υποχρεούται να καλύψει με ίδια δαπάνη τη διαφορά. Με αυτόν τον τρόπο ο ανάδοχος όχι μόνο θα εγγυηθεί ότι δεν θα υπάρξει ζημιά από τη διεξαγωγή των παιχνιδιών αυτών, αλλά επί πλέον θα εγγυηθεί και τα ποσοστά προς απόδοση στο Υπουργείο Οικονομικών, στη Γ.Γ.Α. στο

Υπουργείο Πολιτισμού και στον Ο.Π.Α.Π. για τις λειτουργικές δαπάνες των παιχνιδιών αυτών. Επίσης ο ανάδοχος θα εγγυηθεί ότι κατά την πρώτη διετία της συνεργασίας, οι ακαθάριστες εισπράξεις από τα παιχνίδια αυτά θα είναι κατ' ελάχιστον 20 δισ δρχ. καθώς επίσης και ότι για κάθε ένα από τα επόμενα έτη της συνεργασίας οι ακαθάριστες εισπράξεις από τα παιχνίδια αυτά θα είναι κατ' ελάχιστον 20 δισ δρχ. Εάν οποιοδήποτε από τα ελάχιστα αυτά επίπεδα ακαθάριστων εισπράξεων δεν επιτευχθεί, Ο Ο.Π.Α.Π. έχει το δικαίωμα να διακόψει άμεσα τη συνεργασία με τον Ανάδοχο.

δ. Όσον αφορά τη διαφήμιση είναι γνωστό ότι αποτελεί πάγια πρακτική στον Ο.Π.Α.Π. από πολλών επών η ανάθεση της διαφήμισης των παιχνιδιών του σε ιδιωτικές εταιρείες, υπό την εποπτεία βέβαια πάντοτε του Οργανισμού. Η πρακτική αυτή εφαρμόσθηκε για όλα τα άλλα παιχνίδια του Ο.Π.Α.Π. χωρίς κανένα πρόβλημα. Παρόμοιες άλλωστε πρακτικές εφαρμόζονται και από τους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς τυχερών παιχνιδιών των άλλων χωρών της Ευρώπης και της Αμερικής.

5. Για την πλήρη εξασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, ορίζεται ρητά στο πρώτο άρθρο της διακήρυξης ότι όλες οι εργασίες της οικονομικής διαχείρισης όλων των παιχνιδιών στοιχημάτων θα εκτελούνται και θα ελέγχονται από τον Ο.Π.Α.Π., παράλληλα με τις εργασίες της οικονομικής διαχείρισης των άλλων παιχνιδιών του.

**Ο Υφυπουργός
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ"**

13. Στην με αριθμό 5242/4-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 3642/20-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 5242, που κατατέθηκε στις 4-3-98 από το Βουλευτή κ Γεώργιο Καλό, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το μεγαλύτερο τμήμα της πόλης του Πειραιά και ιδιαίτερα οι περιοχές Μικρολίμανο, Ακτή Πρωτοψάλτη, Καστέλα, που αναφέρονται στη σχετική ερώτηση, έχει ήδη χαρακτηρισθεί ως παραδοσιακό με το από 27-7-1982 π.δ/γμα (ΦΕΚ 410 Δ/82) και προστατεύεται με τις διατάξεις που περιλαμβάνονται σε αυτό. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές οποιαδήποτε εργασία στο Ιστορικό Κέντρο, σε οικοδομήσιμους και κοινόχρηστους χώρους, εγκρίνεται από την Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου, η οποία είναι αρμόδια για την προστασία του παραδοσιακού χαρακτήρα του Ιστορικού Κέντρου του Πειραιά.

Ιδιαίτερα για τις περιοχές της Καστέλας και του Μικρολίμανου καθώς και την Ακτή Πρωτοψάλτη, έχουν εκδοθεί πρόσθετα ειδικά διατάγματα όρων δόμησης και προστασίας (ΦΕΚ 196 Δ/75, 385 Δ/79, 200 Δ/70 κλπ.), με τα οποία καθορίζονται οι όροι και ο τρόπος δόμησης, ώστε να προστατεύεται η αρχιτεκτονική φυσιογνωμία και το φυσικό ανάγλυφο, οι φυγές και η θέα προς τη θάλασσα.

Για την πόλη του Πειραιά έχει εγκριθεί, με την υπ' αρ. 78916/ 4063/87 Υπ. Απόφαση (ΦΕΚ 79 Δ/88), το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.), με το οποίο δίνονται κατευθύνσεις για τη χωροταξική, πολεοδομική και κυκλοφοριακή οργάνωση της πόλης.

Η Δ/νση Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υπουργείου, στο πλαίσιο της εξειδίκευσης των χρήσεων που προτείνονται από το Γ.Π.Σ. Πειραιά και για την προστασία των ευαίσθητων περιοχών, προχωρεί στη μελέτη χρήσεων γης και ειδικών όρων δόμησης για τις περιοχές Καστέλα, Μικρολίμανο και Ακτή Πρωτοψάλτη και στη συνέχεια στην υπόλοιπη πόλη, πρόγραμμα το οποίο προωθείται άμεσα.

Σχετικά με τα εγκαταλειμένα παραδοσιακά κτίρια της περιοχής, σας γνωρίζουμε ότι δεν προβλέπεται διαδικασία εκ νέου κρίσης τους και την υποχρέωση αποκατάστασης και άρσης του κινδύνου έχουν οι ιδιοκτήτες τους. Στην περίπτωση που κάποιο έχει καταστεί επικίνδυνο ή διαπιστωθεί ότι έχει καταρρεύσει προβλέπεται (π.δ/γμα της 27/4/88 - ΦΕΚ 317

Δ/88) η αποκατάστασή του από το Δήμο ή το Δημόσιο, με αντίστοιχη χρέωση των δαπανών στους ιδιοκτήτες, μετά από σχετική διαδικασία.

Τέλος σας ενημερώνουμε ότι στο πλαίσιο του προγράμματος της Διεύθυνσης Ειδικών Έργων Αναβάθμισης Περιοχών του Υπουργείου, για το Ιστορικό Κέντρο του Πειραιά, που περιλαμβάνει την αναβάθμιση και ανάδειξη αρχαίων και νεοτέρων μνημείων της πόλης:

- Πραγματοποιήθηκε το έργο "Φωτισμός διατηρητέων κτιρίων και ελεύθερων χώρων στον Πειραιά" συνολικού προϋπολογισμού 343 εκατ. δρχ. Κατά προτεραιότητα έγινε ο φωτισμός των αρχαίων τειχών στην Πειραιϊκή, του αρχαίου θεάτρου, των πυλών του Άστεως, του περιβόλου στο Ναυτικό Μουσείο, του Τιτανέιου Κήπου, στο κεντρικό λιμάνι και σε άλλους χώρους.

- Πραγματοποιείται το έργο "Ανάπλαση της πλαζ Βοτσαλάκια".

'Έχουν ήδη ολοκληρωθεί εργασίες προϋπολογισμού 220 εκατ. δρχ. και είναι σε εξέλιξη εργασίες προϋπολογισμού 530 εκατ. δρχ

- 'Έχει ήδη δημοπρατηθεί και άρχισε η αποκατάσταση και συντήρηση των όψεων του Χατζηκυριάκειου Ιδρύματος Παιδικής Προστασίας προϋπολογισμού 63 εκατ. δρχ.

- Αντιμετωπίζεται η αποκατάσταση και συντήρηση του Παλαιού Ταχυδρομείου.

Ο Υφυπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

14. Στην με αριθμό 5242/4-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 270/26-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 5242/4.3.98 ερώτηση του Βουλευτή κ. Γεώργιου Καλού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά, αρκετά νεώτερα μνημεία έχουν χαρακτηριστεί ως έργα τέχνης και ιστορικά διατηρητέα μνημεία. Με ευθύνη της αρμόδιας Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων θα γίνει συστηματική καταγραφή (χάρτες 1:2000) των κηρυγμένων και αξιόλογων κτιρίων στον Πειραιά, μετά την ολοκλήρωση της καταγραφής που έχει ξεκινήσει για το Δήμο Αθηναίων.

Η Καστέλα -τα ερείπια των νεώσοικων που πρόσφατα βρέθηκαν εκεί- θα ενταχθεί σε ένα δίκτυο αρχαιολογικών διαδρομών του Πειραιά που ετοιμάζει η Εφορεία.

2. Οι άδειες κατεδαφίσεων κτιρίων εκδίονται από τα αρμόδια πολεοδομικά γραφεία. Η αξιολόγηση γίνεται από το Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Στερεάς Ελλάδας ή το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, ύστερα από αυτοψία και σχετική εισήγηση αρχιτεκτόνων της αρμόδιας Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ. Η επανάκριση ήδη κηρυγμένων αλλά πλέον ερειπωμένων μνημείων, γίνεται από το Κ.Σ.Ν.Μ. ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων.

3. Η προστασία του παραδοσιακού χαρακτήρα των περιοχών Μικρολίμανου, Ακτής Πρωτοψάλτη (Δηλαβέρη) και Καστέλας, καθώς και η θεμούθετηση ειδικών όρων δόμησης και ειδικών χρήσεων γης και η εφαρμογή προγραμμάτων ειδικού φωτισμού, μελέτης του κυκλοφοριακού κ.α., ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε..

Ο Υφυπουργός
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ"

15. Στην με αριθμό 5244/4-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 271/26-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 5244/4.3.98 ερώτηση των Βουλευτών κυρίων Πέτρου Κουναλάκη και Ανδριανής Λουλέ, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Μετά από αυτοψία που έγινε από την αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ. η διαδικασία χαρακτηρισμού ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του σπιτιού της χαράκτριας Βάσως Κατράκη στο Αιτωλικό Αιτωλοακαρνανίας, έχει ξεκινήσει.

Ο Υφυπουργός
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ".

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Εισερχόμαστε στη συμπληρωματική

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΒΟΥΛΗΣ

Συνέχιση της συζήτησης και λήψη απόφασης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Συζητούμε την πρώτη ενότητα των άρθρων και βρισκόμαστε ήδη στη δεύτερη ημέρα.

Θέλω επίσης να σας ανακοινώσω, κύριοι συνάδελφοι, ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένων ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αιθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", πενήντα πέντε μαθητές και τρεις συνοδοί -δάσκαλοι από το 480 Δημοτικό Σχολείο Πειραιά.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες της πτέρυγες)

Πρώτος για να ομιλήσει είναι ο κ. Καρακώστας.

Ορίστε, κύριε Καρακώστα, έχετε επτά λεπτά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, όπως γνωρίζετε, το Σύνταγμά μας εγκαθιδρύει το κράτος δικαίου, αλλά δεν εξασφαλίζει το δίκαιο κράτος, όπως σήμερα απαιτεί η κοινωνία μας και χρειάζεται. Γι' αυτό στις υπό αναθεώρηση διατάξεις θα πρέπει να προσεγγίσουμε αυτό το δίκαιο κράτος.

Αλλά, για να το προσεγγίσουμε χρειάζονται να γίνουν βαθές τομές, τις οποίες δεν βλέπω στις υπό αναθεώρηση διατάξεις.

'Έχω τη γνώμη ότι πρώτα-πρώτα χρειάζεται μία αλλαγή στη νομοτεχνική δομή του ίδιου του κειμένου του Συντάγματος, δεδομένου ότι πολλές "αρμοδιότητες", σε κεφάλαια του κειμένου λέγονται, παραδείγματος χάρη, "εξουσίες" του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η λέξη αυτή είναι άστοχη. "Αρμοδιότητες", μπορούμε να πούμε.

Επίσης, έχουμε την "οργάνωση της διοίκησης" και εκεί γίνεται λόγος και για τους Ο.Τ.Α., ενώ θα πρέπει να ξεχωριστούν οι αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. σε ειδικό κεφάλαιο, γιατί τώρα οι Ο.Τ.Α. είναι μαζί με την "οργάνωση της διοίκησης".

Υπάρχουν, μπορώ να πω, και άλλες επικεφαλίδες, τμήματα κλπ. του κειμένου που χρειάζονται μια επανεξέταση και νέα νομοτεχνική δομή.

Συγκεκριμένα, θα έλεγα ότι στον τίτλο της εξεταζόμενης ενότητας "Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα" θα έπρεπε να μπει μία παύλα και να προστεθεί και "Υποχρεώσεις της πολιτείας" γιατί, όπως γνωρίζετε, το δικαίωμα το διεκδικείς, αλλά θα πρέπει, εφόσον το Σύνταγμα αναγνωρίζει ένα δικαίωμα, ταυτόχρονα να παρέχει και τη δυνατότητα της παροχής αυτού του δικαιώματος. Διότι έχουμε δικαιώματα μέσα στο Σύνταγμα, είτε ατομικά είτε κοινωνικά, τα οποία όμως δεν παρέχονται στους πολίτες, αλλά διατυπώνονται μόνον ως ευχές μέσα στο κείμενο του Συντάγματος.

Εγώ θα ήθελα, πέρα από τις προτεινόμενες προς αναθεώρηση διατάξεις, να σας υποδείξω ότι στο άρθρο 7 παράγραφος 1 προτείνεται η προσθήκη εδαφίου ή ερμηνευτική δήλωση που να ορίζει ότι δεν θεωρούνται ως εγκλήματα οι "παραβάσεις τάξης", που υπάγονται στην αρμοδιότητα των πταισματοδικείων και των μονομελών πλημμελειοδικείων.

'Όπως γνωρίζετε, το δίκαιο μας τριχοτομεί το έγκλημα σε πταισματα, πλημμελήματα και κακουργήματα. Όμως, οι πταισματικές παραβάσεις και οι παραβάσεις σε βαθμό μονομελούς πλημμελειοδικείου δεν πρέπει να χαρακτηρίζονται ως εγκλήματα, αλλά ως "παραβάσεις τάξης" και δεν θα πρέπει να απειλούνται ποινές κράτησης ή φυλάκισης γι' αυτές τις παραβάσεις τάξης. Θα πρέπει εδώ να δείτε, αν πρέπει να κάνετε αυτήν την αναθεώρηση.

Επίσης, στο άρθρο 7 παράγραφος 4 προτείνω την τροποποίηση της διάταξης ως εξής:

"Δικαστικός ή κρατικός λειτουργός που κατά οποιονδήποτε τρόπο καταδικάζει ή προφυλακίζει ή με άλλο τρόπο στερεί

άδικα ή παράνομα την προσωπική ελευθερία του ατόμου ή με ενέργεια ή παράλειψή του προκαλεί στο άτομο ζημιά υποχρεούται σε αποζημίωση, η οποία επιδιώκεται από τον αδικηθέντα δικαστικό".

Θα πρέπει ο πολίτης εδώ να έχει το δικαίωμα να στρέφεται εναντίον εκείνου του κρατικού λειτουργού ή του δικαστικού, ο οποίος τον εμπλέκει σε μια άδικη ή παράνομη ταλαιπωρία. Έτσι, λοιπόν, θα έχουμε κράτος δικαίου.

Επίσης, προτείνεται στο άρθρο 21 παράγραφοι 2 και 4 τη τροποποίηση διατάξεων, ώστε το κράτος και οι Ο.Τ.Α., να υποχρεούνται, πρώτον, να προστατεύουν ουσιαστικά και αποτελεσματικά τις πολύτεκνες οικογένειες και δεύτερον, να παρέχουν υποχρεωτικά στέγη στους άστεγους πολίτες.

Εδώ, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το κράτος απλώς φροντίζει. Όχι, είτε οι Ο.Τ.Α. είτε το κράτος, να υποχρεούνται να δίνουν στέγη στους άστεγους πολίτες. Επίσης, να προστατεύουν ουσιαστικά και αποτελεσματικά την πολύτεκνη οικογένεια, διότι, όπως γνωρίζετε, έχουμε δημογραφικό πρόβλημα και πρέπει να υποστηρίξουμε την πολύτεκνη οικογένεια.

Επίσης στο άρθρο 22, παράγραφος 1, προτείνεται η τροποποίηση της διάταξης αυτής ώστε η εξεύρεση εργασίας ή η δημιουργία συνθηκών απασχόλησης να αποτελεί υποχρέωση της πολιτείας εναντίον των πολιτών της. Στο Σύνταγμα εκφράζονται ευχές για την πολιτεία, ότι έχει δικαίωμα ο πολίτης να ζητάει εργασία, να φροντίζει δηλαδή, η πολιτεία να του βρει εργασία. Εδώ όμως, θα πρέπει να υπάρχει υποχρέωση του κράτους να βρίσκει εργασία στον μη εργαζόμενο πολίτη ή να δημιουργεί συνθήκες απασχόλησης των πολιτών και αν δεν το πράττει αυτό το κράτος, ο πολίτης να έχει το δικαίωμα να στρέφεται εναντίον του κράτους για να ικανοποιήσει αυτό το δικαίωμά του.

Έτσι μπορούμε να πούμε ότι παρέχουμε δικαιώματα στους πολίτες και όχι να εκφράζονται ευχές μέσα στο δίκαιο. Το δίκαιο, όπως γνωρίζετε, είναι καταναγκαστικό, εξαναγκάζει τους υπόχρους της πολιτείας. Επομένως θα πρέπει να θεσπίσουμε εδώ διατάξεις που να εξαναγκάζουν το κράτος, την πολιτεία να υποχρεώνεται να βρει εργασία, να προστατεύσει την οικογένεια κλπ.

'Όπως είναι διατυπωμένα σήμερα τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα στο ισχύον Σύνταγμα, είναι απλώς ευχές, διακρήτεις και όχι υποχρεώσεις, δηλαδή αν θέλει η πολιτεία. Το δικαίωμα το διεκδικείς και αν δεν στο δώσουν τι θα γίνει; Θα πρέπει ο πολίτης να αυτοδικήσει στην πολιτεία για να αξιώσει να ικανοποιηθεί αυτό το δικαίωμά του.

Επομένως, εδώ υπάρχουν ουσιαστικές ελλείψεις πάνω στα κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα των πολιτών. Θα πρέπει να υπάρχει σαφής υποχρέωση της πολιτείας καταγραμμένη στο Σύνταγμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ευχαριστούμε τον κ. Καρακώστα.

Ο κ. Χρήστος Ροκόφυλλος έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Θα ασχοληθώ με δύο ζητήματα που ζωηρά αμφισβητούνται στο πλαίσιο της διακομματικής διατάξης, σχετικά με την αναθεώρηση του Συντάγματος, και σε ένα ομόφωνο -κατά τη γνώμη μου- λάθος που έχουμε διατράξει στην Επιτροπή Αναθεώρησης.

Ας αρχίσω από τα αμφισβητούμενα. Η πρώτη ζωηρή αμφισβήτηση από ισχυρή μερίδα Βουλευτών, ιδίως της Νέας Δημοκρατίας, αναφέρεται στην κατάργηση της ποινής του θανάτου. Εμείς εισιτογύμαστε να καταργηθεί η ποινή του θανάτου και να επιτραπεί όλως εξαιρετικά για στρατιωτικά κακουργήματα ή κακουργήματα εναντίον της πολιτειακής πράξης, εν καιρώ πολέμου.

Οι άλλοι λένε όχι στην κατάργηση. Για να καταπολεμήσουμε τους εμπόρους ναρκωτικών, για να καταπολεμήσουμε άλλα βαριά αδικήματα θα πρέπει και γι' αυτούς να επαναφέρουμε την ποινή του θανάτου. Νομίζω ότι έχουν λάθος. Θέλω αυτό το λάθος να το περιγράψω, να το εντοπίσω και να το υπογραμμίσω:

Η ποινή του θανάτου ήταν η συνήθης ποινή από τότε που

υπάρχει δικαιοσύνη σ' αυτόν το πλανήτη. Ακόμη και το 180 αιώνα σχεδόν όλα τα αδικήματα επιμωρούντο, παραδείγματος χάρη στην Αγγλία –που ήταν και η πιο προχωρημένη χώρα εκείνη την εποχή– με την ποινή του θανάτου. Ακόμα και η κλοπή.

Όπως δε γράφει ο αείμνηστος καθηγητής της Εγκληματολογίας Γαρδίκας, οι Άγγλοι εγκληματολόγοι αναφέρουν ότι παρά την ποινή του θανάτου, στο αγγλικό δίκαιο για τους κλέφτες, οι κλοπές πολλαπλασιάζονταν. Μάλιστα αναφέρει ο Γαρδίκας ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα: Την ώρα που εξετελούνταν κάποιοι κλέφτες δια δημόσιου απαγονισμού, σε δημόσια πλατεία, την ίδια εκείνη ώρα που γινόταν η εκτέλεση για να παραδειγματισθούν και να αποτραπούν οι μελλοντικοί κλέφτες, διεπράττονταν σωρεία κλοπών μέσα στην ίδια πλατεία εις βάρος εκείνων, οι οποίοι χάζευαν την εκτέλεση της ποινής και την απολάμβαναν.

Δυστυχώς η ίδια αυτή παρωχήμενη αντίληψη επικρατεί ακόμα σε ορισμένους συναδέλφους, οι οποίοι φαντάζονται ότι η ποινή του θανάτου έχει αποτρεπτική δύναμη. Ε, λοιπόν, όλες οι εγκληματολογικές έρευνες αποδεικνύουν ότι δεν έχει καμία αποτρεπτική δύναμη. Καμία κυριολεκτικά.

Γιατί; Γιατί κανένας εγκληματίας δεν κάθεται να κάνει ένα ισοζύγιο, έναν ισολογισμό, για να συγκρίνει τις ωφέλειες που θα έχει από το έγκλημα και ποιοι είναι οι κίνδυνοι, τους οποίους διατρέχει σε περίπτωση κατά την οποία αποκαλυφθεί. Ποτέ δεν το κάνουν. Οι εκ πάθους εγκληματίες ασφαλώς όχι γιατί κινούνται από ακατανίκητη παρόρμηση. Οι άλλοι εγκληματίες δεν το κάνουν, διότι ελπίζουν πάντα ότι δεν θα αποκαλυφθούν και δεν θα συλληφθούν.

Ένα φοβίζει τον εγκληματία και ένα πράγμα αποτελεί πραγματική δύναμη αποτροπής. Αυτό το ένα είναι η μεγάλη πιθανότητα να συλληφθεί. 'Οσο λοιπόν καλά λειτουργεί, με τεχνικές, επιστημονικές μεθόδους και με ενάργεια η Αστυνομία και μεγιστοποιεί την πιθανότητα σύλληψης του όποιου εγκληματία, αυτή η προοπτική είναι που μπορεί να τον αποτρέψει και τίποτε άλλο.

Μην ανησυχείτε δε, η ποινή των ισοβίων δεσμών έχει εξαιρετικά μεγάλη αποτρεπτική δύναμη. Κανένας δεν μπορεί να φανταστεί τον εαυτό του ισοβιώς, ή έστω για είκοσι χρόνια, κρατούμενο για ένα σοβαρό αδικήμα, χωρίς να ανατριχιάσει με την ιδέα ότι είναι δυνατό να υποστεί μια τέτοια κύρωση.

Επιπλέον, η ποινή του θανάτου και η εκτέλεσή της εκβανασώνουν τα ήθη, εξοικειώνουν τους πάντες με την ιδέα της θεμιτής, τάχα, θανάτωσης ενός συνανθρώπου και ευρίσκονται έξω από τον ευρωπαϊκό νομικό πολιτισμό. Θα σας το αποδείξω αυτό ευθύς αμέσως.

Ήδη, το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Στρασβούργου απαγόρευσε στη Γερμανία να εκδώσει πολίτη κατηγορούμενο για φόνο, που τον είχε διαπράξει στις Ηνωμένες Πολιτείες, για το μόνο λόγο ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες επιτρέπεται η θανατική καταδίκη. Άρα ενδέχεται αυτός να καταδικαστεί σε θάνατο και να υποστεί το μαρτύριο της αναμονής στα couloirs de la mort, όπως γράφει η απόφαση, δηλαδή στους διαδρόμους του θανάτου.

Τελείωνω μ' αυτό το θέμα, γιατί δεν έχω χρόνο.

Ένα δεύτερο θέμα, ζωηρά αμφισβητούμενο ακόμη και από τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, τον κ. Καραμανλή, είναι τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, να επιτραπούν δηλαδή τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Μας παρουσίασαν ένα δεκάλογο επιχειρημάτων, ο οποίος στην πραγματικότητα ήταν ένας δεκάλογος δεκαρολογίας. Θέλουν, όπως μας είπε ο κ. Καραμανλής, να υπάρχει η ελευθερία της αγοράς στο χώρο της ανώτατης παιδείας. Ε, λοιπόν, μ' αυτήν την οικονομία της αγοράς, δεν πρόκειται να γίνει κανένα σοβαρό πανεπιστήμιο. Απλούστατα κάποιοι επιτήδειοι θα εκμεταλλευθούν την ανάγκη για "χαρτί παιδείας χωρίς παιδεία και χωρίς μόρφωση".

Άλλωστε, εδώ η ζωή των σύγχρονων κοινωνιών είναι αποκαλυπτική. Στην Ευρώπη δεν υπάρχουν ιδωτικά πανεπιστήμια αξιόλογα. Στη Γαλλία δεν υπάρχει κανένα, εκτός από ένα, το καθολικό πανεπιστήμιο, το οποίο φυτοζωεί και το οποίο πάντως ανήκει στην καθολική Εκκλησία και επιτελεί

άλλους σκοπούς. Στη Γερμανία δεν υπάρχουν ιδιωτικά, όλα είναι δημόσια. Στην Ιταλία είναι δημόσια, στην Αγγλία είναι δημόσια. Πού το βρήκαν ότι εδώ θα γίνουν ιδιωτικά πανεπιστήμια τάχα μη κερδοσκοπικά;

Την απάντηση την έχει δώσει εκ προοιμίου ένας λαμπρός πανεπιστημιακός, ο κ. Γεώργιος Κουμάντος, ο οποίος σε άρθρο που έγραψε στην "ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ", στις 12.10.1997, με το χαρακτηριστικό τίτλο "Το διάτρητο άλλοθι της μη κερδοσκοπίας", αποδεικνύει ότι πρόκειται για "ψεύτικη λύση", η οποία "δεν έχει άλλο προσόν από το προσόν της υποκρισίας". Και σημειώνει ο κ. Κουμάντος, ο διαπρεπής πράγματι καθηγητής, ότι "συχνά τίποτε δεν είναι τόσο κερδοφόρο, όσο αυτό που επιοίμωνα σφραγίζεται ως μη κερδοσκοπικό".

Λοιπόν, πρόκειται για ένα ψευτοδίλημμα, πρόκειται για μια ψεύτικη επιπίδα, ότι τάχα θα υπάρχουν ιδιωτικά πανεπιστήμια αποστειρωμένα από κάθε κερδοσκοπική επιδίωξη, τα οποία τάχα θα δέχονται τους φοιτητές με τη σειρά των γενικών εξετάσεων και θα έχουν και επίβλεψη του κράτους και θα έχουν και επιβολή κρατική. Δεν κατάλαβα, τα πανεπιστήμια μας τα δημόσια δεν έχουν πλήρη αυτοδίοικητη; Τους εμπόδισε σε τίποτε το κράτος, το οποίο τους ενισχύει αφειδώς; Όχι βέβαια.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κ. Βουλευτή.)

Θα ήθελα να έρθω τώρα, αν μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, να μιλήσω για μισό λεπτό ακόμη, στο ομόφωνο λάθος, αφού στον ελάχιστο χρόνο που είχα, δεν μπόρεσα να ασχοληθώ μ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Θα σας δώσω ένα λεπτό, κύριε Ροκόφυλλε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Είναι τόση μεγάλη η επιθυμία μας και η προθυμία μας να εμπλουτίσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα, αφοπλίζοντας το κράτος, να εμβαθύνουμε και να διευρύνουμε τον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ώστε φθάσαμε σε μία λανθασμένη υπερβολή. Αναφέρομαι στο άρθρο 5, παράγραφος 4, όπου εκεί προτείνουμε ομόφωνα να γίνει η αναθεώρηση της παραγράφου 4 του άρθρου 5 "προς την κατεύθυνση της δυνατότητας επιβολής ατομικών διοικητικών μέτρων, μόνον ως παρεπόμενης ποινής, σε περίπτωση καταδίκης για εγκλήματα του κοινού ποινικού δικαίου".

Αυτό το "μόνο", αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, σημαίνει ότι δεν θα μπορεί πια, μετά από μια τέτοια αναθέωρηση του Συντάγματος, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών να διατάξει την απαγόρευση εξόδου ενός κατηγορούμενου από τη χώρα, την απαγόρευση να επισκέπτεται τον τόπο του εγκλήματος, την επιβολή του μέτρου να επισκέπτεται το αστυνομικό τμήμα δύο φορές το μήνα κ.ο.κ.

Πρόκειται για τραγικό λάθος. Αν περιμένουμε να καταδικαστεί πρώτα, μετά από μερικά χρόνια και ως παρεπόμενη ποινή να επιβληθεί αυτό, τότε πρόκειται περι αστειότητος.

Νομίζω ότι ήταν ένα λάθος, που οφείλεται ακριβώς στην επαινετή προθυμία όλων μας να βοηθήσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα και φθάσαμε σε αυτήν την υπερβολή. Τελείωσα, κύριε Πρόεδρε και σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ευχαριστούμε, κύριε Ροκόφυλλε.

Ο κ. Κηπουρός έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, συμφωνείτε ότι ο χάρτης των ελευθεριών και των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών, όπως άλλωστε όλοι οι χάρτες της πολιτικής, οφείλει εκτός των άλλων να αναδεικνύει την οντότητα, τις προτεραιότητες, τις μεγάλες θεραπευτικές ιδιότητες και αρετές της πολιτικής.

Με βάση την αρχή αυτή, ο υπαρκτός χάρτης που αναφέρεται στο άρθρο 5 της συζητούμενης πρότασης για δικαιώματα μεταναστών, όφειλε να συμπεριλάβει επιπλέον θεμελιώδη δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών. Αυτά των εθνικών συνιστώσων, καθώς και των ελληνικών ιστορικών περιφερειών: Το δικαίωμα στην ύπαρξη, στη μνήμη, στη συνέχεια, στην ανάπτυξη, στην αποκατάσταση των προσφύγων, όπως επίσης

το δικαίωμα στην υπεράσπιση των ιστορικών περιφερειών, είναι μερικά, η κατοχύρωση των οποίων πρέπει και μπορεί να αναβαθμίσει και να εμπλουτίσει το νέο καταστατικό χάρτη.

Είναι δηλαδή ζήτημα πολιτικής, σύμφωνα άλλωστε με τις αρχές και τις αξίες που απετέλεσαν και τα θεμέλια όλων των πολιτισμένων ευρωπαϊκών δημοκρατιών.

Θα σας φέρω ένα απλό παράδειγμα: Συνιστά μεγάλη παραβίαση του δικαιώματος στην ιστορική μνήμη, όταν ο κ. Βενιζέλος συναντεί στο κονσέρτο της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών στην Άγκυρα, σύμφωνα με το πρόγραμμα που θα σας καταθέσω για τα Πρακτικά, παραμονή της επετείου της 19ης Μαΐου, μημένης της Ποντιακής Γενοκτονίας, που καμά πολιτισμένη χώρα δεν το έκαμνε αυτό, όσο και να την πίεζαν.

Δεν συνιστά δηλαδή απλά μουσικό Νταβός. Η παραμονή, ο χρόνος δηλαδή, η επιλογή, η πρόταση, η πρόσκληση, ο γενοκτονικός αυτός τουρκικός εσπερινός, με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών σε ρόλους μπάντας σαν αυτή που παίζει στο πολεμικό μουσείο της Κωνσταντινούπολης επιβεβαιώνει την ανατολίτικη ρατσιστική και φασιστική δομή και ταυτόχρονα κουτοπόνηρη για κάθε σοβαρή ευρωπαϊκή πολιτική παιδεία και ηθική, τουρκική πρόσκληση, αλλά και χωρίς προηγούμενο θρασύτητα, με συγκεκριμένο, όμως, μήνυμα που επιδόκεται να σταλεί στη διεθνή κοινότητα. Άλλωστε κανείς ειλικρινής φίλος δεν σε προσκαλεί να του τραγουδήσεις ημέρες επετείου ενός εγκλήματος που διέπραξε εις βάρος σου.

Αν ήμουν στη θέση του κ. Βενιζέλου θα παραιτούμην, όταν μάλιστα είναι γνωστό το περσινό πάρτι, ανήμερα της 19ης Μαΐου των Ρουβά-Κουτ, με το Ρουβά τελικά αποδιοπομπαίο τράγο όλης αυτής της ιστορίας, με μεγάλες πάλι τότε ευθύνες της Αθήνας και το δις εξαμάρτειν ουκ Αθήνας σοφής.

Ήθελα με τη σημερινή ευκαιρία να σας καλέσω να ματαιώσετε ως Κυβερνητή, κύριε Υπουργέ, από το συνώνυμο με αυτοπροσβολή και αυτούρβρη προς την εθνική ιστορική μνήμη, αλλά και τη σχετική ομόφωνη απόφαση της Βουλής για αναγνώριση της 19ης Μαΐου ως μημένης μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, που εκτός των άλλων, εκτός δηλαδή από μαύρο ταξίδι, συνιστά μια νέα εις βάρος μας πολιτική λήθης και ανοχή της βαρβαρότητας, ενώ επιτρέπει τη διαιώνιση της τουρκικής ατιμωρησίας και επομένως τη συνέχιση νέων γενοκτονιών, όπως ήδη γίνεται.

Το δεύτερο με το οποίο ήθελα να ασχοληθώ και να αναφερθώ αφορά στην ανάγκη μιας νέας θεσμικής κεντρικής δομής, που αφορά στις σχέσεις της πολιτικής, της ίδιας της Δημοκρατίας, αλλά και των πολιτικών κομμάτων με τα ΜΜΕ, το νέο αυτό πολιτικό πρωταγωνιστή και υποκείμενο, τα νέα αυτά ανάκτορα με τις όποιες διαπλοκές τους.

Συμφωνείτε ότι η συνέχεια της αποθεσμοποίησης, αλλά και η αλλοίωση της εσωτερικής διαλεκτικής των κομμάτων έχουν άμεση σχέση με τους ανειλμένους ρόλους των Μαζικών Μέσων Ενημέρωσης, να παραχαράζουν την ιστορία, πλασσάροντας, όπως έχει δειξει τη πρόσφατη ιστορία το παλαιό, αλλά και το παμπάλαιο, ως νέο, να διαιρούν, αν όχι να καταστρέψουν την κοινή γνώμη με σκοπό, εκτός των άλλων, την αυτοσυντήρηση των υφισταμένων τους υπαρκτών γραφειοκρατικών διευθυνουσών κομματικών ομάδων.

Σε αντίθεση με τις άλλες ευρωπαϊκές πολιτισμένες χώρες, σε μία χώρα χωρίς θεσμική πολιτική ολοκλήρωση, όπως η δική μας και με ασθενή και αδύναμη θεσμική μνήμη και άμυνα, όπου η μετάβαση από την κομματοκρατία στη δημόσια δημοκρατία, στη δημοκρατία των πολιτών, στη δημοκρατία του κοινού –αυτή που βιώνουμε σήμερα δηλαδή– έχει διευρύνει το ήδη υπαρκτό τεράστιο κενό πολιτικής, χρειάζονται νέοι κανόνες που να ρυθμίζουν τις σχέσεις των πολιτικών κομμάτων με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Αυτά τα περί Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, είναι άλλα λόγια να αγαπόμαστε.

Με δεδομένη την αρχή ότι η πολιτική είναι αναντικατάστατη, όποιος δεν φοβάται τη δημοκρατία και το διάλογο, όποιος τελικά δεν φοβάται την πολιτική, είναι υπέρ της γνωστής πρότασης του Μιχάλη Χαραλαμπίδη που αξιοποιήσαμε είκοσι δύο Βουλευτές για δημόσιες συνεδριάσεις των κεντρικών επιτροπών των πολιτικών κομμάτων –μαζί και εσείς, κύριε

Πρόεδρε της Βουλής, που προεδρεύετε στην Ολομέλεια σήμερα– που να μεταδίδονται απευθείας από τα κρατικά τηλεοπτικά μέσα, ώστε να μπει επιτέλους ένα τέλος στην παραμόρφωση της αληθινής πολιτικής πραγματικότητας από τις γραφειοκρατικές κομματικές ομάδες που ενώ άλλα λέγονται μέσα, έξω βγάζουν άλλα.

Η ελληνική κοινωνία, η οποία κατά τα τελευταία χρόνια παρακολούθησε δημόσια συνέδρια πολιτικών κομμάτων, είδε και κατάλαβε και γι' αυτό μερικοί αγωνιστές και θέλουν να επιβάλουν τη λήθη. Γι' αυτό και έχει απορριφθεί η πρότασή μας. Αυτή είναι η γνώμη μου και αυτή είναι και η αλήθεια.

Η πρόταση αυτή, όπως όλες οι μεγάλες προτάσεις, παρ' όλη την αρχική αντίδραση, θα διεκδικήσει και θα απαιτήσει μεγάλες πλειοψηφίες και ως πρωτοπορειακή σε πανευρωπαϊκό επίπεδο πολιτική, μπορεί να αποτελέσει κεντρική θεσμική τομή για την επιστροφή της πολιτικής, όσο και της ίδιας τη δημοκρατίας που σήμερα απουσιάζουν, αφού τις ζούμε ως προς την τηλεοπτική τους εκδοχή, ως τηλεπολίτες.

Φαντάζεσθε τι θα έλεγε σήμερα, αν ζούσε, ο Παζολίνι για τον υπαρκτό τηλεοπτικό φασισμό, όταν σύμφωνα με τα κουρσάρικα γραπτά του, ο φασιστικός φασισμός στη χώρα του ήταν άκαρο αρνί, ήταν ένα παιχνιδάκι απέναντι στο χριστιανοδημοκρατικό φασισμό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό ο κύριος Βουλευτής καταθέτει για τα Πρακτικά το πρόγραμμα του προαναφερθέντος κονσέρτου, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Κηπουρό, ο οποίος μας έδωσε και ένα λεπτό από το χρόνο των υπολοίπων συναδέλφων.

Ο κ. Κεδίκογλου έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχήν θέλω να διασαφηνίσω ότι δεν θα υπερψηφίσω καμία διάταξη, η οποία θα οδηγήσει σε νούμερο άνω των εκατόν ογδόντα Βουλευτών και δεν θα υπερψηφίσω καμία διάταξη στην οποία δεν θεωρώ ότι δεν θα υπάρχει την αναθεώρηση, έτσι ώστε να υπάρχει μία θητική δέσμευση από την επομένη Βουλή, δεδομένου ότι η άλλη Βουλή μπορεί να πετάξει στον κάλαθο των αχρήστων, όλα όσα λέμε εμείς εδώ –όπως πάει το πράγματα και να κάνει ό,τι θέλει. Το διευκρινίζω, λοιπόν, αυτό για όση αξία έχει.

Στο άρθρο 4, σχετικά με τη θητεία των αντιρρησιών συνειδήσης, νομίζω ότι δεν πρέπει να μπει συνταγματική διάταξη. Κατανοώ το θέμα της συνειδήσης, αλλά αυτό ας αφεθεί στα δικαστήρια. Όταν ο Τζών Μάρσαλ στην ουδία έφτιαξε ένα νέο Σύνταγμα με δικαστικές αποφάσεις, νομίζω ότι δεν μπορεί να συντάχμαται και οι συνταγματικοί χάρτες να μπαίνουν σε τέτοιες λεπτομέρειες. Ναι, υπέρ των αντιρρησιών συνειδήσης, αλλά με τη μορφή θητείας ως βοηθητικών ή άλλων, όπως το λύσινη η ελληνική δικαιοσύνη.

Πάμε στο άρθρο 5, όπου λέει ότι περιορίζεται η πρότασή μας επί των ατομικών διοικητικών μέτρων μόνο ως παρεπόμενα.

Νομίζω ότι πρόκειται περί λάθους. Επιχειρηματολόγησε με σημαντικά επιχειρήματα επ' αυτού ο κ. Ροκόφυλλος. Είμαι σαφώς αντίθετος στην επέκταση των μέτρων αυτών.

Πάμε στο άρθρο 6. Με ικανοποιεί η τοποθέτηση του συναδέλφου κ. Γεωργόπουλου τόσο ως προς την έναρξη, όσο και ως προς το τέλος της κράτησης. Ως προς το θέμα δε της θανατικής ποινής είμαι μεν υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής, όχι όμως με συνταγματική διάταξη. Οφείλουν οι κυβερνώντες και οι εξουσίες που προέρχονται από το λαό να σέβονται το λαό και να προσαρμόζουν τις αποφάσεις τους. Οφείλει η ελληνική δικαιοσύνη να αναλάβει τις ευθύνες της. Δεν χρειάζεται συνταγματική διάταξη για την κατάργηση της θανατικής ποινής. Η ύπαρξη όμως αυτής της ποινής είναι ζήτημα κοινωνικό, κοινωνικής ανέλιξης, κοινωνικής κουλτούρας, κοινωνικού επιπέδου, είναι ζήτημα ανθρώπινο. Να λύνει κάθε φορά η δικαιοσύνη. Όχι ο συνταγματικός

νομοθέτης, σε καμιά απολύτως περίπτωση. Η δικαιοσύνη οφείλει να αναλάβει τις ευθύνες της, διότι στην Ελλάδα η δικαιοσύνη, θα πω παρακάτω, λαίκιζει κατά το χειρότερο τρόπο.

Πάμε στο άρθρο 10, σχετικά με την αναφορά των πολιτών. Λέει η υπάρχουσα διάταξη, ότι μπορούν να αναφέρουν οι πολίτες και να απαντούν οι υπηρεσίες αιτιολογημένα σ'εκείνον που υπέβαλε την αναφορά σύμφωνα με το νόμο.

Κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, θα παρακαλέσω για το εξής: Μπορείτε να μην με ακούτε, αλλά δεν μπορεί να διαβάζετε. Εγώ είμαι αιγορητής εδώ και εκπρόσωπος του λαού. Μπορεί να μη με ακούτε, μπορεί να μη λογαριάζετε ότι ακούτε, αλλά δεν μπορεί να ασχολείσθε με άλλα πράγματα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εγώ μπορώ να ακούω και να διαβάζω. Και διαβάζω το Σύνταγμα. Αν θέλετε μπορώ να επαναλάβω τι είπατε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Όμως οι διατάξεις του Κανονισμού δεν επιτρέπουν κάτι τέτοιο. Ζητώ την εφαρμογή του Κανονισμού, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κύριος Υπουργός έχει κικερώνιες ιδιότητες, όπως ο Κικέρων! Ακούει, διαβάζει, σκέπτεται.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Χαίρομαι ιδιαίτερα, αλλά αυτό δεν το ξέρει ο λαός.

Συνεχίζω, κύριε Πρόεδρε. Ζητώ γενική διάταξη, ότι οι νόμοι που ψηφίζονται να προβλέπουν κυρώσεις στις περιπτώσεις μη εφαρμογής τους. Διότι και τώρα υπάρχει νόμος να απαντούν οι αρχές στους πολίτες. Άλλα νόμοι χωρίς κυρώσεις δεν έχει καμιά αξία. Άρα, λοιπόν, να μπει συνταγματική διάταξη σχετικά με τις κυρώσεις που θα έχει τυχόν μη εφαρμογή του νόμου.

Προχωρούμε στο άρθρο 14, που λέγει ότι νόμος ορίζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η επανόρθωση και στα ΜΜΕ. Νομίζω ότι πρέπει να μπουν κάποιες αυστηρότερες διατάξεις. Ο πολίτης είναι ανελεύθερος. Ήταν σημαντική η τοποθέτηση του κ. Κηπουρού. Με την ευκαιρία ήθελα να πω ότι είναι αξιοσημείωτα τα όσα είπε ο κ. Κηπουρός, με τα οποία και συμφωνώ.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ο πολίτης είναι ανυπεράσπιστος και όχι ανελεύθερος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Περίπου το ίδιο είναι. Έχουν ιδιαίτερη σημασία τα όσα είπε ο κ. Κηπουρός σχετικά με την εθνική συνείδηση. Για όλους εμάς που διατηρούμε ακόμα ονόματα καταγωγής τουρκικής, το κάμνομε διότι έχουμε ιστορία με το όνομα αυτό, γιατί έχουμε θύματα, θυσίες, τις οποίες αξιοπρεπώς δεν επικαλεστήκαμε. Για την ιστορία αναφέρω ότι ο Πέτρος Κεδίκογλου κρεμάστηκε στην αυλή του Σουλτάνου και η οικογένειά μας δραπέτευσε από την Πόλη. Είχαν υποδεχθεί τα ελληνικά στρατεύματα, σπίτι τους και εχρησιμοποίησαν ως τάπτες τουρκικές σημαίες και ως τραπεζούμαντηλα τη γαλανόλευκο. Όλα όσα είπε στην προηγουμένων χρόνουν από τον Υπουργό Πολιτισμού απάντησης. Διαφορετικά θα αιωρείται στο Κοινοβούλιο μια κατηγορία, την οποία δεν νομίζω ότι δέχεται ο κύριος Υπουργός Πολιτισμού. Θέλω να πιστεύω ότι έχει ασφαλώς τους λόγους του. Και θα παρακαλέσω ρητώς και κατά λέξη να απαντήσει σε όλες τις κατηγορίες που απήγινε ο κ. Κηπουρός, διότι πράγματι πρόκειται περί γενοκτονίας, διότι πράγματι οι δικοί μου πρόγονοι έζησαν το φαινόμενο της σφαγής των Αρμενίων και που όσους δεν έσφαζαν τους έδεναν (τους Αρμενίους) έναν δίπλα στον άλλον και τους έριχναν στον Ευφράτη, διότι ένας-ένας κολυμπώντας έβγαιναν στις όχθες. Τους έδεναν μαζί για να τους πνίξουν. Ο Ευφράτης ποταμός έγινε κόκκινος από το αίμα. Όλα αυτά δεν μπορούν να ξεχαστούν και δεν μπορούμε να θεωρούμε ότι ο εχθρός αυτός ο οποίος μας έκανε τόσο μεγάλη ζημιά, μπορεί να γίνει φίλος και να εκδηλωθεί η φιλία μας με μουσικές διαδικασίες και προσφορά από μας ευχάριστης μουσικής.

Πάμε στα άρθρα 15 και 16: Το άρθρο 16, κύριε Πρόεδρε, δημιούργησε μεγάλα ζητήματα σχετικά με τα μη κρατικά πανεπιστήμια κλπ. Το μη κρατικό πανεπιστήμιο είναι ένας ειδικός όρος. Δεν είναι μία έννοια ποσοτική, αλλά μία έννοια

ποιοτική. Μη κρατικό είναι αυτό που είναι ίδρυμα. Ερωτώ: Το Χάρβαρντ είναι κρατικό πανεπιστήμιο; Το Μπέρκλεϋ του Ανδρέα Παπανδρέου είναι κρατικό πανεπιστήμιο; Είναι πανεπιστήμια ίδρυμάτων. Το Μπέρκλεϋ ανήκει στην πολιτεία αλλά διοικείται ανεξαρτήτως.

Αν θέλουμε να μιλάμε για αυτοδιοίκηση πανεπιστημάτων, θα πρέπει να αφεθούν τα του πανεπιστημίου, κύριε Πρόεδρε, στα πανεπιστήμια, να καθορίσουν αυτά την ποιότητα και των φοιτητών που εισέρχονται και των καθηγητών που διδάσκουν και την αξία των πτυχίων. Άλλο το πτυχίο του Χάρβαρντ, άλλο το πτυχίο της Οξφόρδης, άλλο το πτυχίο άλλων πανεπιστημάτων.

Όταν με γενική διάταξη καθορίζουν οι καθηγητές μέσης εκπαίδευσης ποιοί και πόσοι θα μπουν στο κάθε πανεπιστήμιο, αυτό δεν λέγεται αυτοδιοίκηση και απορρώ πως το έχουν δεχθεί οι καθηγητές που μάλιστα θέλουν να εμφανίζονται και ως ανεξάρτητοι δάσκαλοι. Αυτοδιοίκηση λέγεται ότι κανονίζω σε για και πόσους θα βάλω και ποιούς θα βάλω και τι καθηγητές θα έχω και πόσους θα έχω. Αυτό είναι το αυτοδιοίκητο.

Με βάση αυτό λοιπόν δεν μπορούμε να αρνηθούμε ίδρυματα –και χρειάζεται ίσως ειδική διάταξη στο Σύνταγμα το τι σημαίνει "ίδρυμα" και πως λειτουργεί –να εκτελούν τέτοιους κοινωνικούς σκοπούς. Τα πτυχία των πανεπιστημάτων σε όλον τον κόσμο είναι διαφορετικά από πανεπιστήμιο σε πανεπιστήμιο.

Με αυτή λοιπόν τη διάταξη το δέχομαι, αλλά δεν δέχομαι να κάνει ένας δήμαρχος ή ένας άλλος αιρετός άρχων πανεπιστήμιο και να κανονίζει με πελατειακές σχέσεις ποιός θα προάγεται, ποιος θα απολύεται και ποιος θα παίρνει πτυχίο από ένα πανεπιστήμιο και ποιας ποιότητας.

Έρχομαι τώρα στο άρθρο 17 σχετικά με την ιδιοκτησία.

Κύριε Πρόεδρε, το άρθρο 17 λέγει...

Κύριε Πρόεδρε, διακόπτω για λίγο την ομιλία μου για να τελειώσετε τη συζήτηση με τον κύριο Υπουργό, γιατί είναι ένα πολύ ουσιαστικό άρθρο.

Λέει το άρθρο 17 για την αποζημίωση ότι λαμβάνεται υπόψη η αξία κατά το χρόνο της σχετικής συζήτησης στο δικαστήριο. Δηλαδή, έχετε μία παλαιά πέτρινη έκταση κάπου σήμερα με αξία ουσιαστικά μηδενική. Γίνονται κάποια σχέδια, κάποιες μελέτες και προβλέπεται να περάσει από εκεί ένας δρόμος. Η τιμή καθορίζεται την ημέρα της συζήτησης, που είναι σαφές τι θα γίνει εκεί πέρα, αυτομάτως προστίθεται η κοινωνική υπεραξία κλπ. Αυτό είναι παράλογο. Είναι τρέλλα. Πρέπει να αποζημιώνεται με την τιμή που είχε προ η της απόφασης για εκτέλεση των έργων, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης και να πάψουν τα δικαστήρια να λαίκιζουν. Σας πληροφορώ δε ότι θα πρέπει να λάβετε μέτρα συστηματικά, γιατί σήμερα κινδυνεύει η ανάπτυξη της χώρας από τις υπέροψες λαϊκιστικές τιμές που καθορίζουν τα δικαστήρια. Εκτάσεις που δεν έχουν μια δραματική αξία καθορίζονται σε εκατομμύρια για να εμφανίζουν οι δικαστές λαϊκιστική αντίληψη και συμπάθεια. Προσπαθούν έτσι να επιβάλουν στη συνείδηση του λαού σεβασμό προς τη δικαιοσύνη. Δεν επιβάλλεται έτσι ο σεβασμός. Έχουμε φθάσει σε σημεία ακρότητας για μερικά στρέμματα να δίνονται δισεκατομμύρια, όταν δεν αξίζουν σχεδόν τίποτα.

Αυτή λοιπόν η λαϊκιστική διάταξη θέλει οπωσδήποτε τροποποίηση και οφείλουν τα δικαστήρια να λάβουν τα μέτρα τους.

Έρχομαι, κύριε Πρόεδρε, στο άρθρο 14: Θα παρακαλέσω, κύριε Πρόεδρε, να μου δώσετε ένα λεπτό ακόμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Σας παρακαλώ τελειώσετε, κύριε συνάδελφε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Θα τελειώσω, αλλά τα λεπτά δεν τα έφαγα εγώ κύριε Πρόεδρε. Όταν διακόπτετε εσείς και μιλάτε με τον Υπουργό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Δεν σας διέκοψα εγώ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Σας παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Σας παρακαλώ εγώ, κύριε Κεδίκογλου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Το άρθρο 24 έχει γίνει βραχνάς

στην υπόθεση της ανάπτυξης της χώρας. Άλλο επέμβαση του ανθρώπου στο περιβάλλον και άλλο καταστροφή του περιβάλλοντος.

Σήμερα για παράδειγμα, άλλο είναι οι δασικές εκτάσεις και άλλο δάση. Δεν είναι δυνατόν να καταναλίσκουμε γεωργικές εκτάσεις πρώτης κατηγορίας, να τις κάνουμε πόλεις, να τις κάνουμε οικόπεδα και να φυλάμε κάποια βραχώδη κομμάτια, γιατί τάχα είναι δασικές εκτάσεις. Άλλο δασική έκταση, άλλο δάσος. Και επιπλέον όπως είπες και ο κ. Ποττάκης το δάσος είναι και καλλιέργεια.

Τώρα τι γίνεται κύριε Υπουργέ, για να ξέρετε και το άλλο θέμα....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Βεζδρεβάνης έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Δεν σταματώ με τίποτα, Πρόεδρε μου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Να μη γράφεται τίποτα στα Πρακτικά από αυτά που λέει ο κ. Κεδίκογλου από τη στιγμή που το λέω.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ:....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Εσείς, κύριε Κεδίκογλου, θα πρέπει να καταλάβετε ότι βρίσκεσθε μέσα στο ναό της δημοκρατίας και δεν θα πρέπει να εκφράζεσθε, όπως εκφράζονται στα χαματπεία.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ:....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Επιτέλους θα πρέπει να συμπεριφέρεσθε και εσείς αξιοπρεπώς στους συναδέ-φλους. Θα πρέπει να καταλάβετε ότι η αξιοπρέπεια είναι εκείνη που μετρά περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. Και εσείς με τον τρόπο που εκφράζεσθε μόνο αξιοπρεπής δεν είσθε. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο επαναλαμβάνω να μην γράφονται τίποτα στα Πρακτικά.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ:....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Αυτά τα οποία κατηγορούσατε συνεχώς.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ:....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ορίστε, κύριε Βεζδρεβάνη.

Φαίνεται ότι κάποιοι είναι εδώ μέσα στην Αίθουσα οι υπεράνω όλων και οι υπόλοιποι είναι πληβείοι.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΖΔΡΕΒΑΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι...

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ:....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Σπούδασα αυτό που σπουδάσατε κι εσείς. Άρα, κι εσείς αγράμματος είσθε! Ορίστε, κύριε Βεζδρεβάνη, έχετε το λόγο.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΖΔΡΕΒΑΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τις γενικές μου απόψεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος τις εξέθεσα στην Εθνική Αντιπροσωπεία κατά τη συζήτηση επί της αρχής.

Συζητώντας σήμερα την ενότητα των άρθρων από 4 έως 25 για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα των Ελλήνων, θα ήθελα στην αρχή να κάνω δύο επισημάνσεις. Πρώτη επισήμανση: Η αναθεώρηση του Συντάγματος και η συζήτηση γι' αυτή, λαμβάνει χώρα κάτω από καλές πολιτικές συνθήκες. Το ήρεμο και ήπιο πολιτικό κλίμα που βιώνουμε αυτόν τον καιρό όλοι, επιτρέπει ψύχραιμη αντιμετώπιση του θέματος. Δεν προβαίνουμε στην αναθεώρηση του Συντάγματος κάτω από την πίεση κάποιου γεγονότος.

Συνεπώς, μπορούμε, χωρίς στείρες πολιτικές αντιπαραθέσεις, να δώσουμε στους Έλληνες ένα Σύνταγμα πρωτοποριακό και ένα Σύνταγμα προοπτικής.

Η δεύτερη επισήμανση: Η αναθεώρηση του συνταγματικού χάρτου της χώρας μας δεν μπορεί να γίνεται, παρά με τις δεσμεύσεις του ίδιου του Συντάγματος, το οποίο σημαίνει ότι λαμβάνει χώρα μετά από παρέλευση πενταετίας και με τη διεργασία των δύο διαδοχικών Βουλών. Αν κρίνουμε από το αναθεωρούμενο Σύνταγμα, πέρασαν δέκα χρόνια από τη μερική του αναθεώρηση και είκοσι τέσσερα χρόνια από τη σημερινή, που είναι η πραγματική αναθεώρηση. Διότι το 1986 ήταν μια αναθεώρηση, που εξυπηρετούσε μια συγκεκριμένη

σκοπιμότητα της στιγμής. Και μέχρι της ολοκληρώσεως των διαδικασιών από την επομένη Βουλή θα περάσουν τουλάχιστον τα είκοσι έξι χρόνια.

Από τις δύο αυτές επισημάνσεις προκύπτουν τα εξής: Πρώτον, μπορούμε και πρέπει να κάνουμε σωστή δουλειά. Δεύτερον, πρέπει να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα με τη σκέψη ότι το Σύνταγμα πρέπει να μπορεί να αντιμετωπίσει αυτά, όπως προβλέπεται να παρουσιαστούν στα χρόνια που έρχονται σαν σε ένα μεγάλο μάκρος χρόνου. Η διάρκεια που θα έχει το αναθεωρούμενο Σύνταγμα, θα δώσει το μέτρο της σοβαρότητος της δουλειάς, που θα κάνουμε εδώ.

'Υστερα από τα προαναφερθέντα, σύντομα θα τονίσω ότι τα ατομικά δικαιώματα πρέπει να θωρακιστούν από τη σημερινή και τη μελλοντική επίδραση της τεχνολογίας. Η απόδοση της δικαιοσύνης πρέπει να είναι ταχύτατη. Και σαν ένα τέτοιο μέτρο κρίνεται σκόπιμη η μείωση του χρόνου της προσωρινής κράτησης, από δεκαοκτώ μήνες σε δώδεκα.

Για την κατάργηση της θανατικής ποινής θα έλεγα, κύριοι συνάδελφοι, ότι δεν βλάπτει να παραμείνει ως έχει και ας εφαρμόζεται όπως εφαρμόζεται. Διότι η πολιτεία ας έχει το δικαιώμα τη δεδομένη στιγμή να κάνει εκείνο που πρέπει για την αυτοπροστασία της.

Στο θέμα των αντιφροσιών συνείδησης είμαι κάθετα αντίθετος. Η χώρα μας περιβάλλεται από λαούς, που δείχνουν μονίμως τις αρπακτικές τους διαθέσεις. Η πατρίδα μας πάσχει από το δημογραφικό θέμα και έχει ανάγκη όλα τα παιδιά της. Γι' αυτό είμαι κάθετα αντίθετος προς τη ρύθμιση αυτή. Ας αφεθεί στα δικαιούχα να κρίνουν πώς και τι.

Ακόμη, έρχεται σε αντίθεση με τη διάταξη η οποία καθιερώνει την κυριαρχούσα θέση της ορθοδοξής Εκκλησίας μέσα στο Σύνταγμά μας.

'Οσον αφορά το θέμα του όρκου έχω να πω τα εξής: Επιμένω στη διατήρηση του όρκου όπως έχει σήμερα για πολλούς λόγους, για τους οποίους θα μπορούσε κανείς να κάνει μία ολόκληρη διάλεξη.

Στο άρθρο 14, κύριε Υπουργέ –το είπα και από του Βήματος της Βουλής και θέλω να το επισημάνω για μία ακόμη φορά– οφείλουμε, αφού πλέον κατέστη υπερεξουσία ο Τύπος, να οριοθετήσουμε τα δικαιώματα του και τις υποχρεώσεις του.

'Εγινε πολύς λόγος, κύριε συνάδελφε, για την αναθεώρηση του άρθρου 16. Ανεπτύχθη και από τον Πρόεδρο του κόμματός μας τον κ. Καραμανή και από το γενικό εισηγητή μας τον κ. Βαρβιτσώτη, αλλά και από πολλούς συνάδελφους. Μάλιστα ο δεσκάλογος των επιχειρημάτων τα οποία έθεσε ο Πρόεδρος του κόμματός μας κ. Καραμανής, νομίζω ότι δεν αφήνει περιθώρια για αντιρρήσεις.

Γνωρίζοντας όμως, τις απόψεις της Πλειοψηφίας επί του θέματος αυτού, θα θελα να προσθέσω τα ακόλουθα:

Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια στη χώρα μας είναι μια πραγματικότητα. Αν δεν θέλουμε να το δούμε, είναι άλλη υπόθεση. Μέσω άλλων διαδικασών τα ιδιωτικά πανεπιστήμια έχουν έρθει στη χώρα μας. Και τούτο συμβαίνει χωρίς η ελληνική πολιτεία να έχει κανέναν έλεγχο επ' αυτών. Γι' αυτό, κύριοι συνάδελφοι, κρίνω σκόπιμο ότι θα πρέπει να δοθεί η ευχέρεια στην επόμενη Βουλή να αναθεωρήσει και το άρθρο 16 και εκείνη κυριαρχά να κάνει ό,τι πρέπει.

Η καθημερινή συμμόρφωση του εσωτερικού δικαίου προς το ευρωπαϊκό δίκαιο μας φέρνει κανόνες δικαίου από την Ευρώπη που πολλές φορές έρχονται σε αντίθεση και προς το Σύνταγμα μας. Άλλωστε το άρθρο 25 όπως ζητάει σήμερα να αναδιαμορφωθεί και το οποίο μιλάει περί αναλόγου προσαρμογής των δικαιωμάτων, θα φέρει τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, κύριοι συνάδελφοι, διότι και το δικαίωμα της μορφώσεως είναι κατοχυρωμένο από την πολιτεία.

Επίσης, κύριοι συνάδελφοι, κατά την, όπως ελπίζουμε, μακρόχρονη ισχύ του αναθεωρημένου Συντάγματος τα ιδιωτικά πανεπιστήμια θα είναι μια παγκόσμια πραγματικότητα. Το αν θέλουμε σήμερα να το αναβάλουμε για κάποια χρόνια, δεν λέει τίποτα. Θα έρθουν μόνα τους και θα είναι και ανεξέλεγκτα.

'Ερχομαι, κύριοι συνάδελφοι, εν τάχει στο άρθρο 24. Το άρθρο αυτό απετέλεσε τροχοπέδη της αναπτύξεως της

ελληνικής επαρχίας. Βεβαίως το δάσος πρέπει να προστατεύεται ώστε να κοινωνικό αγαθό για όλους τους Έλληνες. Δεν πρέπει όμως, να μπαίνει φραγμός στην ανάπτυξη της ελληνικής επαρχίας, η οποία ήδη ερημώνεται και η οποία σε λίγο θα κατακλύσει το Αττικό Λεκανοπέδιο και θα έχουμε το πολύ μια Αθήνα και μια Θεσσαλονίκη. Εμείς, κύριοι συνάδελφοι, θέλουμε να έχουμε μια Ελλάδα που να κατοικείται από τον Έβρο ως το Τέναρο και από την Ήπειρο ως τη Ρόδο.

Οι οικοπεδοφάγοι, κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορούν να αποτελούν το φόβητρο της πολιτείας. Η πολιτεία μπορεί να θεσπίσει τέτοιους κανόνες δικαίου ώστε να προστατευθεί από τους οικοπεδοφάγους.

Συνεπώς, το άρθρο 24 θα πρέπει να αναθεωρηθεί έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα τα οποία δημιουργήθηκαν κατά την εικοσιτετράχρονη ισχύ του, κύριε Υπουργέ, και τα οποία τα βιώνουμε κυρίως οι Βουλευτές της επαρχίας, διότι οι Βουλευτές του Λεκανοπεδίου βλέπουν μόνο τους οικοπεδοφάγους.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μισό λεπτό θα χρειαστώ, κύριε Πρόεδρε.

Επειδή η επόμενη Βουλή, κύριοι συνάδελφοι, θα έχει το κυρίαρχο δικαίωμα να αποφασίσει επί της ουσίας και όχι επί της προτάσεως των άρθρων που κάνει η παρούσα Βουλή, γι' αυτό κρίνω σκόπιμο να δώσουμε την ευχέρεια στην επόμενη Βουλή, να της λύσουμε τα χέρια, για να μπορεί να κάνει ό,τι πιο σωστό για τη χώρα και το έθνος.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση θα έλεγα ότι θα έπρεπε η παρούσα Βουλή να δώσει την ευχέρεια αναθεωρήσεως όλων των άρθρων του Συντάγματος πλήν των θεμελιωδών. Άλλωστε η νωπή επιμηγορία του ελληνικού λαού που θα εκλέξει την αναθεωρητική Βουλή, θα έχει λάβει υπόψη της το ότι την εκλέγει για το σοβαρότερο θέμα της πολιτείας, για το θέμα της αναθεωρήσεως του Συντάγματος.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ευχαριστούμε τον κ. Βεζδρεβάνη.

Ο κ. Επαμεινώνδας Ζαφειρόπουλος έχει το λόγο. Απών. Διαγράφεται.

Η κ. Αλφιέρη έχει το λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΑΛΦΙΕΡΗ: Κύριε Πρόεδρε, σίγουρα η αναθεώρηση του Συντάγματος γίνεται με το βλέμμα στραμμένο στο 2000. Και σίγουρα μέσα στις αναθεωρήσεις για τα κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών, θα πρέπει να έχουμε στο μισάλ μας τις κοινωνικές ομάδες που βάλλονται και που πρέπει συνταγματικά, να έχουν ισότιμα δικαιώματα με τους άλλους πολίτες.

Θα ξεκινήσω με το άρθρο 3, κύριε Πρόεδρε, γιατί πιστεύουμε και επιμένουμε σαν Συνασπισμός ότι στην αναθεώρηση του άρθρου 3 του Συντάγματος αυτό δεν γίνεται υπό το κράτος αντιθρησκευτικών τάσεων, αλλά από την ανάγκη της κοινωνίας μας να οργανωθεί σε μια πολυπολιτισμική βάση, αποδεχόμενη και σεβόμενη τη διαφορετική ιδέα, την πεποίθηση, τη θρησκευτική πίστη και γι' αυτό για μας είναι θέμα αρχής. Εξάλλου είναι η μόνη χώρα που επιμένει σε έναν αναχρονιστικό εναγκαλισμό κράτους και εκκλησίας που σήμερα δεν συμβάλλει στην ανάπτυξή του.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι για θέματα αρχής για τις μελλοντικές κοινωνίες, είναι ανάγκη να επανεξετάσουμε τις σχέσεις κράτους εκκλησίας και να υπάρξει διαχωρισμός.

Στο άρθρο 16 θα ήθελα να επισημάνω στην παράγραφο 1 και να προτείνω να υπάρξει εξειδικευμένη αναφορά, έτσι όπως αρμόζει στις σύγχρονες απαιτήσεις, με κατεύθυνση την υποχρέωση του κράτους στην προστασία του πολιτισμού και των τεχνών ως κοινωνικό αγαθό, μέσα από την άσκηση ολοκληρωμένης πολιτιστικής πολιτικής και παράλληλα την κατοχύρωση του δικαιώματος όλων των πολιτών για ίση πρόσβαση στα αγαθά της τέχνης και του πολιτισμού.

Στο άρθρο 17 που αφορά την ιδιοκτησία και προστασία του περιβάλλοντος, θα ήθελα να επισημάνω ότι οι διατάξεις που αφορούν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των

δασικών οικοσυστημάτων, θα πρέπει να γίνουν πιο αυστηρές και ταυτόχρονα να γίνουν πιο σαφείς οι διαδικασίες για τις απαλλοτριώσεις, τις αποζημιώσεις σε είδος.

Υπάρχουν και έχουν ενδιαφέρον και τις υιοθετώ τις προτάσεις του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων οι οποίες λένε : Στο άρθρο 17 παράγραφος 1 τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιοκτησία, δεν μπορούν να ασκούνται σε βάρος του γενικού συμφέροντος ή καθ' υπέρβασή του από χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Είναι συγκεκριμένη πρόταση που σαφώς πρέπει να περάσει στο Συνταγμα.

Στην παράγραφο 2 στέρηση της ιδιοκτησίας πρέπει να επέρχεται μόνο αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση, η καταβολή της οποίας πρέπει να γίνεται εντός δύο ετών από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, διαφορετικά αυτοδίκαια θα αίρεται.

Στο άρθρο 21 είναι ανάγκη να αντιμετωπίσουμε τα θέματα του κοινωνικού κράτους με συγκεκριμένες προτάσεις σε ορισμένες κατηγορίες πολιτών. Συγκεκριμένα στην παράγραφο 5 αναγνωρίζεται και πλέον με επίσημο τρόπο το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας και τίθεται θέμα άσκησης ολοκληρωμένης κοινωνικής πολιτικής. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με άλλα ζωτικά κοινωνικά προβλήματα. Προτείνουμε να υπάρξουν εξειδικευμένες αναφορές στις κοινωνικές κατηγορίες. Οι προτάσεις μας είναι ως εξής.

'Οσον αφορά την προστασία των παιδιών να κυρωθούν οι ευρωπαϊκές συνθήκες που αφορούν την προστασία της ζωής και των δικαιωμάτων των παιδιών από οποιαδήποτε μορφή εκμετάλλευσης, που έχει στόχο την προσωπικότητά του. Παραδειγματος χάρη έκθεση ανηλίκου, κακοποίηση βιασμός, αθέμιτη προβολή από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Και επιμένουμε με αυστηρό τρόπο. Αντίστοιχα να νομοθετηθεί η κοινωνική προστασία όλων των παιδιών μέχρι δώδεκα ετών που κατοικούν στην Ελλάδα με πλήρη και δωρεάν ιατρική περιθαλψή σε νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, ανεξάρτητα από ασφαλιστικά ή μη δικαιώματα.

'Οσον αφορά τη μητρότητα , η προστασία της μητρότητας από οποιαδήποτε μορφή εκμετάλλευσης με την παράλληλη υποχρέωση της πολιτείας να ασκήσει ολοκληρωμένη πολιτική για τη μητρότητα. Την προστασία της μονογονικής οικογένειας και της ανύπαντρης μητέρας, όσον αφορά την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης και απασχόλησης. Ταυτόχρονα να νομοθετηθεί αντίστοιχα η κοινωνική προστασία όλων των επίτοκων γυναικών που κατοικούν στην Ελλάδα με πλήρη και δωρεάν ιατρική παρακολούθηση και περίθαλψη στα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας κατά το διάστημα της εγκυμοσύνης, του τοκετού, ανεξάρτητα από ασφαλιστικά ή μη δικαιώματα.

Υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με την τρίτη ηλικία και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Εδώ η πολιτεία είναι υποχρεωμένη να εξασφαλίσει σύνταξη, ασφάλιση, ιατρική παρακολούθηση και ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής και ισότιμη πρόσβαση για τα άτομα με ειδικές ανάγκες στην εκπαίδευση και στην απασχόληση.

Στο άρθρο 22 που αφορά την προστασία της εργασίας, προτείνουμε την αναθεώρησή του στην κατεύθυνση της προστασίας της εργασίας με την κύρωση των διεθνών συνθηκών που διασφαλίζουν τα εργασιακά δικαιώματα των πολιτών. Στην παράγραφο 3 του άρθρου προτείνουμε να υπάρξει εξειδικευμένη διάταξη όσον αφορά την απαγόρευση της παιδικής εργασίας που θα θεσπίζεται με αυστηρό τρόπο και θα υπάρχουν κυρώσεις και προτείνουμε τη δημιουργία προϋποθέσεων ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες στην εργασία και στα κέντρα λήψης των αποφάσεων.

Τέλος προτείνουμε προσθήκη νέας παραγράφου που θα κατοχυρώνει την προστασία των ανέργων με την παράλληλη υποχρέωση από την πλευρά της πολιτείας να ασκεί ολοκληρωμένη πολιτική για μια αξιοπρεπή ζωή.

Στο άρθρο 23 ο Συνασπισμός προτείνει τη διαγραφή της παρ.2 που λέει ότι απαγορεύεται η απεργία με οποιαδήποτε μορφή στους Δικαστικούς και στα Σώματα Ασφαλείας.

Το άρθρο 24 αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και

είναι σοβαρή υπόθεση η περιβαλλοντική πολιτική. Θεωρούμε ότι η ελληνική πολιτεία, πρέπει να αναλάβει την υποχρέωση ανάπτυξης ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής στο εναπομέναν φυσικό πολιτιστικό και ιστορικό περιβάλλον, θωρακίζοντας το άρθρο 24 του Συντάγματος και να διασφαλίσει την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της ποιότητας ζωής για όλους τους πολίτες, με την υποχρεωτική ενημέρωση των πολιτών, ανδρών και γυναικών, για τα μεγάλα έργα που θίγουν την ποιότητα της καθημερινής τους ζωής.

Υπάρχουν δύο συγκεκριμένες προτάσεις, τις οποίες και θα καταθέσω, που είναι πολύ βασικές.

Η χωροταξική οργάνωση της χώρας και η πολεοδομική διαιρέωση και ανάπτυξη των οικιστικών γενικότερα περιοχών, να υπάγεται στην ρυθμιστική αρμοδιότητα και στον έλεγχο του κράτους με κυρώσεις.

Στην παράγραφο 3 η πολεοδομική ανάπτυξη να γίνεται πάντα μέσα στα πλαίσια του ευρύτερου τοπικού χωροταξικού σχεδιασμού, πράγμα που προϋποθέτει την αναγνώριση της οικείας περιοχής ως οικιστικής.

Για την αναγνώριση αυτή και την πολεοδομική ενεργοποίηση της περιοχής, οι ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σ' αυτήν να συμμετέχουν υποχρεωτικά και χωρίς αποζημίωση στη διάθεση των εκτάσεων που κρίνονται απαραίτητες βάσει του πολεοδομικού σχεδιασμού.

Θεωρώ, κύριε Πρόεδρε -και σας ευχαριστώ για την ανοχή σας- ότι είναι προτάσεις που θα πρέπει να λάβει υπόψη της η πολιτεία για την προστασία του περιβάλλοντος και για την εδραίωση του κοινωνικού κράτους. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίαστη μας παρακολούθουν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" τριάντα πέντε μαθητές και δύο συνοδοί-καθηγητές του 32ου Δημοτικού Σχολείου Περιστερίου Αθήνας. Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απόλετης τις πτέρυγες)

Ο κ. Παρασκευάς Παρασκευόπουλος έχει το λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Χωρίς αμφιβολία η συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση και οι αλλαγές που προωθούνται, είναι βήματα θετικά, βήματα αναγκαία, θα υποστήριζα, για τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

Στις περισσότερες των περιπτώσεων, οι αλλαγές έρχονται να τακτοποιήσουν αυτονότες εκκρεμότητες, εκκρεμότητες εναρμόνισης του καταστατικού μας χάρτη με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά και παγκόσμια δεδομένα. Πιστεύω όμως ότι αυτή η αντίληψη, δηλαδή η αντίληψη της τακτοποίησης των εκκρεμοτήτων και κυρίως των λειτουργικών εκκρεμοτήτων, απέχει ακόμη και από το εφικτό, από αυτό που είναι ώριμο για αντιμετώπιση και υλοποίηση.

Σε μια κορυφαία πολιτική διαδικασία, όπως είναι αυτή της αναθεώρησης του Συντάγματος, δεν πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί, δεν πρέπει να υπάρχουν ταμπού. Τουλάχιστον, δεν πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί και ταμπού στο επίπεδο της διατύπωσης των απόψεων, ακόμη και για ζητήματα που μας πάνε και πέρα του εφικτού.

Κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι εδώ κυριάρχησε το αναγκαίο ότι στη συζήτηση, στις λογικές και στις σκοπιμότητες επικράτησε ο ρεαλισμός. Εγώ θα έλεγα ότι επικράτησε η ρεαλιστική υποταγή στην πολιτική συγκυρία, ενδεχομένως επικράτησαν ή επηρέασαν τη συζήτηση και το περιεχόμενο των προτάσεων πιθανές φοβίες πολιτικού και κοινωνικού κόστους. Και έτσι, όλα αυτά κάνουν την αναθεώρηση του Συντάγματος άτολμη και εν πολλοίς άχρωμη. Και το πιο τραγικό, σε ορισμένες περιπτώσεις, τη θέση του πολιτικού διαλόγου και της αντιπαράθεσης, έρχεται να την αντικαταστήσει μια μανιχαΐστική αντίληψη, η γνωστή αντίληψη του άστρου-μαύρου, μια αντίληψη και ένας διχασμός, μη πολιτικός διχασμός, που δεν έχει λογική, που στο τέλος ενοχοποιεί και αδικεί απόψεις για κρίσιμα ζητήματα. Ενοχοποιεί απόψεις, όπως είναι αυτές που έχουν να κάνουν με τις σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας ή απόψεις σε σχέση με το άρθρο 16 του

Συντάγματος για τη δημόσια ανώτατη εκπαίδευση ή και τι άλλο.

Νομίζω, παρά τα θετικά βήματα, ότι χάθηκε μια μεγάλη ευκαιρία ενός ήρεμου και σοβαρού διαλόγου που θα έδινε στη συνταγματική αναθεώρηση από αποψη και συμβολισμών και ουσίας, ένα σύγχρονο, ριζοσπαστικό χαρακτήρα.

Ειλικρινά δεν αντιλαμβάνομα γιατί δεν συζητάμε και δεν αγγίζουμε το άρθρο 3 του Συντάγματος.

Πιστεύει κανείς ότι έτσι διασφαλίζουμε τη μακρόχρονη πολιτική και πνευματική σύζευξη της Ορθοδοξίας με τον Ελληνισμό, ως στοιχείο της ταυτότητάς μας; Δεν αδικεί κανείς την προσφορά της Εκκλησίας, όταν την περιορίζει ότι την αντιλαμβάνεται αυτήν την προσφορά ως μία σχέση διοικητικής διαπλοκής και γραφειοκρατικής, πελατειακής αλληλεξάρτησης Εκκλησίας και Κράτους; Πιστεύει κανείς ότι, για να είναι επικρατούσα η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας, έχει ανάγκη από συνταγματική κατοχύρωση και προεδρικά διατάγματα; Έχει ανάγκη η Ορθόδοξη Εκκλησία από μεταξικούς νόμους, όπου περίπου η μη ορθόδοξη έκφραση και διάδοση των ιδεών θεωρείται προστηλυτισμός; Πόσο εκσυγχρονιστικό, αλήθεια, πρόταγμα είναι η διατήρηση του άρθρου 13, παράγραφος 2, όπου περίπου προβλέπει ότι κάθε μη γνωστή θρησκεία εισιούται με τον προστηλυτισμό;

Δεν μπορώ να δεχθώ ότι η διασφάλιση της θρησκευτικής ελευθερίας, των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων συνίστοιν απειλή για την Ορθόδοξη Εκκλησία. Τουναντίον, θα υποστήριζα ότι είναι προς όφελος της Εκκλησίας και η θρησκευτική ελευθερία είναι προϋπόθεση για πολιτική και κοινωνική ελευθερία.

Φοβάμαι ότι περίπου κατ' αναλογία αποδεχόμαστε το "πας μη Έλλην, βάρβαρος", ότι κάθε Έλληνας πολίτης μη ορθόδοξος είναι πολίτης Β' κατηγορίας και μειωμένης εθνικής ευαισθησίας και ευθύνης. Αυτό είναι όχι μόνο αναχρονιστικό, αλλά θα έλεγα και επικίνδυνο για την ενότητά μας και την εθνική μας συνοχή.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Εσείς το λέτε αυτό. Δεν το λέτε κανένας άλλος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Σας παρακαλώ, κύριε Ανδρεουλάκο.

Ανεξάρτητα από την έκβαση της συνταγματικής αναθεώρησης, η συζήτηση, είτε το θέλουμε είτε όχι, έχει ανοίξει και πρέπει να συνεχιστεί. Η αποψη που υποστηρίζει τον απογαλακτισμό της Εκκλησίας από τον κρατικό εναγκαλισμό, δεν έχει αντιθρησκευτική, αντιορθόδοξη αφετηρία. Δεν αμφισβητεί την πνευματική, πολιτιστική προσφορά της Ορθοδοξίας στο θένος. Σιγουρά όμως αυτή η απόψη αμφισβητεί το status της διαπλοκής και της γραφειοκρατίας.

Δεν ελπίζω πολλά για το ρόλο της πολιτικής και των πολιτικών σε σχέση με το συγκεκριμένο ζήτημα. Θέλω να ελπίζω ότι η Εκκλησία θα πάρει αυτήν την πρωτοβουλία. Δεν έχει λόγους να αποτελεί ζωτικό χώρο για την πολιτική και τους πολιτικούς.

'Άρθρο 16: Η εμμονή μας είναι να μην το συζητήσουμε.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Δηλαδή, τελειώνετε;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Φάίνεται ότι σας ενοχλούν οι διαφορετικές απόψεις, κύριε Ανδρεουλάκο. Δεν αντέχετε τη διαφορετική απόψη. Έχετε συνηθίσει σε άλλα πράγματα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Δεν θα μου κάνετε μαθήματα εμένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Παρακαλώ, κύριε Ανδρεουλάκο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Η εμμονή μας να μη συζητήσουμε το άρθρο 16 είναι σε δυσαρμονία με την πραγματικότητα. Θα έλεγα ότι δεν συνάδει και με τη θέληση της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

Διατυπώνω ορισμένα ερωτήματα:

Η ανώτατη εκπαίδευση σήμερα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 16 του Συντάγματος, πόσο δημόσια και πόσο δωρεάν εκπαίδευση είναι; Πόσο διατηρεί αυτό το συνταγματικό status και δεν κατακερματίζει τη συνεκτικότητα του κοινωνικού μας

ιστού; Ποιο είναι το κόστος και η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης; Πόσες χιλιάδες παιδιά σπουδάζουν στο εξωτερικό και πόσες δεκάδες χιλιάδες παιδιά σπουδάζουν στη χώρα μας σε κολλέγια και στην παραπαιδεία;

Με αυτόν τον τρόπο συντηρούμε και αναπαράγουμε την παραπαιδεία. Στερούμε το δικαίωμα από τον Έλληνα πολίτη να επιλέγει ελεύθερα και πέρα από τη μιζέρια και την εκπαίδευτική φτώχεια. Μπορεί να υπάρξει λύση.

Ας αξιοποιήσουμε τη διεθνή εμπειρία. Μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα ιδρύματα. Βεβαίως, το κράτος πρέπει να έχει την εποπτεία και για τους εισαγόμενους σπουδαστές-φοιτητές και για τα προγράμματα σπουδών και για το διδακτικό προσωπικό.

Θα μπορούσε να υπάρξει μία πρόβλεψη στο άρθρο 16 του Συντάγματος για ένα δημοψήφισμα, όπου θα αποφάσιζε ο ελληνικός λαός όχι αν είναι υπέρ και μιας άλλης μορφής εκπαίδευσης στο χώρο της ανώτατης παιδείας, αλλά να αποφασίσει και για το περιεχόμενό της, που θα αποτρέπει την εμπορευματοποίησή της παιδείας που έτσι κι αλλιώς και μέσα από το δημόσιο έχει προχωρήσει σ' αυτό το σημείο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ευχαριστούμε τον κ. Παρασκευόπουλο.

Ο κ. Σούρλας έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Κύριε συνάδελφε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Να μη γράφεται τίποτα από το διάλογο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ:...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ορίστε, κύριε Σούρλα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ: Μετά την παρέμβαση των εξήντα ένα Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας, Π.Α.Σ.Ο.Κ. και ανεξαρτήτων, διαμορφώθηκαν δύο προτάσεις για την τροποποίηση της παραγράφου 3 του άρθρου 7. Η Επιτροπή Αναθέωρησης του Συντάγματος προτείνει η ποινή θανάτου να προβλέπεται μόνο για εγκλήματα που διαπράττονται σε περίοδο πολέμου.

Οι εξήντα ένας Βουλευτές, προφανώς συμβολικός αριθμός γιατί πιστεύω ότι εκφράζουν την πλειοψηφία του Σώματος, της Εθνικής Αντιπροσωπείας, προτείνουν να μπορεί να επιβληθεί η ποινή θανάτου και για εγκλήματα εμπορίας ναρκωτικών, όπως ο νόμος ορίζει. Δηλαδή προτείνουμε με απλά λόγια, όταν κριθεί επιβεβλημένο, έστω με ενισχυμένη πλειοψηφία να ψηφιστεί νόμος για την επιβολή αυτής της ποινής. Να υπάρχει πρόβλεψη για να μην ενθαρρυνθούν ακόμη περισσότερο οι αδίστακτοι έμποροι του λευκού θανάτου.

Αν συμφωνήσουμε, με την άποψη ότι δεν έχουμε το δικαίωμα αφαίρεσης ζωής –και συμφωνούμε με αυτό– τότε με ποια λογική, κύριε Πρόεδρε, προτείνεται επιβολή θανατικής ποινής για εγκλήματα σε καιρώ πολέμου και όχι για τα μαζικά κυριολεκτικά εγκλήματα που διαπράττονται σήμερα σε βάρος χιλιάδων νέων της πατρίδας μας από τους εμπόρους ναρκωτικών; Διερωτάται κανείς, είναι μεγαλύτερη η απειλή για την πατρίδα μας οι προδότες σε καιρώ πολέμου από τον κίνδυνο εκείνο των εμπόρων ναρκωτικών σε καιρώ ειρήνης, που αποδεκατίζουν, κύριοι συνάδελφοι, τη νεολαία μας, απονευρώνουν το έθνος, οδηγούν χιλιάδες οικογένειες στη διάλυση και εξαθλίωση; Γιατί είναι λιγότερο επικίνδυνοι οι έμποροι ναρκωτικών που διακινούν το λευκό θάνατο, που διοχετεύουν την ηρωίνη στη χώρα μας από γειτονικές χώρες –και ενδεχομένως δωρεάν– προκειμένου να μπορέσουν να απονευρώσουν, όπως είπα, να αποδεκατίσουν τη νεολαία και να αποδυναμώσουν την αμυντική θωράκιση της χώρας μας;

Το ερώτημα είναι –και αυτό προβάλλω και εξωτερικεύω– γιατί αυτή η ευαισθησία και η επιείκια απέναντι στους εμπόρους ναρκωτικών, τους αδίστακτους αυτούς εγκληματίες και όχι στα χιλιάδες τραγικά θύματα που βλέπουμε κάθε μέρα σε σημειώσεις, υποσημειώσεις των εφημερίδων; Γιατί όχι ευαισθησία στις οικογένειες που ζουν αυτό το δράμα;

Θα μπορούσε να γίνει δεκτή η πρόταση να μην προβλέπεται η ποινή θανάτου για τους εμπόρους ναρκωτικών, αλλά ταυτόχρονα να υπάρχει και μία διάταξη, η οποία να διασφαλίζει

τη ζωή των νέων. Αυτό αν μπορούσε να γίνει, τότε βεβαίως μπορεί να γίνει δεκτή η διάταξη για τη συνταγματική απαγόρευση.

Πέρα από εκεί όμως, ως εκπρόσωποι του ελληνικού λαού, μέλη της Εθνικής Αντιπροσωπείας, είμαστε υποχρεωμένοι, να λαμβάνουμε υπόψη τη βούληση του ελληνικού λαού, των νέων ανθρώπων για τις όποιες τροποποιήσεις. Πρόσφατες δημοσκοπήσεις αναφέρουν ότι το 70% με 80% των Ελλήνων τάσσεται υπέρ της θανατικής ποινής για εγκλήματα εμπορίας ναρκωτικών. Και αυτό δεν μπορούμε, δεν δικαιούμαστε, δεν πρέπει να το παραβλέψουμε. Από έρευνες της Γραμματείας Νέας Γενιάς προκύπτει ότι το 45% των νέων τάσσεται υπέρ της θανατικής ποινής. Διαφωνεί δηλαδή, με τη σύγχρονη, τάχα προοδευτική, εκσυγχρονιστική αντίληψη. Και μόνο το 28% των νέων είναι κατά. Αυτό δεν μπορούμε να το αγνοούμε, δεν δικαιούμαστε.

Δεν δικαιούμαστε να αγνοούμε όλα αυτά τα στοιχεία που εκφράζουν τη βούληση του ελληνικού λαού. Και για αυτό μας έστειλε εδώ, για να μεταφέρουμε τις δικές του απόψεις, τις δικές του εκτιμήσεις και τις δικές του προτάσεις να υλοποιούμε. Αυτό τουλάχιστον εμένα μου είπαν στο Νομό Μαγνησίας όταν με εξέλεξαν Βουλευτή. Γίατορ ύρχομαι εδώ να καταθέσω αυτές τις προτάσεις και τις απόψεις.

Είναι άραγε ανεύθυνοι και ανιστόρητοι όλοι αυτοί και είναι λογικό να διατηρούν ορισμένοι το αποκλειστικό δικαίωμα, το αποκλειστικό προνόμιο της αυθεντίας και της ευαισθησίας μόνο για τον εαυτό τους;

Διατείνονται ορισμένοι ότι είναι αναποτελεσματική η ποινή θανάτου; Το άκουσα και χθες και ελέχθη στην Επιτροπή Αναθέωρησης του Συντάγματος. Εφαρμόστηκε η ποινή θανάτου για τους εμπόρους ναρκωτικών στην Ελλάδα για να μπορούμε να αποφανθούμε ότι είναι αναποτελεσματική; Εκτελέστηκε ποτέ κανένας έμπορος για διακίνηση ναρκωτικών, για να μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα; Από έρευνες που έκανε ο κ. Σπινέλης στις φυλακές Κορυδαλλού, –λίγο παλαιότερα βέβαια γιατί δεν απετόλμησε η πολιτεία ή όλοι αυτοί που κάνουν τις δημοσκοπήσεις να κάνουν και νέα δημοσκόπηση– προκύπτει ότι το 49% απήντησε πως αν προβλεπόταν ποινή θανάτου, δεν θα προέβαιναν σε εγκληματικές ενέργειες. Και μόνο το 19% απήντησε ότι δεν θα επηρεαζόταν. Αυτό το στοιχείο το αγνοούμε; Το παραβλέπουμε; Δεν το λαμβάνουμε υπόψη μας και θέλουμε να κάνουμε τους ευαίσθητους, τους δημοκρατικούς και τους σύγχρονους; Γιατί όλα αυτά δεν συζητούνται;

Βεβαίως δυσκολεύομαί να πω περισσότερα. Θα έλεγα πολύ περισσότερα ως απλό και ταπεινό μέλος της Εθνικής Αντιπροσωπείας, αν είχα απέναντι μου τους εμπόρους του λευκού θανάτου. Όταν, όμως, αυτήν την όποιη την υποστηρίζουμε και άλλοι, δυσκολεύομαί να εκφραστώ όπως αισθάνομαι.

Ακόμη σε χώρες, όπως η Σιγκαπούρη, η Μαλαισία, που εφαρμόζεται η ποινή θανάτου δεν διακινούνται ναρκωτικά. Άλλα και από τα διεθνή στοιχεία προκύπτει ότι σε ενενήντα πέντε χώρες υπάρχει η ποινή θανάτου. Σε ενενήντα οκτώ καταργήθηκε ή δεν εφαρμόζεται. Στη Νέα Υόρκη, εφαρμόστηκε το 1995. Και ο κυβερνήτης Τζώρτζ Πατάκ, έλεγε "το κάνουμε αυτό για να προστατέψουμε ανθρώπινες ζωές, αθώες ζωές, από τους εγκληματίες". Και αυτό συνέβη στις Η.Π.Α. που διακρίνονται για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σε τριάντα οκτώ πολιτείες αυτό εφαρμόζεται η ποινή θανάτου και σε δεκαοκτώ αυτό δεν εφαρμόζεται.

Τη Σύμβαση της Ρώμης και συγκεκριμένα το δεύτερο πρωτόκολλο –που η Ελλάδα το υπέγραψε το 1993– δεν το έχουν υπογράψει χώρες όπως η Αγγλία, η Κύπρος, το Βέλγιο, χώρες κατεξοχήν δημοκρατικές με σύγχρονο δικαιοίτισμό και ιδιαίτερη ευαισθησία στην ανθρωπινή ζωή και αξιοπρέπεια.

Επομένως δεν κινδυνεύει η χώρα μας και δεν θα κατηγορούνταν αν δεν υπέγραψε αυτό το πρωκόλλο ή αν διατηρούσε επιφυλάξεις για την ποινή, όσον αφορά τους εμπόρους ναρκωτικών.

Μπορεί και πρέπει να παραμείνει το άρθρο 7, ως έχει

σήμερα. Είναι αδιανόητο σε μια χρονική περίοδο έξαρσης της εγκληματικότητας και της δράσης των εμπόρων ναρκωτικών -έχει προστάσεις εθνικές διαστάσεις αυτός ο κίνδυνος- να προτείνουμε τη συνταγματική απαγόρευση της ποινής του θανάτου.

Υποστηρίζεται από ορισμένους ακόμη, ότι πρέπει να σεβαστούμε την υπογραφή της χώρας μας στις διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες. Η απάντηση είναι απλή. Πώς υπογράψαμε, όταν υπήρχε αυτή η συνταγματική διάταξη, την συμφωνία; Πώς εκδόθηκε ο νόμος 2172 για την απαγόρευση της ποινής του θανάτου, όταν υπήρχε η συνταγματική διάταξη; Αυτά είναι προσχήματα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ.ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ)

Τελειώνω, λέγοντας, ότι η πρόταση που κάναμε εδήντα ένα Βουλευτές, είναι πρόταση ζωής, διότι όταν υπάρχει αυτή η απειλή και ένας να μην ενταχθεί στο κύκλωμα εμπορίας και διακίνησης ναρκωτικών, αυτό σημαίνει ότι μπορούμε να σώσουμε χιλιάδες ζωές. Αν, όμως, ενθαρρύνουμε τους εμπόρους ναρκωτικών, τότε αυτό σημαίνει θάνατος για πολλούς. Εγώ σε μια πρόταση για το θάνατο δεν συντάσσομαι, γι'αυτό καταψφίζω την τροποποίηση και θα δώσω αγώνα, γιατί πιστεύω στη ζωή, στον άνθρωπο, στο νέο και στην πατρίδα μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Παπαδημόπουλος, έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, στο άρθρο 4 λέμε πως όλοι οι Έλληνες που δύνανται να φέρουν όπλα, έχουν υποχρέωση να συντελέσουν στην υπέρ της πατριδος άμυνα. Θέλουμε τώρα να τροποποιήσουμε τη διάταξη αυτή, να πούμε κάτι και για τους αντιρρησίες συνείδησης. Ευστόχως ο κ. Βεζδρεβάνης τόνισε ότι η χώρα μας περιβάλλεται πράγματα από λαούς τέτοιους που το νου τους έχουν στο Αιγαίο, στα σύνορά μας, έχουν αρπακτικές διαθέσεις και αλιμόνο μας αν φθάναμε στην υπόθεση που από τους εκατόν είκοσι χιλιάδες σήμερα ένοπλους Έλληνες, εμφανισθούν οι εκατό χιλιάδες που θα έλεγαν "εγώ δεν μπορώ να φέρω όπλα, διότι τούτο έρχεται κόντρα στη συνείδησή μου, συνεπώς βρείτε μια εναλλακτική υπηρεσία".

Δεν θα είχαμε τη δυνατότητα να συγκροτήσουμε στρατό ο οποίος θα αναλάμβανε την προστασία των συνόρων μας. Συνεπώς, θα είναι μέγια σφάλμα να δεχθούμε να περάσει τέτοιους είδους διάταξη στο άρθρο 4 του Συντάγματος. Γι'αυτό είμαι υπερ της άποψης να παραμείνει ως έχει.

'Ερχομαι στο άρθρο 7. Εδώ ακούγονται πάρα πολλά ότι σύμφωνα με τη χριστιανική κοσμοθεωρία, αλλά και σύμφωνα με τις αρχές του ανθρωπισμού γενικότερα δεν έχουμε το δικαίωμα να αφαιρέσουμε τη ζωή κάποιου συνανθρώπου μας, να καταστρέψουμε κάτι το οποίο δεν μπορούμε να δημιουργήσουμε. Πράγματι αυτές οι αρχές έχουν βαθύ νόημα. Υπάρχει και η Ευαγγελική περιοπή, ότι "τι θα μπορούσε να δώσει άνθρωπος, αντάλλαγμα της ψυχής αυτού"; Βεβαίως είναι η μέγιστη αξία, αλλά δεν έχουμε σκεφτεί κάτι πολύ πιο σημαντικό. Είπαν συνάδελφοι ότι δήθεν όπου διατρέθηκε η ποινή του θανάτου δεν είχαμε αποτρεπτική δύναμη αυτής, δηλαδή δεν περιορίστηκαν τα ειδεχθή εγκλήματα. Αυτό είναι μέγια λάθος. Απλώς δεν εφαρμόστηκε.

Και τόνισε προηγουμένως ο κ. Σούρλας ότι δεν στείλαμε κανέναν προς εκτέλεση, από τους εμπόρους ναρκωτικών. Έτσι θα μπορούσαμε να δούμε ποια αποτρεπτική δύναμη θα ασκούσε η θανατική ποινή για τους άλλους επίδοξους εμπόρους. Η τάση σήμερα -αυτό οφείλεται σε διαστροφή μερικών συνταγματολόγων, οι οποίοι υποστηρίζουν μόνο τους εγκληματίες και τα περιθωριακά άτομα, χωρίς να ενδιαφέρονται για τους νομοταγείς πολίτες- του συνταγματικού συστήματος κατατείνει στην προστασία των δικαιωμάτων των παρανομούντων. Για όνομα του Θεού! Δηλαδή, δεν πρέπει να προστεύουμε τους νομοταγείς; Αν, κύριοι συνάδελφοι, πάει η γυναίκα σας αύριο στο σούπερ-μάρκετ με τα δύο σας παιδιά, όπου κάποιος εγκληματίας έχει τοποθετήσει μία βόμβα και μετά σας ειδοποιήσουν να πάτε να πάρετε τα τρία πτώματα

από εκεί, θα σας έλθει καλά αυτή η είδηση στα αυτιά σας; Δεν πρέπει να υπάρχει η ποινή του θανάτου;

Μα, θα μου πείτε ότι αφού οι εγκληματολόγοι λένε ότι δεν αποτρέπει, γιατί να την έχουμε; Είναι λάθος, γιατί πάρα πολλοί εγκληματίες θα σκεφθούν να φθάσουν στο έγκλημα, όταν υφίσταται η ποινή θανάτου.

Συνεπώς, αν οι εγκληματίες των ειδεχθών αυτών εγκλημάτων ήταν εκατό, ενδεχομένως με την ποινή του θανάτου να μειωθούν στους πενήντα, να μην αποτολμήσουν να διαπράξουν τα ειδεχθή εγκλήματα. Συνεπώς είναι φρονιμότερη η άποψη, η διάταξη του άρθρου 7 να παραμείνει ως έχει και, αν θέλετε, να διατυπωθεί έτσι που να λέσει ότι η Βουλή με μια ενισχυμένη πλειοψηφία θα μπορεί ανάλογα με την πορεία της κοινωνίας να προβλέπει την κατάργηση ή μη της θανατικής ποινής. Πάντως είναι λάθος να την αποκλείσουμε εξ υπαρχής. Κάποιον αποτρεπτικό ρόλο θα παιξει και αυτή.

Πάμε στο άρθρο 16 για την παιδεία. Πιστεύει κανείς από μας σοβαρά ότι παρέχουμε δωρεάν ανωτάτη παιδεία στους Ελληνόπαιδες; Είναι αυτό σύστημα οργάνωσης ανωτάτης εκπαίδευσης; Ακούστε το φρικτό: Λέμε ότι έχουμε πανεπιστήμιο Θράκης. Η έδρα του πανεπιστημίου είναι στη Ξάνθη. Η έδρα της ιατρικής σχολής είναι στην Αλεξανδρούπολη, με τους φοιτητές στη Θεσσαλονίκη, διότι εκεί είναι τα εργαστήρια και οι καθηγητές στην Αθήνα. Οι καθαρίστριες είναι στο Διδυμότειχο και η γενική γραμματεία της σχολής ενδεχομένως είναι στην Ορεστιάδα. Πρέπει να σοβαρευτούμε. Αυτά δεν λέγονται πανεπιστήμια. Πανεπιστήμιο σημαίνει ένα ίδρυμα στο οποίο είναι συγκεντρωμένες όλες οι επιστήμες, οι κεντρικές βιβλιοθήκες, τα όργανα, ένα ίδρυμα από το οποίο εκπέμπεται γνώση προς πάσα κατεύθυνση. Αυτό σημαίνει πανεπιστήμιο και όχι αυτό που φτιάχνουμε εμείς διασκορπίζοντας τμήματά του σε όλη τη χώρα με την υστεροβούλια ότι οι κάτοικοι των περιοχών αυτών στις επόμενες εκλογές θα είναι μαζί μας. Αυτό δεν είναι ανώτατη εκπαίδευση.

Συνεπώς, αφού η πρακτική και η τάση είναι υπέρ της ιδρύσεως τέτοιων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα πανεπιστημίων, πρέπει να φανούμε και εμείς ότι είμαστε προοδευτικοί και ότι εδώ θα προτρέξουμε έναντι άλλων λαών.

Σας είναι ευχάριστη η εικόνα να έχουμε δεκάδες χιλιάδες φοιτητών, όχι στα πανεπιστήμια της Δυτικής Ευρώπης που θα πάρουν και ένα πτυχίο με κάποια βαρύτητα, αλλά στην Πρίστινα όπου υπάρχουν χιλιάδες ελληνόπουλα, που σπουδάζουν δάσκαλοι και καθηγητές και έρχονται εδώ να διδάσκουν στα παιδιά των Ελλήνων. Τι να διδάξουν; Ιστορία και ελληνικά; Τι παρέχει η Πρίστινα έναντι των δυνατοτήτων που θα έχει η ελληνική πολιτεία να ιδρύσει έστω αυτού του είδους τα πανεπιστήμια και τις ανώτατες σχολές;

Συνεπώς, είναι επιβεβλημένη ανάγκη, αφού δεν μπορούμε να απορρίψουμε στα ίδια υπάρχοντα και λειτουργούντα πανεπιστήμια όλους αυτούς που έχουν έφεση για ανώτατες σπουδές, είναι φρονιμότερο να πάνε προς αυτή την κατεύθυνση και να πάφουν τα παιδιά μας να τρέχουν σε αμφιβόλου απόδοσης πανεπιστήμια και επιπλέον να σταματήσει και η αιμορραγία του συναλλάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Βαρβίτσιώτης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, η ενότητα που συζήταμε περιλαμβάνει τη δημιουργία δύο ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών. Και θα συμφωνήσω με τη γενική τοποθέτηση του Υπουργού Δικαιοσύνης ότι δεν πρέπει να επεκτείνουμε τις ανεξαρτήτες διοικητικές αρχές σε απεριόριστο αριθμό, διότι κατ' αυτόν τον τρόπο ουσιαστικά μειώνεται η δύναμη του Κοινοβουλίου και περιορίζεται η κυβερνητική δραστηριότητα.

Οι δύο όμως αυτές συγκεκριμένες διοικητικές αρχές, είναι επιβεβλημένες. Ανεξάρτητη διοικητική αρχή το Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο και ανεξάρτητη διοικητική αρχή για τον έλεγχο των προσωπικών δεδομένων. Το θέμα όμως που τίθεται είναι οι δυνατότητες που θα έχουν οι ανεξάρτητες αυτές διοικητικές αρχές, για να επιτελέσουν στο ακέραιο το καθήκον τους. Εάν αυτές δεν έχουν το δικό τους προϋπο-

λογισμό, δεν έχουν τη δυνατότητα να προσλάβουν τους συνεργάτες εκείνους οι οποίοι είναι απαραίτητοι και αναγκαίοι για την εκτέλεση του έργου τους, τότε μην περιμένουμε αποτελέσματα.

Θα ήθελα όμως να επισημάνω και ένα άλλο θέμα. Εάν θέλουμε να έχουν κύρος και δυνατότητα πράγματι τομών αναγκαίων, τότε πρέπει να εκλέγονται με αυξημένη πλειοψηφία από το Κοινοβούλιο. Άλλιώς δεν θα κάνουμε τίποτε άλλο, παρά θα δημιουργήσουμε ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, υποκατάστατα του κυβερνώντος κόμματος. Αυτό όμως νομίζω δεν το επιθυμούμε κανείς.

'Όταν λέμε ανεξάρτητη διοικητική αρχή, εννοούμε ότι θα είναι πάνω και έξω από τα κόμματα και οι αποφάσεις τους θα είναι πραγματικά αδιάβλητες και όχι καθοδηγούμενες από την ίπποια κομματική γραμμή. Αυτό, όμως, προϋποθέτει όπως προείπα ότι οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, θα εκλέγονται από το Κοινοβούλιο με αυξημένη πλειοψηφία.

Αν δεν το επιδιώξουμε και αν δεν το αποφασίσουμε, τότε οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές δεν θα επιτελέσουν το ρόλο και την αποστολή, που επιθυμούμε να έχουν.

Δεύτερη παρατήρηση είναι ότι επέμενε χθες η Κυβέρνηση στη μεταφορά της παραγράφου 5, του άρθρου 13 στο άρθρο 4 ως νέας παραγράφου 8. Η μεταφορά αναφέρεται στον όρκο και η αιτιολογική θέση της κυβερνητικής πλειοψηφίας είναι ότι διά της μεταφοράς αυτής θα αποδεσμευθεί ο όρκος από το θρησκευτικό του χαρακτήρα.

Η δήλωση του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης είναι ότι θα μεταφερθεί ως έχει, αλλά δεν θα αλλάξει ο χαρακτήρας του όρκου. Εγώ πιστεύω ότι δεν έχει καμία έννοια η μεταφορά αυτή. Γιατί, αφού η Κυβέρνηση λέει ότι ο όρκος θα παραμείνει και θα έχει τον ίδιο θρησκευτικό χαρακτήρα, όπως έχει σήμερα, γιατί επιχειρεί τη μεταφορά αυτή και δεν αφήνει τη διάταξη του άρθρου 13; Πιστεύω ότι είναι λάθος η μεταφορά.

Είναι λάθος, διότι δημιουργεί ενδεχόμενες παρερμηνείς χωρίς να υπάρχει θέμα. Επιμένω, κύριε Πρόεδρε. Και θα ήθελα να παρακαλέσω τον παριστάμενο κύριο Υπουργό Δικαιοσύνης να ξεκαθαρίσει τη θέση της Κυβέρνησης. Διότι χθες πράγματι ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης υπήρξε ασφαής. Διότι ενώ δέχεται ότι ο όρκος θα εξακολουθήσει να έχει τον θρησκευτικό του χαρακτήρα, παρά ταύτα εμμένει στη μεταφορά. Προς τι; Δεν μπορεί να μας δώσει μία εξήγηση, να πεισθούμε και εμείς ότι αυτή η μεταφορά είναι ανώδυνη; Διότι εγώ τουλάχιστον, αλλά νομίζω και η πλειονότητα της Βουλής, δεν πειστήκαμε ότι συμβάλλει σε τίποτα η μεταφορά της διατάξεως από το ένα άρθρο στο άλλο.

Το τρίτο θέμα το οποίο θέλω να θίξω, κύριε Πρόεδρε, είναι το θέμα το οποίο δημιουργήθηκε χθες με τον γενικό εισηγητή της Πλειοψηφίας, τον κ. Βενιζέλο.

Ο κ. Βενιζέλος διακόπτοντάς με είπε ότι η απόφαση του ΣΤ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας ουσιαστικά απορρίπτει την αίτηση προσφυγής για αναγνώριση πτυχίου ιδιωτικού πανεπιστημίου.

Η αλήθεια έχει ως εξής, κύριε Πρόεδρε, ότι η απόφαση δέχεται, ότι πρέπει το θέμα να παραπεμφεί στην ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας ως μείζονος σημασίας. Ο δε εισηγητής κατά την εκδίκαση της υπόθεσεως στην ολομέλεια στις 6 Μαρτίου εισηγήθηκε την παραπομπή του θέματος στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Προς τα εκεί φαίνεται, απ' ό,τι συζητείται τουλάχιστον στους αρμόδιους κύκλους, ότι καταλήγει και η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, να παραπέμψει δηλαδή το θέμα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Αντιλαμβάνεσθε, κύριε Πρόεδρε ότι η απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα είναι καταδικαστική για την Ελλάδα, ότι θα επιτρέψει, δηλαδή, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων την αναγνώριση αυτών των σχολών και στον τόπο μας. Κατά συνέπεια, αντί να ερχόμαστε επιψημείς, ως πάντοτε πράττουμε, δεν γινόμαστε μια φορά Προμηθείς; Δεν πρέπει να δούμε εν όψει αυτών των εξελίξεων ότι πρέπει και εμείς να κάνουμε ένα βήμα στο σημείο αυτό; Γιατί μένουμε στις απαρχαιωμένες αντιλήψεις; Αντιλαμβάνομαι

τη μυωπική αντιμετώπιση την οποία έχει το ΠΑΣΟΚ. Αντιλαμβάνομαι ότι εμμένει σε θέσεις τις οποίες δεν είναι εύκολο να μεταβάλει χωρίς πολιτικό κόστος. Άλλα είναι δυνατόν το πολιτικό κόστος να καθοδηγεί την άποψή μας και την απόφασή μας, όταν μάλιστα ανοίγεται ένας νέος ορίζοντας με το νέο αιώνα. Πιστεύω ειλικρινά ότι θα αποτελέσει σημαντική πρόοδο η δυνατότητα από το Σύνταγμα για την ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα πανεπιστημίων. Και θα εμποδίσουμε αυτόν το δρόμο για πολλά χρόνια. Γιατί όπως γνωρίζετε, κύριε Πρόεδρε, η αναθεώρηση του Συντάγματος απαιτεί και πολύ χρόνο και δεν είναι εύκολη υπόθεση. Θα αποκλείσουμε, λοιπόν, για πολλά χρόνια αυτήν τη δυνατότητα. Πιστεύω ότι είναι τραγικό λάθος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να απαντήσω στον κ. Βαρβιτσιώτη, τι ακριβώς λέει το άρθρο 13, παράγραφος 5, που την παράγραφο αυτή τη μεταφέρουμε στο άρθρο 4, παράγραφος 7 ή 8, μου φαίνεται.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Νέα παράγραφος 8.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Λέμε, θα μεταφερθεί ως έχει: "Κανένας όρκος δεν επιβάλλεται χωρίς νόμο, που ορίζει και τον τύπο του". Λέει η παράγραφος 5. Δηλαδή, μεταφέρεται ως έχει. Επειδή διατυπώθηκε κάποια άποψη ότι ζέρετε να τον καταργήσουμε ή να μην τον καταργήσουμε εγώ είπα, ότι δεν καταργείται ο θρησκευτικός όρκος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Προς τι η μεταφορά;

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Για λόγους συστηματικούς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Πρώτα από όλα, δεν είναι εκεί η θέση του!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Το κάνουμε λαϊκή αγορά εδώ πέρα πολλές φορές!

Μιλάμε για το Σύνταγμα και ζέρετε ότι αυτά έχουν μεγάλη συνταγματική, πολιτική, και αν θέλετε και κομματική, σημασία. Εμείς λέμε ακριβώς σαν Κυβέρνηση ότι σεβόμαστε τη διάταξη. Δεν καταργείται ο θρησκευτικός όρκος.

"Οποιος θέλει μπορεί να λέει "δεν ορκίζομαι". Υπάρχει και το θέμα της ανεξιθρησκείας πάλι στο άρθρο 13. Εμείς όμως μεταφέρουμε αυτήν τη διάταξη και για λόγους συνταγματικούς, νομοτεχνικούς όπως έχει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Παραβλέπετε όμως τους ιστορικούς λόγους τους οποίους όμως εσείς ο ίδιος προβάλατε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Καθόλου. Διετυπώθηκε από συναδέλφους μας και πέρασε ως είχε. Εγώ προσδιορίζω ακριβώς τι σημασία έχει αυτή τη μεταφορά. Δεν αλλάζει τίποτε.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, θα παρακαλέσω να σταματήσει η κατ' ιδίαν συζήτηση και οι αντεγκλήσεις μέσα στην Αίθουσα.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Δεν είναι αντεγκλήσεις. Συναινέσεις είναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Μακάρι να είναι συναινέσεις. Άλλα καλύτερα οι συναινέσεις να γίνονται στο Βήμα και όχι κατ' ιδίαν.

Ο κ. Κουρουμπλής έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, πριν ξεκινήσω την ομιλία μου και αναφερθώ στα συγκεκριμένα άρθρα του Συντάγματος, θα ήθελα να εκφράσω τη συμπαράστασή μου στη δοκιμασία που υφίσταται ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Τουρκία από το απαράδεκτο αυτό γεγονός που συνέβη χθες. Μια χώρα που θέλει να λογίζεται ως χώρα ευρωπαϊκή, θέλει να μπει στην ευρωπαϊκή οικογένεια, συμπεριφέρεται με τέτοιο τρόπο απέναντι σε

ανθρώπους που υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό ας ληφθεί υπόψη από εκείνους που την προστατεύουν.

Και βεβαίως θα ήθελα να προσυπογράψω την τοποθέτηση του συναδέλφου κ. Χρήστου Κηπουρού γιατί τουλάχιστον όσοι καταγόμαστε από οικογένειες που έχουν βιώσει αυτές τις εμπειρίες μπορούμε να γνωρίζουμε καλύτερα από τον καθένα τι σημαίνει γενοκτονία.

Κύριε Πρόεδρε, σε μια εποχή όπου τα τεράστια κοινωνικά προβλήματα απειλούν να "επιχωματώσουν" σημαντικά τμήματα της κοινωνίας, συζητούμε την τροποποίηση του θεμελιακού χάρτη του πολιτικού μας συστήματος, του Συντάγματός μας. Προσωπικά πιστεύω ότι οι θεσπιζόμενες διατάξεις, θα πρέπει να αναδεικνύουν και να κατοχυρώνουν το βιοκεντρικό και ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα αυτού του Συντάγματος. Γιατί περισσότερο από κάθε άλλη φορά, η κοινωνία έχει ανάγκη από κοινωνικούς θεσμούς που πραγματικά θα την προστατεύουν αποφασιστικά και αποτελεσματικά από φαινόμενα που απειλούν σημαντικά τμήματα της κοινωνίας να βυθιστούν στην εξαθλίωση, στη φτώχεια και στην οπισθοδρόμηση.

Πιστεύω, λοιπόν ότι μέσα στις θεμελιακές διατάξεις του Συντάγματος πρέπει να συμπεριλαμβάνονται διατάξεις που θα οχυρώνουν την κοινωνία απέναντι σ' αυτά τα φαινόμενα που πραγματικά την απειλούν, τα φαινόμενα του κοινωνικού αποκλεισμού και του ρατσισμού.

Δεν είχε το Σύνταγμα του 1975 και του 1986 διατάξεις που με συγκεκριμένο τρόπο θα κατοχύρωναν το κοινωνικό κράτος, το κράτος πρόνοιας. Θα πρέπει, λοιπόν, στο Σύνταγμά μας και μάλιστα σε μια τόσο ευαίσθητη και δύσκολη περίοδο από πλευράς διόγκωσης των κοινωνικών προβλημάτων να εξασφαλιστεί ενα ελάχιστο ορίο αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών. Διότι σήμερα σημαντικά τμήματα της κοινωνίας απειλούνται να βρεθούν κάτω από το άριο βιωσιμότητος.

Σε πάρα πολλά Συντάγματα της Ευρώπης, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, στη γειτονική μας Ιταλία και Ισπανία υπάρχουν συγκεκριμένες διατάξεις που προσδιορίζουν τους μηχανισμούς εξασφάλισης ενός ελαχίστου ορίου διαβίωσης εκείνων των πολιτών που απειλούνται από τα φαινόμενα του αποκλεισμού και κυρίως από το μεγάλο πρόβλημα, από την τραγαδία που λέγεται ανεργία.

Επίσης θα πρέπει στο άρθρο 1 να συμπεριληφθεί παράγραφος που να ορίζει ότι τα όργανα του κράτους εξασφαλίζουν την κατοχύρωση του κοινωνικού κράτους.

Στο άρθρο 4, κύριε Υπουργέ, θα πρέπει να συμπληρώνεται η τροποποίηση με διάταξη που να αποκλείει τη διάκριση εις βάρος των πολιτών. Είναι ένα σημαντικό ζήτημα που υφέρπει και σιγά-σιγά θα γίνει ο μεγαλύτερος βραχνάς που θα απειλεί την κοινωνική ταυτότητα της κοινωνίας.

Στο άρθρο 21 στις διατάξεις που ορίζουν την κοινωνική ασφάλιση θα πρέπει να υπάρχει διάταξη που να προστατεύει και εκείνους που δεν μπορούν να μπουν στην παραγωγική διαδικασία για υποκειμενικούς, αλλά και για αντικειμενικούς λόγους.

Πρέπει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με τις διατάξεις που θα θεσπίσουμε να αποδεικνύουμε ότι στρέφουμε ως οργανωμένη κοινωνία το πρόσωπό μας προς εκείνους που έχουν ανάγκη από τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις παροχές και δεν το αποστρέφουμε αδιαφορώντας για το τι θα γίνει. Γιατί αν δεν θεσπίσουμε θεσμούς που πραγματικά θα αιμοδοτούν, μηχανισμούς που θα υπηρετούν πραγματικά την κοινωνία, τότε θα έχουμε συντελέσει στην υπονόμευση της κοινωνικής της συνοχής, θα έχουμε συμπράξει στην επιχωμάτωση σημαντικών τμημάτων της κοινωνίας και θα έχουμε πραγματικά δυναμιτίσει τα κοινωνικά θεμέλια του συστήματος στο οποίο θέλουμε να ζήσουμε και θέλουμε να ζήσουν και τα παιδιά μας! Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Σταύρου έχει το λόγο.

Απών. Διαγράφεται.

Ο κ. Παπαθεμελής έχει το λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Νομίζω ότι κάτι ήξερα και ηγέρθην, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ασφαλώς, κύριε Παπαθεμελή. Εξάλλου έχετε την ικανότητα να βλέπετε τα μελλούμενα ή να φωτίζετε κάπως τα μελλούμενα!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Το ένστικτο!

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: "Οι άνθρωποι γνωρίζουν τα γινόμενα. Τα μέλλοντα γνωρίζουν οι Θεοί", λέει ο Καβάφης και μη με μπλέκετε με αυτές τις ιδιότητες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Άλλα, αν μου επιτρέπετε, κύριε Παπαθεμελή, υπάρχει η ρήση που λέει ότι το παρελθόν θα πρέπει να φωτίζει και το μέλλον. Τότε πάνε τα πράγματα κάπως καλά.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Τέλος πάντων. "Σοφοί δε προσιόντων" κατά τον Απολλώνιο τον Τυανέα που χρησιμοποιεί ο Καβάφης, για να ολοκληρώσουμε αυτό το φιλολογικό στιγμιότυπο!

Κύριε Πρόεδρε, να ξεκινήσω κι εγώ εκφράζοντας τον αποτροπιασμό μου για τη δολοφονική απόπειρα σε βάρος του Προέδρου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία, του Ακίρ Μπιρντάλ ενός προσώπου τον οποίο είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε εδώ στην Ελλάδα και να εκτιμήσουμε την αγωνιστικότητα, την τόλμη και το θάρρος του. Να ευχηθούμε να επιζήσει αυτής της δολοφονικής αποπείρας και να συνεχίσει τη δουλειά που έκανε με τον τρόπο που την έκανε.

Νομίζω ότι αυτή η δολοφονική απόπειρα δίνει μια ευκαιρία στον Έλληνα Υπουργό Πολιτισμού να ματαιώσει, εν πάσῃ δε περιπτώσει να αλλάξει, αν δεν θέλει να ματαιώσει, αυτή τη μουσική διημερίδα την οποία έχει οργανώσει στην Αγκυρα την παραμονή της επετείου της γενοκτονίας των Ποντίων και των άλλων Μικρασιατών Ελλήνων.

Είναι γεγονός ότι οι Τούρκοι επιλέγουν τέτοιες ημερομηνίες για να μας προκαλούν πάντοτε. Φαντάζομαι ότι επειδή αυτοί την ίδια ημερομηνία έχουν την εθνική γιορτή της νεολαίας τους, γι αυτό θέλησαν να μας προσβάλουν σε ημέρα που εμείς έχουμε την επέτειο της γενοκτονίας. Την άλλη φορά ο Ντενκτάς επεχείρησε να κλείσει μία συνάντηση με τον Πρόεδρο Κληριδή στις 9 Ιουλίου γνωρίζοντας ότι στις 9 Ιουλίου είναι η επέτειος της επαναστάσεως των Κυπρίων το 1821 και βεβαίως της δολοφονίας του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και των εξακούσιων προκρίτων. Είναι ημερομηνίες που τις ψάχνουν. Πιστεύω ότι ο Υπουργός Πολιτισμού θα δράσει ακαριαία και θα αποφύγει να ταυτιστεί με τα τουρκικά πανηγύρια η Ελλάς!

Κύριε Πρόεδρε, ως μη ώφειλε εντελώς αιφνιδίων και πάντως ανεπίκαιρα επικαιροποιήθηκε –να χρησιμοποιήσω έναν όρο του συρμούτ– μία συζήτηση περί της σχέσεως Εκκλησίας και Πολιτείας.

Χαίρω, διότι ο Υπουργός της Δικαιοσύνης ήταν σαφής, κατηγορηματικός και απόλυτος, ότι για την Κυβέρνηση δεν υφίσταται τέτοιο θέμα. Άλλα επειδή υφίσταται για ορισμένους, επιτρέψει μου να διατυπώσω ορισμένες σκέψεις:

Κάτω από εντελώς διαφορετικά δεδομένα και με εντελώς αλλιώτικες αφετηρίες στην Εσπερία έχουν διαμορφωθεί σχέσεις πολιτείας και Εκκλησίας, οι οποίες είναι εντελώς ξένες προς την ελληνική ζωή, την ελληνική ιστορία και την ελληνική πραγματικότητα.

Η μεταφύτευση πολιτισμικών προτύπων της Δύσεως στην Ελλάδα δεν αποτελεί εξευρωπαϊσμό της Ελλάδος, αλλά αποτελεί ευρωμαϊσμούδισμό ορισμένων συνελλήνων μας, οι οποίοι μάλλον από γραικουλισμό ορμώμενοι προτείνουν τη μεταφύτευση τέτοιου είδους μοντέλων στην ελληνική ζωή.

Θα σας πω ότι αυτή η μορφή των σχέσεων Εκκλησίας και πολιτείας έχει, για χίλια χρόνια στο Βυζαντιο, δοκιμαστεί, έχει αποδώσει, δεν δημιούργησε κανένα απολύτως πρόβλημα. Ο Πατριάρχης φυσικά έκανε τη δουλειά του, αλλά ο Πατριάρχης για ζητήματα πίστεως δεν εδέχετο ποτέ τις υποδειξεις των αυτοκρατόρων και ο Πατριάρχης Νικόλαος ο Μυστικός ηρημή δύο φορές να επιτρέψει την είσοδο στην Αγία Σοφία στον αυτοκράτορα, με κόστος να τον απομακρύνουν από τον πατριαρχικό θρόνο.

Να πω ότι ο Κάρολος Μάρκη σ' ένα βιβλίο του, το οποίο δεν φρόντισε η κομμουνιστική Αριστερά να μας το γνωρίσει

-επί πολλά χρόνια στην Ελλάδα δεν είχε μεταφραστεί "Το ανατολικό ζήτημα", που μεταφράστηκε από τον Παναγιώτη Κονδύλη το 1985 για πρώτη φορά, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, εσείς που τα ξέρετε και τα παρακολουθείτε από κοντά αυτά τα πράγματα... επικρίνετε τους Τούρκους και τους δίνετε και συμβουλές, τις οποίες βέβαια συμβουλές δεν τις απεδέχθησαν στα 1854, όταν τις πρωτοδιατύπωσε, οι σουλτάνοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας για να χωρίσουν τη θρησκεία από την πολιτεία και επίσης να καταργήσουν αυτό που ο Μάρξ ονομάζει βυζαντινή Θεοκρατία. Άλλα έλεγε -και το απεδέχθη μετά το Κεμάλ Ατατούρκ- βάλτε έναν αστικό κώδικα ευρωπαϊκό, και θ' αλλάξουν όλα. Γι'αυτό ο Κεμάλ Ατατούρκ έβαλε μετά τον ελβετικό κώδικα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Μουσταφά Κεμάλ.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Μουσταφά Κεμάλ, όπως το λέει ο φίλος μου ο Τάσος Ιντζές.

'Έκανε αυτές τις υποδείξεις.

Πρέπει να πω ότι ο Μάρξ είχε έναν έντονο μισελληνισμό, ο οποίος είναι ολοφάνερος και κραυγαλέος σ'αυτό το βιβλίο του για το ανατολικό ζήτημα.

(Στο σημείο αυτό ρχτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Κύριε Πρόεδρε, να με συγχωρήσετε, καταπιάστηκα με ένα θέμα που πρέπει να το τελειώσω.

Εκεί λέει ότι υπάρχει μία -και θα το διαβάσω ακριβώς- "εξίσωση κράτους και Εκκλησίας. Το ελληνορθόδοξο θρήσκευμα ξεχωρίζει απ'όλους τους άλλους κλάδους της χριστιανικής πίστης, κυρίως χάριν στην ίδια αυτή εξίσωση κράτους, Εκκλησίας, πολιτικής και εκκλησιαστικής ζωής". Και αυτό το φέγγει και ζητάει από τους Τούρκους να το καταργήσουν. Βεβαίως, αυτοί κατήργησαν και αυτοί και τον Ελληνισμό μετά, ακολουθώντας τη συνταγή του Μάρξ.

'Όμως τέτοιου είδους πρότυπα δεν μας ενδιαφέρουν. Δεν μας απασχολούν. Μάλλον μας ενοχλούν. Απεδείχθη με την εισαγωγή του πολιτικού γάμου ότι το δημοψήφισμα γίνεται καθημερινά. 'Ένα ποσοστό μόνο της κλάσεως του 3% είναι αυτό το οποίο καταφεύγει στον πολιτικό γάμο, διότι οι άνθρωποι του 3% δεν έχουν καμία απολύτως σχέση, κανέναν απολύτως δεσμό -όχι δεσμό πίστεως, αλλά και πολιτισμικό προφανώς δεσμό-με την Ορθόδοξη Εκκλησία, ή με οποιαδήποτε άλλη εκκλησία. Κατά συνέπεια απασχολεί μία μικρή μειοψηφία συνελλήνων μας αυτό το θέμα, το οποίο όμως δεν είναι πρόβλημα, αλλά ψευδοπρόβλημα.

Η Ελλάδα έχει προβλήματα, σοβαρά προβλήματα. Απειλείται στην εδαφική της ακεραιότητα, απειλείται στα κυριαρχικά της δικαιώματα, έχει προβλήματα οικονομικά, έχει προβλήματα τεράστιας ανεργίας, ιδίως των νέων παιδιών. Καλό είναι να επιδιόμεθα οι συνάδελφοι σε μία προσπάθεια να φωτίσουμε αυτά τα προβλήματα και να λύσουμε αυτά τα προβλήματα και να μην προσθέτουμε άλλα τα οποία είναι ψευδοπροβλήματα και δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με την ενεστώσα πραγματικότητα.

Κύριε Πρόεδρε, θέλω να πω ότι αισθάνομα πως είναι αναγκαίο να χαρακτηρίσει αναθεωρητέο το άρθρο 16, παράγραφος 5, με αυτήν την τροποποίηση, είτε κανείς αποδέχεται την ανάγκη ιδρύσεως πανεπιστημών από μη κερδοσκοπικούς φορείς με τον απόλυτο φυσικά έλεγχο του κράτους, είτε δεν την αποδέχεται.

(Στο σημείο αυτό κτυπά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

'Οσον αφορά το θέμα με την τηλεκπαίδευση, όπως αυτή εξαπλώνεται καθημερινά και με ό,τι σημαίνει η τηλεκπαίδευση στα επόμενα χρόνια -είχα την ευκαιρία να διαβάσω μεγάλο μέρος ενός ενδιαφέροντος βιβλίου που μου έστειλε ο καθηγητής Περσίδης, για το "Πανεπιστήμιο του μέλλοντος" νομίζω ότι πρέπει να δώσουμε μια διέξοδο, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, για να αντιμετωπισθούν επερχόμενα φαινόμενα και πραγματικότητες, τις οποίες δεν θα πρέπει να τις αφήσουμε αναπάντητες για να περιμένουμε την επόμενη ή τη μεθεπόμενη αναθεώρηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ολοκληρώστε, κύ-

ριε Παπαθεμελή.

Σας αφήσαμε να αναπτύξετε όλο το εύρος...

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Μισό λεπτό για να κάνω την επισήμανσή μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Θα σας δώσουμε μισό λεπτό, κατ' εξαίρεση.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ευχαριστώ για την εξαίρεση και για τη γενναιοδωρία σας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Με τη συναίνεση του Σώματος, ασφαλώς, κύριε Παπαθεμελή.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ευχαριστώ και το Σώμα που συναίνει.

'Ηθελα να πω πως γνωρίζουμε οι πάντες ότι τα εγκλήματα που διαπράττονται διά του Τύπου, δεν καταλήγουν ποτέ σε καταδίκη, η οποία να εκτιθεί ή να πληρωθεί με οποιονδήποτε τρόπο. Παραγράφονται εν επιδικίᾳ, είναι απολύτως δεδομένο αυτό τουλάχιστον ως την τελεσδικία.

Κύριε Πρόεδρε, αντιστέκομαι στον πειρασμό να αποχαρακτηρίσω από αυτόφωρα τα αδικήματα του Τύπου. Μάλλον δε, θα πρότεινα η παραγραφή να είναι η συνήθης παραγραφή των εγκλημάτων και όχι αυτή η βραχύτατη παραγραφή των δεκαοκτώ μηνών, που με κάποια "τερτίπια" γίνεται πολλές φορές και μικρότερη.

Για τους αντιρρήσεις συνειδήσεως -και κλείνω, κύριε Πρόεδρε- θέλω να πω ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια σαν χώρα, η οποία έχει πρόβλημα εθνικής ασφάλειας και η οποία έχει ταυτόχρονα και οξύτατο δημογραφικό ζήτημα και δεν μπορεί να συμπληρώσει τις στρατιωτικές της μονάδες, να αφήσουμε τους μισούς υποχρέους στρατιωτικής υποχρεώσεως εκτός στρατεύματος.

Αυτά είναι ενδιαφέροντα για την Ολλανδία, για το Λουξεμβούργο, για το Βέλγιο, για τους άλλους εταίρους μας της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, αλλά δυστυχώς δεν είναι για μας κατάλληλα. Είναι δε επικίνδυνα και θα ήθελα να μην υπάρχει ούτε αυτή η ερμηνευτική διάταξη, η οποία μπορεί να παρεμπηνευτεί και να πάμε σε άναθεωρητέα διάταξη του άρθρου 4, "περί αντιρρησών συνειδήσεων".

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τημή να ανακοινώσω ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούμε από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένων ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", ογδόντα επτά μαθητές και πέντε συνοδοί-καθηγητές του 20ου Δημοτικού Σχολείου Χαλκίδας Εύβοιας.

Καλωσορίζουμε τους Στερεοελλαδίτες και βλέπω τον κ. Καλαμακίδη να κοιτάζει προς τα πάνω και τον κ. Αποστόλου να ψάχνει την κόρη του.

(Χειροκρότημα από όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Ανδρέουσλάκος έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΣΛΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, η μακριώνησυγία πολιτείας και Ορθόδοξης Εκκλησίας απέβη επιωφελής για το σύνολο του έθνους και δεν συνιστά προοδευτισμό η αυτούσια μεταφύτευση θεσμών των χωρών της εσπερίας, των χωρών του ζόφου, σε ελληνικό έδαφος. Απλούστατα, αποδίδει το άγχος αυτών που επικαλούνται το χωρισμό της Εκκλησίας από το κράτος να αποδείξουν στον εαυτό τους ή και σε τρίτους ότι είναι προοδευτικοί και τίποτε άλλο. Είναι δε υποκριτικό το ενδιαφέρον τους ότι τάχα το διαζύγιο θα αφελήσει και το κράτος και την Εκκλησία.

Είναι σαν να λέμε, κύριε Πρόεδρε, ότι ένα διαζύγιο σε μία οικογένεια, το διαζύγιο των γονιών, θα αφελήσει τα παιδιά. Το ίδιο, το διαζύγιο πολιτείας και κράτους, δεν θα αφελήσει την ελληνική κοινωνία, η οποία είναι στη συντριπτική της πλειοψηφία ελληνορθόδοξη και συνεπώς θέλει να συνεχισθεί αυτή η ειδική σχέση, η οποία είναι τιμητική και για την Εκκλησία και για το έθνος μας.

'Ερχομαι στο θέμα των αντιρρησών συνειδήσεων. Η πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης, κύριε Πρόεδρε, ήταν προδήλωση και είναι αντισυνταγματική, διότι παραβιάζει την οικεία διάταξη του άρθρου 4, αν δεν κάνω λάθος, παράγραφος 5 ή 6, που ορίζει ότι ο κάθε Έλληνας, που μπορεί να φέρει όπλα, πρέπει να συνδράμει

στην άμυνα της πατρίδας μας, όπως ο νόμος ορίζει. Κατά συνέπεια, λοιπόν, το άρθρο 4 του Συντάγματος καθιερώνει ένα καθήκον για όλους τους Έλληνες, που μπορούν να φέρουν όπλα.

Έρχεται τώρα, λοιπόν, η κυβερνητική Πλειοψηφία αυτήν τη νομοθετική ρύθμιση, την αντισυνταγματική, να την κάνει και ρύθμιση του Συντάγματος, με τροποποίηση, συμπλήρωση της οικείας διατάξεως. Είναι μοναδικό αυτό το φαινόμενο σε όλον τον κόσμο: Η Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., το ΠΑ.ΣΟ.Κ., έρχεται να καθιερώσει ατομικό δικαίωμα των αντιρρησιών συνειδήσεως να μη στρατεύονται.

Δεν προβλέπεται τέτοιο ατομικό δικαίωμα, κύριοι συνάδελφοι, από κανένα Σύνταγμα στον κόσμο. Αυτό το δικαίωμα δεν το επιβάλλει καμία διεθνής σύμβαση και βεβαίως ούτε και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, να το ξεκαθαρίσουμε αυτό. Είναι ευρεσιτεχνία του ΠΑ.ΣΟ.Κ., της ελληνικής Κυβερνήσεως.

Κύριε Πρόεδρε, τόσο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όσο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με όσες αποφάσεις μέχρι σήμερα έχουν εκδώσει, όχι μόνο δεν καθιερώνουν και δεν αναγνωρίζουν τέτοιο δικαίωμα, αλλά απεναντίας αναγνωρίζουν στις χώρες-μέλη της Ευρώπης το δικαίωμα να επιβάλλουν και ποινές ακόμη σ' αυτούς, οι οποίοι αρνούνται να στρατεύονται.

Κατά συνέπεια, λοιπόν, πέραν αυτής της συνταγματικής και νομικής θεμελιώσεως, έρχομαι και στην ουσία του πράγματος. Είναι δυνατόν σήμερα, που η Ελλάδα αντιμετωπίζει υπαρκτές, βάσιμες, θανάσιμες απειλές για την ύπαρξη της, να ερχόμαστε εμείς και να προάγουμε το πνεύμα της αστρατευσίας, των φυγοστράτων;

Γνωρίζετε, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ότι ήδη αρχίζει να καλλιεργείται στην ελληνική νεολαία ότι είναι "μαγκιά", ότι είναι ευφυία να αποφεύγει κανείς τη στράτευση; Και ερχόμαστε εμείς εδώ, οι συνταγματικοί νομοθέτες του έθνους, να λέμε ναι, να πρωθήσουμε αυτό το πνεύμα, το οποίο θα οδηγήσει στην αποθωράκιση της πατρίδας; Εμένα, μια τέτοια διάταξη, κύριοι συνάδελφοι, με βρίσκει ριζικά αντίθετο. Και θα το πληρώσουμε, θα το δείτε ότι θα το πληρώσουμε στο μέλλον.

Έρχομαι τώρα στην περίπτωση της κατάργησης της θανατικής ποινής. Είμαι θεωρητικά υπέρ της υπάρξεως της εσχάτης των ποινών 'Όχι μόνο να υπάρχει, αλλά και να εκτελείται, κύριοι συνάδελφοι. 'Όλα τα άλλα είναι εκ του ποντρού. Για το επιχείρημα ότι δεν έχει αποτελεσματικότητα, θα ήθελα να πω ότι δεν έχει αποτελεσματικότητα, γιατί από το 1971 δεν εφαρμόστηκε στην Ελλάδα.

Κατά συνέπεια πώς μπορούμε να μιλάμε για αποτελεσματικότητα μίας ποινής, της εσχάτης των ποινών, που δεν εφαρμόζεται επί τριάντα χρόνια; Απεναντίας, εγώ ευπροσώπως μπορώ να υποστηρίξω ότι η γιγάντωση της Βαριάς εγκληματικότητας και ιδία της εγκληματικότητας κατά της ανθρώπινης ζωής, έχει πολλαπλασιαστεί από το 1971 μέχρι σήμερα.

Κύριοι συνάδελφοι, ένας πληρωμένος φονιάς πάρινε διακόσιες χιλιάδες, πεντακόσιες χιλιάδες ή ένα εκατομμύριο (200.000, 500.000 ή 1.000.000) -τόσο δυστυχώς αποτιμάται η ανθρώπινη ζωή- κύριε Ιωαννίδη. Καλές είναι οι ευαισθησίες, αλλά να έρθουμε όμως και στην ουσία του πράγματος.

'Όταν αυτός γνωρίζει εκ προοιμίου ότι και συνταγματικά είναι κατοχυρωμένο ότι δεν πρόκειται να χάσει το κεφάλι του, αυτό δεν μετράει; Δεν είναι ένας παράγοντας, ο οποίος λαμβάνεται υπόψη στη διαμόρφωση της εγκληματικής και μάλιστα της κατ'επάγγελμα εγκληματικής του συνηθείας και ροπής, για να εκμισθώνει τις υπηρεσίες του αφαιρώντας ανθρώπινες ζωές; Λοιπόν, αυτός οπωδήποτε είναι ένας παράγοντας, που πρέπει να τον λάβουμε υπόψη μας.

Καταργήσατε, κύριε Υπουργέ, τη θανατική ποινή με την κοινή νομοθεσία. Είναι ανάγκη να χαλκεύσετε δεσμά και στη συνταγματική νομοθεσία;

Πέστε ότι αύριο αλλάζουν οι αντιλήψεις της καθεστηκούσας διανόησης, διότι ουσιαστικά ο ελληνικός λαός είναι υπέρ της

θανατικής ποινής και τέτοια θέματα έπρεπε να επιλύονται διά δημοψηφίσματος. Είδατε ότι και δημοσκοπήσεις θέλουν για τους εμπόρους ναρκωτικών τη θανατική ποινή σε ένα ποσοστό 70-80%. Ακόμη και οι νέοι άνθρωποι το ζητούν αυτό.

Γιατί, λοιπόν, ερχόμεθα και λέμε να τροποποιήσουμε αυτήν τη διάταξη μέσα στο Σύνταγμα, τη στιγμή κατά την οποία ειδικά ο συνταγματικός νομοθέτης πρέπει να έχει προβλεπτικότητα, να βλέπει μακριά, διότι μπορεί ανά πάσα στιγμή να εκδηλώνεται η κοινή νομοθετική πρωτοβουλία, αλλά η συντακτική πρωτοβουλία, κύριοι συνάδελφοι, κάνει δεκαετίες για να εκδηλωθεί και να αποτυπωθεί.

Βεβαίως θα μου πείτε ότι -και εδώ πρέπει να πω ότι είμεθα πολύ υποκριτές μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα- την προηγούμενη εβδομάδα πέρασε εδώ και κυρώθηκε το "6ο Πρωτόκολλο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα", κύριε Πρόεδρε, που λέει αυτό που αναφέρει η πρόταση του ΠΑΣΟΚ. Και μόνο ο υποφαινόμενος ήταν εδώ και είπε να κρατηθεί για να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του. Διότι ουσιαστικά με την υιοθέτηση και την κύρωση αυτού του πρωτοκόλλου, βάλαμε μία διάταξη υπερκείμενη, από πλευράς τυπικής ισχύος, του Συντάγματος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

'Όχι, υπερκείμενη του Συντάγματος.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Ναι, υπερκείμενη του Συντάγματος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

'Όχι.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Βεβαίως είναι υπερκείμενη του Συντάγματος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ήχει υπερκείμενη του Συντάγματος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Υπερκείμενη του κοινού νόμου.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Σύμφωνοι.

Τούτο άλλωστε με κάνει να επιμένω ακόμη περισσότερο στο να μην καταργήσει από το Σύνταγμα η θανατική ποινή. Μην την καταργήσετε. Δεν μας υποχρεώνει κανένας.

Κύριε Υπουργέ, μας υποχρεώνει κανένας;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Μας έχουν ταράξει.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Κύριε Υπουργέ, μας είχαν πιέσει, όταν την είχαμε στην νομοθεσία. Τώρα, λοιπόν, που την έχουμε βγάλει από την κοινή μας νομοθεσία, κανείς δεν μας πιέζει. Μην αυτοδεσμευθούμε.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε, μια μόνο κουβέντα θα πω για το άρθρο 16, για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Είναι ένα άρθρο, το οποίο έπαιξε μέσα στην Αίθουσα και έχει απασχολήσει τον ελληνικό λαό και τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Θα πω μία μόνο κουβέντα.

Λένε οι κύριοι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ: Θα υπάρξουν κεφαλαιούχοι για να ιδρύσουν μη κρατικά ανώτατα εκπαιδευτικά Ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα; Δεν θα υπάρξουν.

Αν, κύριοι συνάδελφοι, έχετε αυτήν την πεποίθηση ότι δεν θα υπάρξουν, τότε ποιος ο λόγος και δεν θεωρείτε αναθεωρητέα αυτήν τη διάταξη του Συντάγματος, αφού δεν θα βρει έδαφος εφαρμογής;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ολοκληρώστε, κύριε Ανδρεουλάκο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας μια διαμορφωμένη πραγματικότητα πιεστική με την τεράστια φοιτητική μετανάστευση. Αν σήμερα είναι πιεστική αυτή η πραγματικότητα και έχει βρει τρόπους να βρει άκρη με την εγκατάσταση εδώ παραρτημάτων, ή και ακόμη δικών μας εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τα οποία στην ουσία παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Τελειώστε, σας παρακαλώ.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: ... να φανταστείτε τι θα γίνει μετά από πέντε και δέκα χρόνια και πόσο επιτακτική είναι η ανάγκη να θεωρηθεί αναθεωρητέα και αυτή η διάταξη

του Συντάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Σταύρου έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδέλφοι, το Σύνταγμα του 1975, στοχεύοντας στην κατοχύρωση των δασών και δασικών εκτάσεων και την προστασία τους ως κοινωνικού αγαθού, προέβλεψε τη θέσπιση των άρθρων 24 παράγραφος 1 και 117 παράγραφος 3.

Με τις διατάξεις αυτές του Συντάγματος η προστασία γενικά του περιβάλλοντος και ειδικά του δασικού περιβάλλοντος έχει αναχθεί σε συνταγματική προστατευόμενη αξία και υποχρέωση του κράτους.

Με αυτές τις διατάξεις απευθύνονται επιταγές στον κοινό νομοθέτη να θεσπίσει τα πρόσφορα, κατά την κρίση του, μέτρα πάντα μέσα στα όρια που απαιτούν οι ανάγκες διαφύλαξης και προστασίας του αγαθού αυτού, σταθμίζοντας παράλληλα και τα άλλα συνταγματικώς προστατευόμενα δικαιώματα των πολιτών, καθώς επίσης και το γενικότερο δημόσιο συμφέρον.

Δεν αποκλείουν οι ίδιες διατάξεις την πρόβλεψη για επεμβάσεις στα δάση και τις δασικές εκτάσεις, εφόσον όμως με αυτές δεν αλλοιώνεται, δεν μεταβάλλεται η μορφή τους.

Αποβλέποντας σε μια απόλυτη προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων ο συνταγματικός νομοθέτης προέβλεψε την παράγραφο 3 του άρθρου 117, την αποκατάσταση του αρχικού δασικού χαρακτήρα των εκτάσεων χωρίς κανένα χρονικό περιορισμό στο παρελθόν και χωρίς να αναγνωρίζει καμία κατάσταση που δημιουργήθηκε εν τω μεταξύ επί τέτοιων εκτάσεων πριν από την ισχύ του Συντάγματος.

Κατά τη διάταξη αυτή, που ήταν αμέσου εφαρμογής –δεν εξηρτάτο από την έκδοση νόμου –επιβάλλεται η κήρυξη ως αναδασωτέας κάθε επιφάνειας που καταστράφηκε, χωρίς κανένα χρονικό περιορισμό στο παρελθόν ή καταστρέφεται και η απαγόρευση κάθε χρήσεως αυτών, εφόσον παρεμπόδιζε την αναδάσωση και τούτο ανεξάρτητα από την ιδιοκτησιακή κατάστασή τους.

Κύριε Πρόεδρε, είκοσι τέσσερα χρόνια ισχύος και λειτουργίας αυτών των διατάξεων κατέδειξαν την αναγκαιότητα απολύτου, κατά το δυνατόν, προστασίας αυτού του αγαθού, συγχρόνως όμως, συγκεκριμένες διατυπώσεις οδήγησαν μέσα από τη νομολογία σε αδιέξοδα, που σε τελική ανάλυση αντιστρατεύονται την αρχή της προστασίας, που ο ίδιος ο νομοθετης θέσπισε.

Με το άρθρο 3 του ν.998/79, στον οποίο ορίζεται το πεδίο εφαρμογής των συνταγματικών διατάξεων, καθορίζεται επακριβώς η έννοια της δασικής εκτάσεως. Ο συνδυασμός όμως, του άρθρου 3 και του 80 του ν. 998/79 υπαγάγει στις περιοριστικές, ως προς τη χρήση, διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και άλλα δασικά εδάφη, όπως αυτά αναφέρονται στις παραγράφους 6β', 6γ' του άρθρου 3, που, αν ήταν στην πρόθεση του συνταγματικού νομοθέτη, θα έκανε ιδιαίτερη μνεία και περί αυτών.

Έτοις σήμερα, ουσιαστικά, εμπίπτουν στο προστατευτικό καθεστώς και δασικά εδάφη χωρίς δέντρα ή θάμνους, χωρίς στοιχεία δασικής βλάστησης και βεβαίως και σε αυτά επεκτείνεται το τεκμήριο κυριότητας του ελληνικού δημοσίου. Προστατεύεται δηλαδή όμοια το σύνολο της δασικής γης, ειτε πρόκειται περί υψηλών παραγωγικών προστατευτικών αισθητικών δασών είτε πρόκειται περί αγόνων, βραχωδών ή πεδινών και καλλιεργήσιμων επιφανειών γης.

Το γεγονός αυτό οδηγεί σε τραγελαφικές καταστάσεις, που αντιστρατεύονται ευθέως το στόχο του συνταγματικού νομοθέτη και εμπλέκουν σε συνεχείς αντιδικίες πολιτεία και πολίτες. Είναι ανάγκη το Σύνταγμα να κατοχυρώνει την απόλυτη προστασία της δασικής γης συνολικά, παράλληλα όμως ρητά πρέπει να καθορίζει και τις επιτρεπτές επεμβάσεις στις βασικές γραμμές.

Είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί το δάσος και η δασική έκταση, ως φυσικό αγαθό και ως δημόσια περιουσία. Εξίσου όμως αναγκαία είναι και η εξυπηρέτηση λοιπών δραστηριοτήτων, που ωφελούν την εθνική οικονομία ή προάγουν το δημόσιο συμφέρον, σε βάρος υποβαθμισμένης άγονης δασικής γης και

μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σε βάρος δασών και δασικών εκτάσεων και όπου υπάρχουν νομίμως υφιστάμενα δικαιώματα των πολιτών.

Η αυστηρότητα των συνταγματικών διατάξεων, κύριε Πρόεδρε, εξαντλήθηκε και στη διάταξη της παραγράφου 3, του άρθρου 117, σε μια προσπάθεια απόλυτης προστασίας του κοινωνικού αγαθού που λέγεται δάσος και δασικές εκτάσεις εν γένει.

Ανακύπτει, όμως, εύλογα το ερώτημα στους πολίτες, που διαχρονικά παραπονούνται και εναντίον της Εθνικής Αντιπροσωπείας ότι δεν αντιμετωπίζει με την πρέπουσα κοινωνική ευαισθησία οξύτατα κοινωνικά προβλήματα, όπως είναι η επιλυση ιδιοκτησιακών και δασικών θεμάτων στο πνεύμα των διατάξεων του Συντάγματος και όπως είχα την τυφή να εκθέσω προς το Σώμα πιο πάνω.

Το ερώτημα συνεπώς που ανακύπτει είναι, αν ήταν στις προθέσεις του συνταγματικού νομοθέτη να μην καθορίσει χρονικό περιορισμό προς το παρελθόν, σε σχέση με την προστασία των δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων, ή μήπως θεωρούσε αυτονόητη αφετηρία, εύλογο χρονικό διάστημα προ της ισχύος του Συντάγματος;

Σε κάθε περίπτωση, κύριε Πρόεδρε, η ερμηνεία και η εφαρμογή της συγκεκριμένης διάταξης οδήγησε στη διόγκωση των μέχρι τότε σωρευμένων προβλημάτων που είχε να αντιμετωπίσει η πολιτεία, σε σχέση με το δασικό περιβάλλον, τη δασική γη γενικά.

Μπορεί να επιτεύχθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό η προστασία των υφισταμένων, κατά την έναρξη ισχύος του Συντάγματος δασών και δασικών εκτάσεων, όμως, δεν επιλύθηκε κανένα πρόβλημα, ούτε κατέστη δυνατή η προστασία εκτάσεων που είχαν καταστραφεί, προ της ισχύος του Συντάγματος. Ενώ αντίθετα, οξύνθηκαν κοινωνικά προβλήματα, ιδιαίτερα με τις περιπτώσεις που σε τέτοιες εκτάσεις είχαν αναπτυχθεί αναπότρεπτες καταστάσεις, ή καλλιεργήσιμες –αγροτικώς– εκτάσεις, που αδικαιολόγητα θεωρήθηκαν ως δασικές.

Σήμερα, πάρα ποτέ, κύριε Πρόεδρε, είναι εμφανής η αναγκαιότητα της προστασίας του δασικού περιβάλλοντος, μέρος κυριάρχου του φυσικού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο καλείται να ζήσει και να δημιουργήσει ο άνθρωπος. Όμως, σύμφωνα με τα παραπάνω, εισιγούμαι προς την Εθνική Αντιπροσωπεία την τροποποίηση του άρθρου 24 σε συνδυασμό με το 117 και μου προκαλεί εντύπωση, κύριε Πρόεδρε, πως η Κυβέρνηση και το Π.Α.Σ.Ο.Κ. ένα τέτοιο σοβαρότατο κοινωνικό πρόβλημα δεν το συμπεριέλαβε στις αναθεωρητέες διατάξεις.

Ήθελα –και τελειώνω με αυτό– στο άρθρο 24 που αναφέρει "νόμος ορίζει σχετικά με την προστασία δασών" να προστεθεί: "Και τις επιτρεπτές επεμβάσεις". Και επίσης, να προστεθεί άλλη παραγράφος στο άρθρο 24, η οποία περίπου να έχει ως εξής: "Η ως άνω υποχρέωση δεν υφίσταται για εκτάσεις που μέχρι της 11.6.75 ή μέχρι το 1979 που τέθηκε σε ισχύ ο ν. 998/79, είχαν χρησιμοποιηθεί για άλλο σκοπό, ώστε να καθίσταται αδύνατος η ανατροπή της κατάστασης που δημιουργήθηκε από τη χρήση αυτή".

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Ευμοιρίδης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΥΜΟΙΡΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδέλφοι, μετά τα όσα με τόση επιτυχία από όλες τις πλευρές υποστηρίχθηκαν για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, λίγες επισημάνσεις απομένουν σε μένα να κάνω.

Κατά την πέμπτη παράγραφο του άρθρου 4, οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν αδιακρίτως στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις δυνάμεις τους. Δεν ξέρω πόσο αυτή η συνταγματική διάταξη, επιταγή ή διατύπωση, παραβιάστηκε κατά καιρούς από όλες τις κυβερνήσεις με τα φορολογικά νομοσχέδια. Διότι τι σημαίνει αυτό; Πληρώνει κανείς, συνεισφέρει κανείς αδιακρίτως ανάλογα με τα οικονομικά του δεδομένα, με τις δυνατότητες, και αυτό μεν βρίσκει ανταπόκριση πλήρη και εφαρμογή σε ό,τι έχει σχέση με την άμεση φορολογία. Δηλαδή, κερδίζω τόσα, πληρώνω τόσα, κερδίζω λιγότερα, ή περισσό-

τερα, πληρώνω λιγότερα, ή περισσότερα. Αλλά δεν νομίζω ότι συμφωνεί η διάταξη αυτή, τόσο με τους εμμέσους φόρους, με τους καταναλωτικούς φόρους, όσο και με το χαρτόσημο που αποτελούν το 75% έως 80% της φορολόγησης των Ελλήνων. Εκεί πληρώνεις ανεξαρτήτως των εισοδημάτων σου και των δυνατοτήτων σου, πληρώνει και ο μη έχων και ο μη κατέχων και ο έχων και ο κατέχων, αλλά πληρώνουν όλοι το ίδιο.

Νομίζω ότι, ή θα πρέπει να τροποποιηθεί η συνταγματική διάταξη, ή πρέπει να ασχοληθούμε σοβαρά πλέον με το αν και κατά πόσο είναι συνταγματικά επιτρεπτή η ύπαρξη εμμέσου φορολογίας, διότι εκεί πληρώνουμε όλοι τα ίδια, ανεξάρτητα αν έχουμε ή δεν έχουμε. Και νομίζω ότι αυτό είναι αντισυνταγματικό.

Δεύτερον, κατά τη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 5 απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη εγκατάστασή του σε οποιοδήποτε σημείο της χώρας, ή την έξοδο και την είσοδο στη χώρα. Επιτρέπει μόνον εξαιρέσεις σε έκτακτες περιπτώσεις υπό την προϋπόθεση ύπαρξης ποινικής καταδίκης και τον κίνδυνο τέλεσης αξιοποίου πράξεως. Το δημόσιο όμως και το Ι.Κ.Α. για οφειλές χωρίς δικαστικές αποφάσεις και χωρίς την ύπαρξη υπόνοιας τέλεσης αδικημάτων απογορεύει την έξοδο από τη χώρα και σε επιχειρηματίες, για να πάνε να κλείσουν τις συμφωνίες τους.

Πρέπει, λοιπόν, όλες οι απαγορεύσεις που υπάρχουν αυτήν την στιγμή και ισχύουν, χωρίς να υπάρχει δικαστική, ποινική απόφαση και χωρίς την ύπαρξη της προϋπόθεσης τελέσεως αξιοποίων πράξεων, θα πρέπει να αρθούν και να επιτραπεί ελεύθερα εις όλους να μπαίνουν και να βγαίνουν στη χώρα.

Για το χρόνο της προσωπικής κράτησης, συμφωνώ και εγώ ότι θα πρέπει να μειωθεί, διότι δεκαοκτώ μήνες είναι μεγάλο χρονικό διάστημα. Συμφωνώ βεβαίως με τον κ. Ιωαννίδη και τον κ. Ροκόφυλλο, που επόνισαν ότι είναι πρωτοποριακή η διάταξη που υπάρχει στο Σύνταγμά μας, δεν υπάρχει σε καμία άλλη χώρα, αλλά θα πρέπει να συμπληρωθεί το εξής: Σε άλλες χώρες, όταν κάποιος απαλλάσσεται όχι για νομικούς λόγους, ή λόγω αμφιβολιών, αλλά διότι δεν ετέλεσε την πράξη, υποχρεούται το ίδιο δικαστήριο να καθορίσει αποζημίωση του προσωρινά κρατηθέντος, του οποίου η τιμή, η υπόληψη, η οικονομική του κατάσταση και η οικογενειακή επλήγη και δεν αρκεί αυτό που γράφουν οι ελληνικές αποφάσεις ότι δεν συντρέχει λόγος αποζημίωσης.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Και εδώ υποχρεούται κανονικά, αλλά δεν το κάνουν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΥΜΟΙΡΙΔΗΣ: Πρέπει, λοιπόν, συνταγματικά, ρητά να κατοχυρώθει η υποχρέωση του δικαστηρίου που απαλλάσσει κάποιον, διότι δεν ετέλεσε την πράξη να προσδιορίζει την αποζημίωση την οποία το κράτος θα πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλει.

Να συγκεκριμενοποιηθεί και να ενισχυθεί ότι έχει σχέση στο Σύνταγμα με την προστασία του περιβάλλοντος. Να μη διαταραχθεί σε καμιά περίπτωση η υφισταμένη σχέση εκκλησίας και πολιτείας και πιο έντονα να προστατεύεται η Ορθόδοξη Εκκλησία και θρησκεία και ότι έχει σχέση με τον όρκο, να παραμείνει ως έχει.

Για τη θανατική ποινή και εγώ θεωρητικά τάσσουμε υπέρ της άποψης ότι θα πρέπει να καταργηθεί, αλλά θα πρέπει να αφεθεί η δυνατότης στον κοινό νομοθέτη, με αυξημένες πλειοψηφίες στη Βουλή, αν οι καιροί το απαιτήσουν και οι κοινωνικές συνθήκες το αξιώσουν, να την επαναφέρει.

Για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια δύο-τρία πράγματα θα πω. Κλείνουμε τα μάτια μας στην πραγματικότητα. Σε λίγο μέσω INTERNET θα δίνονται πτυχία, τα οποία θα μας τα φέρνουν εδώ και θα τα αναγνωρίζουμε και λειτουργούν ανεξέλεγκτα και ως προς τη δυνατότητα του προγράμματος του εκπαιδευτικού που έχουν και ως προς την έλλειψη προϋποθέσεων του εκπαιδευτικού προσωπικού και ως προς την αξιοποίηση και την εγγυρότητα των τίτλων που δίνουν. Γιατί κλείνουμε τα μάτια μας στην πραγματικότητα αυτή; Άλλωστε σε λίγα χρόνια θα μας υποχρεώσουν να το κάνουμε. Γιατί να μην προλάβουμε

να το κάνουμε και να μας υποχρεώσουν γι' αυτό.

Συμφωνούμε με την προστασία των δασών ως κοινωνικού αγαθού, στο οποίο συμμετέχουν όλοι οι πολίτες, αλλά με παράλληλη διασφάλιση της μη παρεμπόδισης εξαιτίας αυτής της διάταξης, της ανάπτυξης της ελληνικής επαρχίας και κυρίως των εγκαταλειμμένων παραμεθορίων περιοχών, που ενώ από τη μια τις χαρακτηρίζουμε παραμεθόριες, τις βάζουμε στις φθίνουσες, από την άλλη όμως, λόγω ανυπαρξίας των έργων υποδομής στα παραμεθόρια και της προστασίας των δασών ουσιαστικά, το ότι υπήχθησαν στις φθίνουσες ή έχουν χαρακτηρισθεί παραμεθόριες οι περιοχές είναι δώρον άδωρο και δεν προσφέρει σε τίποτα να βοηθηθούν.

Να προστατευθεί κατά τρόπο απόλυτο η μητρότης. Καιρός είναι να την προστατεύσουμε, όπως και τις πολύτεκνες οικογένειες. Η προστασία των ατόμων με ειδικές ανάγκες να αναχθεί σε βασική πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας συνταγματικά κατοχυρωμένη. Δεν μπορεί να είναι αποδιοπομπαίος τράγος το άτομο με ειδικές ανάγκες, το οποίο δεν ευθύνονται σε τίποτα, για την κατάσταση στην οποία βρέθηκε.

Να αναγνωρισθεί ότι η νοικοκυρά ασκεί επάγγελμα. Και εφόσον δεν έχει άλλη ασφαλιστική κάλυψη σε οποιονδήποτε φορέα, να είναι ασφαλισμένη από την πολιτεία και να καλύπτεται ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά και ιατροφαρμακευτικά. Διότι πολλές φορές δεν πάρουν από πουθενά καμία σύνταξη, πεθαίνουν οι άντρες τους και δεν έχουν προϋπόθεση συνταξιοδότησης, για να μεταφερθεί προς τη σύζυγο ή είναι άγαμες μητέρες και μένουν παντελώς ακάλυπτες. Νομίζω ότι είναι καιρός πλέον το κράτος να ασχοληθεί και με αυτό το θέμα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ**)

Τέλος, να προσδιοριστούν τα όρια της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων, γιατί πολλές φορές στα δικαστήρια έχουμε έκδοση αντιφατικών αποφάσεων, με αποτέλεσμα και το κύρος της δικαιοσύνης να μειώνεται, αλλά από την άλλη μεριά και πικρία να δημιουργείται στους πολίτες για την άνιση αντιμετώπιση από τα δικαστήρια, λόγω της διαφορετικής ερμηνείας που διδεται και που αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχουν συγκεκριμενοποιηθεί τα όρια, μέχρι πού προστατεύονται τα ατομικά δικαιώματα από τη δικαιοσύνη. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Σγουρίδης έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, παίρνω το λόγο για να εκφράσω τις απόψεις μου πάνω στην αναθεώρηση του άρθρου 16. Οφείλω όμως να αναγνωρίσω ότι μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα αναπτύχθηκε γόνιμος διάλογος γύρω από το θέμα της αναθεώρησης του άρθρου 16 με επιχειρήματα και υπέρ και κατά του άρθρου.

Θα ξεκινήσω κάνοντας τρεις επισημάνσεις. Η πρώτη επισήμανση είναι η εξής: Στη σημερινή πραγματικότητα οι σπουδές δεν είναι πλέον πρόκριμα για την επαγγελματική αποκατάσταση. Μπορεί να ανοίγουν ορίζοντες, όμως πέραν τούτου δεν κάνουν τίποτε άλλο. Από εκεί και πέρα λειτουργεί η αγορά, βάσει της οποίας οι γνώσεις αυτές χρησιμοποιούνται. Άρα λοιπόν, οι γνώσεις ως εφόδιο –και αυτή είναι η δεύτερη επισήμανση– για το μέλλον κρίνονται από την ίδια την κοινωνία και η χρησιμότητά τους επαφίεται στο νόμο της αγοράς.

Η τρίτη επισήμανση, που έχω να κάνω, είναι ότι η συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα μας οδηγήσει αργά αλλά σταθερά στο να αντιμετωπίσουμε κατάφατσα αυτό το πρόβλημα και εμείς θα είμαστε ανέτοιμοι. Είναι μια νομοτέλεια, που αν δεν την προλάβουμε, θα βρεθούμε απροετοίμαστοι και εμπρός σε απρόσμενα αδιέξοδα.

Ακούστηκε στην Αίθουσα ότι δεν υπάρχουν ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ναι, δεν υπάρχουν, ή και αν υπάρχουν είναι ελάχιστα. Όμως, υπάρχει νομοθετική πρόβλεψη, υπάρχει συνταγματική πρόβλεψη για ίδρυση τέτοιων ιδρυμάτων. Και αυτό εμείς ζητούμε να

γίνει. Ας υπάρχει η πρόβλεψη και από κει και πέρα τα υπόλοιπα ας αφεθούν στο μελλοντικό νομοθέτη.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορώ να καταλάβω, ειλικρινά, τι είναι εκείνο που μας προβληματίζει, όταν με νόμο θα καθοριστούν οι περαιτέρω λειτουργίες αυτών των ιδρυμάτων.

Όταν εμείς οι ίδιοι αμφισβήτησαμε τον πυρήνα της δημοκρατίας, όταν εμείς οι ίδιοι αμφισβήτησαμε πολιτικούς του μέλλοντος, ότι θα βρεθούν στη δύσκολη θέση να ξεπουλήσουν, άρα, εμείς δεν τορπιλίζουμε την ίδια τη δημοκρατία; Τι μας πειράζει αν το 2000 πλέον περάσουμε σ' αυτήν τη συνταγματική αναθεώρηση; Διότι, εφόσον τώρα υπάρχει το πρόκριμα, από κει και πέρα η αναθεώρηση αυτής της διατάξεως θα γίνει το 2000 με τη νέα Βουλή. Τι μας πειράζει, λοιπόν, αν αφήσουμε στο μελλοντικό νομοθέτη με νόμο το 2003, ή το 2004, όταν θα παρουσιαστεί το πρόβλημα, να ρυθμίσει το θέμα;

Ακούστηκαν επιχειρήματα, κύριοι συνάδελφοι, ότι θα υπάρξει πρόβλημα στο πώς θα εισάγονται οι μαθήτες, που θα επιλέγουν να σπουδάσουν σ' αυτά τα ιδρύματα, ή στα δημόσια. Εγώ αναρωτιέμαι: Μα, σήμερα πώς εισάγονται τριάντα έξι χιλιάδες άτομα κάθε χρόνο στα πανεπιστήμια του εξωτερικού; Με τον ίδιο τρόπο ας εισάγονται και σ' αυτά τα ιδρύματα. Ακούστηκε το επιχείρημα ότι θα αγοράζονται πτυχία. Θα πω, κύριοι συνάδελφοι, ότι και σήμερα στο εξωτερικό δεν αγοράζονται πτυχία; Τι αλλάζει, λοιπόν; Και μάλιστα, αν υπάρχουν τέτοια ιδρύματα στη χώρα μας, θα υπάρξουν και ασφαλιστικές δικλείδες μέσα από αυτηρό νόμο, ώστε να μην παρουσιάζεται αυτό το φαινόμενο.

Θα έλεγα ότι το επιχείρημα πως αυτά τα προβλήματα θα δημιουργήσουν υποβάθμιση στα δημόσια πανεπιστήμια είναι λάθος. Οι γνώσεις, όταν αυτές βγουν πλέον στην προσφορά και τη ζήτηση σύμφωνα με την αξία και τη χρησιμότητά τους, θα μπορέσουν να βρουν μία θέση μέσα στην αγορά.

Ακούστηκε το επιχείρημα ότι θα γίνουν πανεπιστήμια από τους μουσουλμάνους, τους τσάμηδες, ή τους σκοπιανούς. Θα παρατηρούσα, πρώτον, να γίνουμε σοβαροί. Δεύτερον, ότι αν με τέτοιες σκέψεις και τέτοιες λογικές προχωρούμε, τότε μια ζωή θα αμυνόμεθα. Είναι μία αρτηριοσκληρωτική πολιτική, για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά μας. Και τρίτον, αναγνωρίζουμε εμμέσως κάτι το οποίο είναι ανύπαρκτο. Δηλαδή ότι υπάρχουν ευάριθμες μειονότητες στη χώρα μας.

Τελειώνοντας θα τόνιζα το εξής: Εφόσον υπάρχει παραοικονομία, εφόσον υπάρχει φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή και εισφοροδιαφυγή, αυτοί που ωφελούνται είναι οι έχοντες, οι κατέχοντες και οι προνομιούχοι. Το κοινωνικό κράτος δεν πρέπει να είναι επίπεδο, δεν πρέπει να είναι ισοπεδωτικό, γιατί τότε γίνεται άδικο. Θα πρέπει οι έχοντες και οι κατέχοντες σε ένα κράτος, που υπάρχει παραοικονομία, να πληρώνουν και για την υγεία τους και για την παιδεία τους και για τα κοινωνικά αγαθά. Όταν φθάσουμε πλέον να υπάρχει φορολογική δικαιοσύνη, τότε από κει και πέρα καταλαβαίνω ότι τα κοινωνικά αγαθά θα πρέπει να δίδονται ανεξαιρέτως και ελεύθερα σε όλους και χωρίς πληρωμή.

Ας μην εθελοτυφλούμε, κύριοι συνάδελφοι, ας μη στρουθοκαμπλίζουμε. Σήμερα την πρόσβαση στη γνώση την έχουν αυτοί οι οποίοι πραγματικά κατέχουν και είναι οικονομικά ευκατάστατοι, μόνο που τους προσφέρεται και δωρεάν.

Τάσσουμαι υπέρ της αλλαγής του άρθρου 16.

Στα άλλα άρθρα συμφωνώ με την εισήγηση που έχει κάνει το Π.Α.Σ.Ο.Κ.

Ειδικότερα για την κατάργηση της θανατικής ποινής θα επισημάνω ότι δεν μπορούμε να αφαιρέσουμε κάτι που εμείς οι ίδιοι δεν το δίνουμε.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Κόρακας έχει το λόγο.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος, ο ειδικός αγορητής μας και άλλοι αγορητές του Κ.Κ.Ε. αναφέρθηκαν στα βασικά ζητήματα, με τα οποία ασχολείται αυτή η ενότητα. Εγώ θα ήθελα να επικεντρώσω την προσοχή μου κυρίως σ' ένα ζήτημα που απασχόλησε εδώ

την Αίθουσα και με ιδιαίτερη επιμονή της Νέας Δημοκρατίας. Και πράγματι αυτό, που κάνει εντύπωση, είναι ότι όλοι οι αγορητές της και ο Πρόεδρός της εστίασαν τις ομιλίες τους στην ανάγκη αναθεώρησης του άρθρου 16 και της δημιουργίας μη κρατικών, όπως λένε, πανεπιστημίων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Δηλαδή ιδιωτικών πανεπιστημίων που φυσικά θα είναι κατ' επίφαση, όπως καταλαβαίνουμε, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Ποιος πράγματι και γιατί, αν όχι για να κερδίσει, ποιος ιδιώτης ξένος ή ντόπιος, θα ρίξει τα δισεκατομμύριά του για να στήσει τέτοια ΑΕΙ, πέρα από την ιδιότητα ότι αυτά τα ΑΕΙ -μπορούν και είναι σίγουρο αυτό- να έχουν προσανατολισμούς αντίθετους με τα συμφέροντα της χώρας και του λαού μας. Και καταλαβαίνουμε όλοι τι θέλουμε να πούμε.

Επίσης, παίρνοντας υπόψη την πολιτική σας, πολιτική της Νέας Δημοκρατίας, αλλά και της Κυβέρνησης που είναι μία πολιτική συνεχούς μείωσης των δαπανών για τα δημόσια ΑΕΙ, αλλά ταυτόχρονα και τη δίψα του λαού μας για πανεπιστημιακές σπουδές στην Ελλάδα, είναι γεγονός ότι, είτε γιατί βλέπουν ότι θα υπάρξει κάποια διέξοδος είτε από τη δίψα μάθησης είτε από την πίεση των γονιών, να μην τραβήξουν τα παιδιά τους αυτά που τράβηξαν αυτοί, έχουμε αυτήν την αυξημένη συμμετοχή παιδιών και από τα λαϊκά στρώματα στην ανώτατη εκπαίδευση, κάτι που δεν συμβαίνει στη δυτική Ευρώπη. Σπούδασα στο Βέλγιο και μπορώ να σας πω ότι 2% με 3% των φοιτητών προέρχονται από τα λαϊκά στρώματα, ενώ εδώ στην Ελλάδα τα ποσοστά αυτά ήταν πολύ μεγαλύτερα. Μείωνονται συνεχώς φυσικά κάτω από την πίεση των διαταγών που έρχονται από τις Βρυξέλλες, γιατί θέλουν να ξεκαθαρίσουν τα πανεπιστήμια τους και να τα κάνουν καθαρά ταξικά. Είναι η ταξική εκκαθάριση.

Θα έχουμε, λοιπόν, με αυτήν την πραγματικότητα στην Ελλάδα μία μαζική προσχώρηση σε αυτά τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και μάλιστα με το δέλεαρ, -είναι βέβαιο- ότι τελειώνοντας πιο εύκολα, θα εξασφαλίσουν απασχόληση, γιατί οι επιχειρηματίες ιδιώτες θα είναι γύρω από αυτά κλπ.

Επίσης, σε ό,τι αφορά το κόστος -να τα παρατήσετε αυτά τα περί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και να πείτε την αλήθεια-δύο τινά θα συμβούν. Ή οι φοιτητές θα κληθούν να πληρώσουν τα έξοδα του πανεπιστημίου που είναι τεράστια -εκατομμύρια στοιχίζει κάθε χρόνο φοιτητής- ή, αφού βάλουν τον κόσμο στη στρούγκα των σπουδών και των ιδρυμάτων τους, θα πίεσουν το κράτος να εξασφαλίσει ο κρατικός προϋπολογισμός τα έξοδα αυτών των πανεπιστημίων. Είναι μία πάγια τακτική. Εφαρμόζεται στον τομέα της υγείας, των συγκοινωνιών κλπ. Ό,τι αροείται να επιδοτήσει το κράτος, η Κυβέρνηση και του Π.Α.Σ.Ο.Κ., στο δημόσιο τομέα, το επιδοτεί πολύ ευχαρίστησας στον ιδιωτικό τομέα. Ή φυσικά θα καλυφθούν οι δαπάνες από επιχειρηματίες. Άρα, θα έχουμε με τη συνεχή μείωση των δαπανών και την αφοσίωση ενός μέρους από αυτές τις δαπάνες για την παιδεία σε ιδιωτικά ιδρύματα, τη μετατροπή των δημοσίων ΑΕΙ σε παραγωγούς φθηνής υποβαθμισμένης επιστημονικής εργατικής δύναμης, τα παιδιά των λαϊκών στρώμάτων δηλαδή και από την άλλη μεριά θα έχουμε την ελίτ, με τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, με καλύτερες προοπτικές απασχόλησης.

Αυτό που χρειάζεται κατά τη γνώμη μας δεν είναι ιδιωτικά ΑΕΙ, αλλά αναβάθμιση των δημοσίων ΑΕΙ, με αύξηση των κονδυλίων από τον κρατικό προϋπολογισμό πριν από όλα και να μετατρέψουμε τα ΑΕΙ μας από επαίτες που είναι και κυνηγούς ΕΟΚΙών προγραμμάτων, που τα έχετε καταντήσει, σε πραγματικά πανεπιστημιακά ιδρύματα που θα ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της χώρας μας και της εποχής μας.

Το Π.Α.Σ.Ο.Κ. από τη δική του πλευρά, ενώ παριστάνει ότι αντιδρά στη δημιουργία ιδιωτικών ΑΕΙ, στην ουσία μας οδηγεί στο ίδιο περίπου αποτέλεσμα με ακροβατικές ερμηνείες του σχετικού άρθρου του Συντάγματος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Δηλαδή ο κ. Βενιζέλος θεωρεί ότι με τις σημερινές διατάξεις μπορούν, όπως είπε ρητά χθες, να δημιουργηθούν πανεπιστήμια τύποις μόνο κρατικά, που θα κρύβουν πίσω τους στρατηγικούς δωρητές -έτσι τους λέει-που φυσικά θα ελέγχουν αυτοί και θα κατευθύνουν τα πανεπιστήμια. Και επίσης ότι με νόμο θα συνεργάζονται γενικά τα ΑΕΙ της χώρας μας, τα δημόσια, με ξένα ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Παίρνοντας υπόψη τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ότι υπερισχύει το Κοινοτικό Δίκαιο ακόμα και στα Συντάγματα, αλλά και τη νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, με τις ίδιες ερμηνείες καταλαβαίνουμε πολύ ότι η θέση του ΠΑΣΟΚ στην πράξη ταυτίζεται με τη θέση της Νέας Δημοκρατίας, μόνο που είναι πιο συγκαλυμμένη.

Και μια κουβέντα, κύριε Πρόεδρε, μονολεκτικά. Είναι ψέματα αυτό που ειπώθηκε, ότι η Σένγκεν και ο νόμος που έγινε είναι για να προστατεύσει μόνο από τους ιδιώτες, γιατί από το κράτος είναι προστατευμένοι. Ο ν. 2472/97 ακριβώς δίνει το δικαίωμα και στους ιδιώτες να συγκεντρώνουν και να επεξεργάζονται ακόμα και τα πιο ευαίσθητα ατομικά δεδομένα: Ιδεολογία, πολιτική, θρησκεία, υγεία, ερωτική ζωή, όλα συγκεντρώνονται και όλα ρέουν. Και έρχεσθε ακόμα εδώ πέρα να προτείνετε και τη συνταγματική κατοχύρωση.

Προτείνουμε, κύριε Πρόεδρε, τελευταία λέξη...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ελπίζω αυτή η τελευταία λέξη να μην περιέχει σαράντα λέξεις, όπως προηγουμένως είπατε.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: ... ότι θα πρέπει να απαγορευθεί ρητά και κατηγορηματικά στο Σύνταγμα η συγκέντρωση, από οποιονδήποτε, τέτοιων ευαίσθητων δεδομένων. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Καλαμακίδης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΜΑΚΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε πειστεί όλοι στην Αίθουσα αυτή ότι πλέον ωρίμασαν οι συνθήκες, να εξετάσουμε ορισμένες αναχρονιστικές ρυθμίσεις, κενά, αντιφάσεις του Συντάγματος και επιπλέον να υιοθετήσουμε νέες ιδέες για την ενδυνάμωση της ελευθερίας του πολίτη και γενικά να ενστεριοθούμε λύσεις που ανταποκρίνονται στα δεδομένα μίας σύγχρονης κοινωνίας.

Είχα υποστηρίξει κατά τη συζήτηση επί της αρχής ότι είναι δυνατός ο εμπλουτισμός ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος και μάλιστα διατάξεων μη αναθεωρητέων. Είναι μία άποψη την οποία έχει υποστηρίξει και ο καθηγητής Μάνεστης και όλοι οι συνταγματολόγοι συμφωνούν στην άποψη αυτή.

'Ετσι λοιπόν θα πω ορισμένα για το άρθρο 2 του Συντάγματος, όπου αναφέρεται ότι η αξιοπρέπεια του ανθρώπου θα πρέπει να είναι απαραβίαστη. Ο σεβασμός και η προστασία αυτής να αποτελούν υποχρέωση όλων των εξουσιών του κράτους. Να προβλέπεται η αξιοπρεπής διαβίωση, ίση κοινωνική μεταχείριση και ίση αναγνώριση της αξίας του ανθρώπου.

Και ενώ το Σύνταγμά μας αποβλέπει στην προστασία της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, όμως χρησιμοποιεί στο άρθρο 2 εδάφιο 1 τη λέξη "αξία", αντί τις λέξεις "αξιοπρέπεια", την οποία όμως λέξη χρησιμοποιεί στο εδάφιο 2 του άρθρου 7, όπως επίσης και στην παράγραφο του άρθρου 106. Και ναι μεν κατά το άρθρο 110 παράγραφος 1, η παράγραφος 1 του άρθρου 2 δεν υπόκειται σε αναθεώρηση, πλην όμως δεν απαγορεύεται ο εμπλουτισμός με αυτά τα οποία είχα τη τιμή να συνεισφέρω ως προς το άρθρο 2 του Συντάγματος.

Το άρθρο 4 αναφέρει μόνο τους Έλληνες και Ελληνίδες και όχι όλους τους ανθρώπους. Θα πρέπει συνεπώς να εμπλουτισθεί αυτή η διάταξη και να αναφέρεται όχι μόνο στους Έλληνες και Ελληνίδες, αλλά σε όλους τους ανθρώπους.

Στο άρθρο 5 να καταργηθεί ο θεσμός της εκτόπισης ή έστω να μην μπορεί να λειτουργήσει για πολιτικές ή κοινωνικές δραστηριότητες. Η λέξη "κίνηση", που αναφέρεται στη σχετική διάταξη, να αντικατασταθεί με τη λέξη "κυκλοφορία", εν όψει βεβαίως και της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

Στο άρθρο 6, ως προς τις προφυλακίσεις, να υπάρξουν εγγυήσεις για την αναγκαιότητα του μέτρου. Η καταστρατή-

γηση αυτής της διατάξεως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται με μεγάλη άνεση, διότι ομοφωνία εισαγγελέως και ανακριτή προφυλακίζεται κάποιος με το αιτιολογικό ότι είναι υπόπτος φυγής και ιδιαίτερα επικίνδυνος, χωρίς καν να αιτιολογούνται αυτές οι δύο προϋποθέσεις.

Στο άρθρο 13 η λέξη "απόλαυση" να αντικατασταθεί με τη λέξη "άσκηση". Αυτή είναι, νομίζω, η πλέον επιτυχής λέξη για το άρθρο 13.

Στο άρθρο 14 έχω να πω τα εξής: Στις εξαιρέσεις του άρθρου 14, που απαγορεύει τα διάφορα δημοσιεύματα, να προστεθεί πέμπτη και έκτη παράγραφος. Η πέμπτη η οποία να αναφέρεται στη δημοσίευση των προκηρύξεων τρομοκρατικών οργανώσεων και η παράγραφος 6, η οποία να αναφέρεται σε δημοσιεύματα περί ναρκωτικών.

Στο άρθρο 17 θέλω να πω τα εξής: Κύριοι συνάδελφοι, το σύγχρονο κράτος αντιμετωπίζει την ιδιοκτησία όχι μόνο ως αγαθό του ιδιοκτήτη, αλλά και ως αγαθό του κοινωνικού συνόλου. Η φράση "πλήρης αποζημίωση" να αντικατασταθεί με τη φράση "με την καταβολή ευλόγου αποζημώσεως". Διαφορετικά, να καθορίζεται από το δικαστήριο μετά από δίκαιη στάθμιση των συμφερόντων του κοινωνικού συνόλου και του καθου, η απαλλοτρίωση.

Πρέπει, λοιπόν, να υπάρξει και κατοχύρωση του συμφέροντος του κοινωνικού συνόλου. Θα πρέπει να απλουστευθεί η διαδικασία της απαλλοτριώσεως, να μην είναι χρονοβόρα, κάτι που οδηγεί σε αναποτελεσματικότητα. Πιστεύω ότι θα πρέπει να αρμοδιότητα να υπαχθεί στα διοικητικά δικαστήρια.

Τελείωνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το άρθρο 16. Βεβαίως και εγώ είμαι απ' αυτούς που υποστηρίζουν ότι είναι πλέον αναγκαία η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημάτων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Δεν θέλω να θεωρούμαι ότι είμαι αντιφατικός. Γιατί να έρχονται από το εξωτερικό πτυχιούχοι ένων πανεπιστημών, των οποίων τα πτυχία αναγνωρίζονται με τη διαδικασία του ΔΙΚΑΤΣΑ και με τις ευλογίες της πολιτείας μας και εδώ να μην επιτρέπεται η λειτουργία των ιδιωτικών πανεπιστημών; Άλλωστε πιστεύω ότι τα πτυχία τους θα είναι περισσότερο αξιόπιστα από τα πτυχία του εξωτερικού, που αναγνωρίζονται εδώ με τις γνωστές διαδικασίες.

Είμαι συνεπώς και εγώ υπέρ της ίδρυσης των ιδιωτικών πανεπιστημάτων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Ιωάννης Ζαφειρόπουλος έχει το λόγο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχω την πεποιθηση ότι κανένας Βουλευτής, σε όποιο κόμμα και αν ανήκει, δεν θα είναι ικανοποιημένος για την τροπή που έχει πάρει η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος.

Είχα τονίσει και στην προηγούμενη Επιτροπή Αναθεώρησης, εννοώ τη Βουλής του 1993, αλλά και σε αυτήν του 1996, ότι δυστυχώς τα δύο μεγάλα κόμματα, που πήραν το βάρος της κατάρτισης και κατάθεσης των προτάσεων για την αναθεώρηση του Συντάγματος, κινήθηκαν με τις παλαιές διαδικασίες, εννοώ με τις διαδικασίες εκείνες που έθεσαν στο περιθώριο τη μέγιστη πλειοψηφία των Βουλευτών μελών τους, εννοώ ότι τους έθεσαν εκτός των διαδικασών κατάρτισης των αναθεώρητικών προτάσεων. Δηλαδή οι προτάσεις αναθεώρησης και των δύο μεγάλων κομμάτων ανήκουν στις διευθυντικές ομάδες των κομμάτων. Αυτές τις εκπόνησαν, αυτές τις κατήρτισαν και αυτές τις υποστήριξαν. Όμως αυτό δεν πρέπει να οδηγεί κανένα Βουλευτή να απέχει από την άσκηση του καθήκοντός του, δηλαδή να τοποθετείται υπεύθυνα πάνω σε αυτές τις προτάσεις.

Το γεγονός ότι η σημερινή συνεδρίαση έχει αυτήν την εξέλιξη, δηλαδή ότι το ενδιαφέρον των μελών του Κοινοβουλίου δεν είναι εκείνο που θα έπρεπε να είναι, αναδεικνύει τους πιο πάνω ισχυρισμούς μου.

Ο χρόνος που μου απομένει είναι λίγος και γι' αυτό θα αναφερθώ στον προηγούμενο συνάδελφο, τον κ. Γιάννη Καλαμακίδη, και θα συμφωνήσω με την πλειοψηφία των παρατηρήσεών του. Θέλω όμως να σημειώσω ότι η μη αναθεώρηση του άρθρου 3, που αφορά τις σχέσεις εκκλησίας

και πολιτείας, θα αποτελέσει στο μέλλον ένα σημείο αναφοράς και τριβής και μετά από λίγα χρόνια θα καταλάβουμε πόσο άτολμες ήταν οι προτάσεις αναθεώρησης, που έχουν κατεθεί και από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και από τη Νέα Δημοκρατία και δεν περιλαμβάνουν την αναθεώρηση αυτού του άρθρου.

Η μέγιστη πλειοψηφία των Ελλήνων και η μέγιστη πλειοψηφία των Βουλευτών μιλούμε για την ανάγκη, όχι να "χωρίσουμε" την Εκκλησία από την πολιτεία, αλλά να "ξεχωρίσουμε" την πολιτεία από την εκκλησία. Και αυτό έχει μία ουσιαστική διαφορά.

'Όμως, θέλω να πιστεύω ότι η Κυβέρνηση και η Αξιωματική Αντιπολίτευση θα κατανοήσουν, επιτέλους, ότι τουλάχιστον είναι αναγκαίο να προχωρήσουμε άμεσα σε μία ριζική αναμόρφωση του ισχύοντος Καταστατικού Χάρτη της Εκκλησίας, ώστε τα εκκρεμή ζητήματα, που υπάρχουν στις σχέσεις ανάμεσα στην εκκλησία και την πολιτεία, να ρυθμιστούν κατά τρόπο που να αντιστοιχεί με τις πραγματικές ανάγκες που έχουν προκύψει από το 1977, που θεσπίστηκε ο Καταστατικός Χάρτης έως σήμερα. Γιατί κύριε Πρόεδρε, πιστεύω πως πολύ γρήγορα θα κληθούμε να προσδιορίσουμε με σαφήνεια ποιες είναι οι σχέσεις, παραδείγματος χάρη, της Αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ελλάδος με το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Και τούτο θα υποχρεωθούμε να το κάνουμε για πολλούς λόγους, που δεν είναι του παρόντος.'

Θα ήθελα να επισημάνω προς την Κυβέρνηση αυτόν τον προβληματισμό, που δεν είναι μόνο δικός μου και κλείνω την παρένθεσή μου σε αυτό το σημείο.

Αναφέρομαι στη συνέχεια στην εμμονή για τη μη αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος.

Οι επιχειρηματολογίες που έχουν αναπτυχθεί είναι νομίζω επιχειρηματολογίες στέρεες και από εκείνους που υποστρίζουν πως δεν πρέπει να αναθεωρηθεί το άρθρο 16 και από εκείνους που πιστεύουν πως πρέπει να αναθεωρηθεί. Και έχουν τη βάση τους στην ιδεολογική αφετηρία των επιχειρηματολογούντων.

'Όμως, η ζωή πλέον εξελίσσεται έξω από τις ιδεολογικές εμμονές, την ιδεοληψία, και την επιχειρηματολογία, η οποία εριδεται κυρίως πάνω σε πολιτικές αντιλήψεις.

Υπάρχει μία ανανεωύλεκτη πραγματικότητα, ότι η Ελλάδα βρίσκεται στο γεωγραφικό εκείνο σημείο και έχει κατακτήσει εκείνη την πνευματική δύναμη, που η τροποποίηση του άρθρου 16 θα ήταν σε όφελος όχι μόνο των νέων Ελλήνων, αλλά και σε όφελος της ίδιας της εθνικής οικονομίας και ταυτόχρονα θα σηματοδοτούσε μία γενικότερη πανεθνική προσπάθεια, για να ανακτήσει η Ελλάδα την πνευματική αίγλη της και να παίξει ένα δημιουργικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων την Παρευξίνια περιοχή και τη Μεσόγειο. Δηλαδή στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μεσόγειο.

Άκουσα με πολλή προσοχή χθες και τον Υπουργό Πολιτισμού αλλά και τον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Έχω την εντύπωση ότι πρέπει να βρεθεί μία μέση οδός. Ο κύριος Υπουργός Πολιτισμού ως γενικός εισηγητής του ΠΑΣΟΚ έδωσε φίγματα μιας διαφορετικής αντιλήψης σχετικά με την ερμηνευτική διάσταση που μπορεί να δώσουμε στο άρθρο 16. Η δημιουργία πανεπιστημών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα είναι εκείνο το σημείο που πρέπει να μας απασχολήσει. Βεβαίως, διερωτήθηκε ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης: Είναι δυνατόν ένα τέτοιο ίδρυμα να είναι μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα;

Δεν αντιλέγω ότι είναι υπαρκτό το ερώτημα του Υπουργού Δικαιοσύνης. Πιστεύω, όμως, ότι υπάρχει μία "νέα οδός". Δεν θα την πω μέση οδό. Είναι η οδός, κατά την άποψή μου, που οδηγεί στο να προβλεφθεί στο Σύνταγμα η δημιουργία Ειδικών Ανώνυμων Εταιρειών, οι οποίες θα έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο την ίδρυση τριτοβάθμων ιδρυμάτων, δηλαδή Πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Αυτές οι ειδικές ανώνυμες εταιρείες ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου θα μπορούν να ασκήσουν μέσα σε μη κερδοσκοπικό πλαίσιο τις αρμοδιότητές τους, με κατοχυρωμένη τη λειτουργία, όπως είναι και των δημοσίων πανεπιστημίων, δηλαδή, η αξιοκρατική εισαγωγή των φοιτητών και η αξιοκρατική ανάδειξη του διδακτικού

προσωπικού. Αυτό θα επέλευε τα προβλήματα. Νομίζω ότι προς αυτήν την κατεύθυνση θα υποχρεωθούμε, από τα πράγματα, να κινηθούμε στο μέλλον.

Τελείων με την ευχή, πριν φθάσουμε στην ημέρα των ψηφοφοριών, να έχει επιλεγεί μία νέα οδός, η οποία θα αντιστοιχεί με την επιθυμία που έχουμε όλοι να ικανοποιήσουμε τις υπαρκτές ανάγκες, χωρίς να καταστήσουμε αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης την ελπίδα των νέων Ελλήνων για πρόσβαση και συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Τζανής. Απών. Διαγράφεται.

Εξαντλήθηκε ο κατάλογος των εγγεγραμμένων να πρωτολογήσουν. Οι κύριοι εισηγητές έχουν δικαίωμα δευτερολογίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ κ. Βενιζέλος έχει το λόγο για οκτώ λεπτά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, η συζήτηση νομίζω ότι επιβεβαίωσε και επί της πρώτης ενότητας την αρχική διαπίστωση ότι υπάρχει ειρύτατο πεδίο συμφωνίας στο κεφάλαιο για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα.

Βέβαια, στο εσωτερικό ορισμένων κομμάτων υπάρχουν πολύ ενδιαφέρουσες ιδεολογικού και ιστορικού χαρακτήρα αποχρώσεις. Αυτό φάνηκε στο κρίσιμο ζήτημα, που είναι το ζήτημα του δημόσιου ή μη χαρακτήρα των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, δηλαδή στο ζήτημα γύρω από το οποίο επικεντρώθηκε η συζήτηση μας.

Ο κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής, ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, ανέπτυξε χθες δέκα λόγους για τους οποίους κατά τη γνώμη του πρέπει να γίνει δεκτή η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας και να αναθεωρηθεί το άρθρο 16 παράγραφος 5 του Συντάγματος.

Παρά την καλοποίησί του και την επιμέλεια μου, πρέπει να σας πω ότι δεν κατάλαβα ποια είναι τελικώς η επίσημη θέση της Νέας Δημοκρατίας γύρω από το ζήτημα αυτό. Έχω καλέσει κατ' επανάληψη τον κ. Ιωάννη Βαρβιτσώπη, γενικό εισηγητή, να επιβεβαιώσει ότι η Νέα Δημοκρατία έχει κατά νου ένα μοντέλο μη κρατικού, αλλά ιδρυματικού και άρα μη κερδοσκοπικού πανεπιστημίου, στο οποίο οι φοιτητές θα εισάγονται με αξιοκρατικά και όχι εισοδηματικά κριτήρια και στο οποίο οι διδάσκοντες θα εκλέγονται και άρα θα διορίζονται και θα παραμένουν με αξιοκρατικά και όχι εργοδοτικά κριτήρια.

Άκουσα τον Αρχηγό της Νέας Δημοκρατίας να θεμελιώνει το δεκάλογο του στη λογική της ιδιωτικής οικονομίας και στη δυναμική της αγοράς.

Παρατήρησα ότι δέκα Βουλευτές εκλεγέντες με τη Νέα Δημοκρατία -γιατί ορισμένοι τώρα πια έχουν διαγραφεί από αυτή, αλλά συμπτάσσουν με συναδέλφους τους που είναι στελέχη της Νέας Δημοκρατίας- φτάνουν να θίξουν έναν άλλον ιδεολογικό πυλώνα, πάνω στον οποίο έχει βασιστεί ο φιλελευθερισμός και η κινητικότητα και ο εξισωτισμός της ελληνικής κοινωνίας: την ίδια τη διάταξη για τη δωρεάν παιδεία. Και αναφωτέα: Τι είναι αυτό που προτείνει τελικά η Νέα Δημοκρατία; Μία απλή δυνατότητα να ιδρύονται, μη κρατικοί μη κερδοσκοπικοί θεσμοί; Θέλει να διευκολύνει τους επιχειρηματίες-σχολάρχες και να νομιμοποιήσει τη ζούγκλα της παραοικονομίας που εκμεταλλεύεται την αγωνία των νέων παιδιών και των οικογενειών τους; Θέλει να φτάσει μέχρι την αμφισβήτηση των ιδεολογικών πυλώνων του Συντάγματος του 1975, που φέρει πολιτικά την υπογραφή του Κωνσταντίνου Καραμανλή, καταργώντας τη δωρεάν εκπαίδευση; Από πού ξεκινάει και πού τελειώνει ο νεοφιλελευθερισμός; Αυτό είναι ένα ερώτημα, στο οποίο κάποια στιγμή πρέπει επισήμως και ευθέως διά του Αρχηγού της να απαντήσει η Νέα Δημοκρατία. Και εξηγώ, τι εννοώ:

Η δωρεάν παιδεία, κύριε Πρόεδρε, δεν ήταν μια πανηγυρική δήλωση που έκανε κάποτε ο Γεώργιος Παπανδρέου. Δεν ήταν απλά και μόνο σύνθημα του φοιτητικού κινήματος των

δεκαετιών του '50 και του '60. Είναι βασικό συστατικό της κοινωνικής συνοχής, όχι μόνο για μία κοινωνία όπως η Ελλάδα, αλλά για όλες τις προηγμένες θεσμικά κοινωνίες. Γι' αυτό και είναι διάταξη της Οικομενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ήδη από το 1948 και ακόμη σαφέστερη διάταξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού χάρτη. Με ελάχιστες δε εξαιρέσεις όπως η Ιρλανδία, όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπουν δωρεάν εκπαίδευση, πολλές ακόμη και δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επί των ημερών δε της Μάργκαρετ Θάτσερ, τα βρετανικά πανεπιστήμια κατήργησαν τα δίδακτρά τους για φοιτητές προερχόμενους από άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γιατί τι είναι η δωρεάν εκπαίδευση; Είναι μόνο μία κοινωνική ή οικονομική παροχή, που διευκολύνει φτωχούς και πλούσιους; Όχι. Είναι και ένα παιδαγωγικό μέτρο. Γιατί πρέπει να ξέρουν οι μαθητές και οι φοιτητές ότι μετέχουν σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα αξιοκρατικό, το οποίο αντιμετωπίζει τους πάντες ισοτίμως. Πρέπει ο κάθε μαθητής από το νηπιαγωγείο μέχρι την τελευταία τάξη του λυκείου και ο κάθε φοιτητής να έχει μία αίσθηση ίσων δυνατοτήτων και ίσων ευκαιριών με το συνάδελφό του, το συμμαθητή του, ή το συμφοιτητή του.

Έχετε υποβαθμίσει, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, την ιδεολογική και παιδαγωγική διάσταση της διάταξης για τη δωρεάν εκπαίδευση. Άλλα απαντώ ευθέως στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

Η Νέα Δημοκρατία διατυπώνει επίσημα άλλη πρόταση και υπαινίσσεται, κλείνοντας το μάτι στην αγορά, στην παραοικονομία και στην παραπαίδεια, άλλη πρόταση. Ισχυρίζεται ότι προτείνει ιδρυματικά πανεπιστήμια, τα οποία προϋποθέτουν μεγάλους ευεργέτες, μη κερδοσκοπικά. Υποτίθεται ότι αποδέχεται την αξιοκρατία αταλάντευσης, αλλά από την άλλη υπαινίσσεται ότι θα μπορούν να εγγράφονται στα πανεπιστήμια αυτά φοιτητές που έχουν τα οικονομικά μέσα ακόμη και αν δεν έχουν την εκπαιδευτική, τη γνωστική δυνατότητα να εγγραφούν σε ένα πανεπιστήμιο.

Και επαναλαμβάνω το χθεσινό μου ερώτημα και περιμένω μία απάντηση από τη Νέα Δημοκρατία: Υπάρχει ένα έγκυρο, γνωστό, καταξιωμένο πανεπιστήμιο μέσα στην ευρωπαϊκή ακαδημαϊκή παράδοση που να είναι ιδιωτικό; Το INSEAD που είπε χθες ο κ. Παυλόπουλος, είναι ένας κύκλος μεταπτυχιακών σπουδών στη διοίκηση επιχειρήσεων αμερικανογαλλικού χαρακτήρα, στο οποίο η εισαγωγή των σπουδαστών γίνεται μόνο επί τη βάσει εγγράφου βεβαιώσεως μίας μεγάλης επιχειρήσης ότι πρόκειται για στέλεχος τους, ή για μελλοντικό στέλεχος τους. Άλλιώς είναι αδύνατη η συμμετοχή στις διαδικασίες επιλογής του INSEAD, το οποίο δεν είναι εντεταγμένο στο γαλλικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Άλλα το κρισιμότερο ζήτημα είναι άλλο. Έχουμε ανάγκη νέων θέσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση; Πρέπει να δημιουργήσουμε νέες θέσεις φοιτητών; Πρέπει να απορροφήσουμε όλη τη φοιτητική μετανάστευση; Αν πρέπει, τότε η πιο απλή και πρακτική λύση είναι να ζητήσουμε από τα δημόσια πανεπιστήμια μας, να αυξήσουν τους αριθμούς των εισακτέων. Άλλωστε η δημόσια εξουσία, η Κυβέρνηση είναι αυτή που καθορίζει κάθε χρόνο τον αριθμό των εισακτέων. Η Κυβέρνηση που αντιμετωπίζει με προσοχή και φροντίδα και αγωνία τα θέματα αυτά έχει πει δύο πράγματα. Πρώτον, ότι λειτουργούν αμέσως τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής που δίνουν μια ευκαιρία σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σημαντικό αριθμό ανθρώπων που ενδιαφέρονται και θέλουν μία άλλη ευκαιρία.

Δεύτερον, καλώς ή κακώς -κακώς δυστυχώς γιατί είναι τεράστιο το δημογραφικό πρόβλημα- σε πέντε χρόνια, όπως λένε τα αριθμητικά δεδομένα, οι απόφοιτοι λυκείου που ζητούν την ένταξη τους στα πανεπιστήμια θα είναι λιγότεροι από τις διαθέσιμες θέσεις.

Βεβαίως, σε ορισμένες σχολές, όπως η Νομική, η Ιατρική και η Αρχιτεκτονική, η ζήτηση θα είναι πάντα μεγαλύτερη από τις διαθέσιμες θέσεις, διότι η επάρκεια αφορά συνολικά τις θέσεις στο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Αν δεν θέλουμε να δημιουργήσουμε νέες θέσεις διδακτικού

προσωπικού, αυτό μπορούμε να το κάνουμε με πολλούς τρόπους, ορισμένους από τους οποίους υπαινίχθηκα στη χθεσινή μου ομιλία.

Τι κωλύει, κύριε Πρόεδρε, τα ελληνικά δημόσια πανεπιστήμια να δραστηριοποιηθούν και στο εξωτερικό, αν αυτό είναι που μας δημιουργεί πρόβλημα; Διότι πολλά από τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια που συνεργάζονται με σχολάρχες εδώ στην Ελλάδα, είναι κρατικά πανεπιστήμια των χωρών τους. Αυτό όμως είναι το πρόβλημα; Το πρόβλημα είναι να δημιουργήσουμε και εμείς αγγλόφωνα τμήματα ή να αναπτύξουμε επιχειρηματική δραστηριότητα στο εξωτερικό; Το πρόβλημα είναι να διατηρήσουμε ψηλά το επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσής μας, να δώσουμε στα πανεπιστήμια μας που έχουν το μεγάλο θεσμικό πλεονέκτημα της πλήρους αυτοδιοίκησης, τη δυνατότητα με θεσμική ευελιξία να ιδρύουν μεταπτυχιακά τμήματα, να ιδρύουν νέα τμήματα, να αναπτύσσουν διατημηματικά προγράμματα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά.

Και εν πάσῃ περιπτώσει μπορούμε να δώσουμε τώρα με το άρθρο 16, όπως ισχύει, απάντηση σε δύο θεωρητικά ερωτήματα: Υπάρχουν μεγάλοι ευεργέτες έτοιμοι να διαθέσουν περιουσία για να ιδρυθούν νέα πανεπιστήμια; Είναι ευπρόσδεκτοι. Τους περιμένουμε με ανοιχτή την αγκαλιά μας για να έρθει η Βουλή των Ελλήνων να ψηφίσει ειδικό νόμο, να ιδρύσει το πανεπιστήμιο που θα φέρει το όνομά του, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, όπως προβλέπει το άρθρο 16 παρ. 5 με ειδικούς κανόνες διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Παρακαλώ, τελειώνετε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Έχετε εσείς ακούσει, κάποιον νέου τύπου ευεργέτη έτοιμο να διαθέσει μεγάλα ποσά χρημάτων προς το σκοπό αυτό; Εγώ δεν έχω ακούσει. Αντιθέτω, βλέπω μικρές, πολλές φορές ασφείς επιχειρηματικές προσπάθειες κερδοσκοπικές που εκμεταλλεύονται ή έστω αξιοποιούν την αγωνία των νέων παιδών και των οικογενειών τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Παρακαλώ, τελειώνετε. Φθάσατε στα έντεκα λεπτά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Υπάρχουν άλλοι φορείς οι οποίοι θέλουν να πάρουν την πρωτοβουλία να ιδρύσουν τμήματα προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά; Ενδιαφέρεται η Εκκλησία της Ελλάδος για μία Θεολογική Σχολή; Ενδιαφέρονται οι δικηγορικοί σύλλογοι για μία Νομική Σχολή που θα έχει ορισμένα μεταπτυχιακά στραμμένα προς την κατεύθυνση της δικηγορικής πρακτικής; Ούτε αυτό το εμποδίζει το άρθρο 16 παρ. 5, αρκεί να σεβαστούμε τον ιδρυματικό χαρακτήρα, τυπικά τον χαρακτήρα των σχολών αυτών ως Ν.Π.Δ.Δ.

Αυτό, λοιπόν, που πρέπει να περάσει ως μήνυμα στη Βουλή και στην κοινή γνώμη είναι ότι το άρθρο 16 παρ. 5 διασφαλίζει όχι απλά και μόνο την ποιότητα, αλλά και την ισότητα στην κοινωνία αυτή. Και πρέπει επιτέλους η Νέα Δημοκρατία να δώσει μία απάντηση, η οποία να είναι σαφής και πολιτικά αλλά και ιδεολογικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, χαίρομαι γιατί για ακόμη μία φορά, έστω και με τόσο μεγάλη καθυστέρηση, ο κ. Βενιζέλος, εκπροσωπώντας φυσικά την κυβερνητική παράταξη, απένειψε εύσημα και αναγνώρισε και το συνταγματικό έργο, το θεσμικό έργο του Κωνσταντίνου Καραμανλή και της Νέας Δημοκρατίας. Χαίρομαι επίσης γιατί αποδεικνύεται ότι ακολούθησαν πολιτική Επιμηθέων όλοι όσοι το 1974 προτηλάκισαν εκείνες τις θέσεις που σήμερα στηρίζουν.

Λυπάμαι, όμως, γιατί ο κ. Βενιζέλος δεν κατάλαβε δύο πράγματα ή δεν θέλει να τα αντιληφθεί. Πρώτον, την κατάσταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον τόπο μας

σήμερα και, δεύτερον, την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Αρνείται να δεχθεί και να αντιληφθεί το τι συμβαίνει στον τόπο μας σήμερα. Μίλησε για σχολάρχες, μίλησε για πανεπιστήμια τα οποία μπορεί να εμπορευματοποιήσουν τη δημόσια εκπαίδευση.

Τι συμβαίνει όμως σήμερα στον τόπο μας; 'Οσοι ζούμε στην Ελλάδα δεν ξέρουμε ότι αυτήν τη στιγμή που μιλάμε, με τη νομοθεσία που έχουμε, υπό τη λεοντή, υπό το πρόσχημα παροχής εκπαίδευσης λειτουργούν δεκάδες ανωνύμων εταιρειών που στην κυριολεξία εκτός του ότι παρέχουν χαμηλοτάτου επιπέδου εκπαίδευση εμπορεύονται και τις ελπίδες των παιδιών μας; Το έχετε ξεχάσει αυτό και θεωρείτε ότι μπορείτε να δεχθείτε αυτήν την κατάσταση και δεν μπορείτε να δεχθείτε την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, επειδή προέρχεται από τη Νέα Δημοκρατία και επειδή λέει να λειτουργήσουν, υπό έλεγχο του κράτους και χωρίς κερδοσκοπικό σκοπό ιδιωτικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα; Δηλαδή, προτιμά το ΠΑ.ΣΟ.Κ. διά του κ. Βενιζέλου τη σημερινή κατάσταση και δεν θέλει να μπει μια τάξη;

Αντιλαμβάνομα ότι το πρόβλημα είναι ιδεολογικό. Το είπε χθες ο Κώστας Καραμανλής. Το λέω και εγώ σήμερα. Το ίδιο συνέβαινε και με τις ιδιωτικοποιήσεις. Μιλούσατε τότε για εμπορευματοποίηση, για ξεπούλημα και σήμερα φθάσαμε να αποτελούν την αιχμή του δόρατος της κυβερνητικής πολιτικής του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Κατ'ανάγκη βεβαίως. Δεν πρέπει όμως να φθάσουμε σε αυτό το σημείο. Θα είναι πολύ δύσκολο μετά από λίγα χρόνια να θεραπεύσουμε τα γενόμενα.

Βλέπετε, τι έχει γίνει στο χώρο του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου. Η καθυστέρηση να μετει μια τάξη δημιουργησε μια αναρχία που όλοι αναθεματίζουμε σήμερα. Εάν αφήσουμε την αναρχία να επικρατήσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα αποτελέσματα θα είναι πολύ χειρότερα. Γιατί η τηλεόραση δεν διαμορφώνει συνειδήσεις στο μέγεθος που τις διαμορφώνει η παιδεία και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πρέπει από τώρα να μπει μια τάξη και να μην ξαναβρεθούμε. Επιμηθείς μιας κατάστασης της οποίας τις αιτίες και τις συνέπειες τις γνωρίζουμε ήδη από τώρα.

Ακόμα λυπάμαι γιατί ο κ. Βενιζέλος δεν απέδωσε ή δεν θέλησε να αποδώσει σωστά και διέστρεψε την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Η πρόταση μας είναι πολύ απλή. Και λέει ότι πρέπει να δημιουργηθούν Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που θα είναι ιδιωτικά αλλά θα είναι κοινωφελή ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Θα λειτουργούν με βάση την ελληνική νομοθεσία που θα καθορίζει τον τρόπο εισαγωγής, τα προγράμματα, στο γενικό τους πλαίσιο, και, βεβαίως, το καθεστώς του διδακτικού προσωπικού.

Από εκεί και πέρα δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα αλλαγής της σημερινής δημόσιας μορφής της τριτοβάθμιας δημόσιας εκπαίδευσης. Και αυτό γιατί είναι λίγα τα ιδιωτικά πανεπιστήμια που θα δημιουργηθούν. Δεν χάνεται ο δημόσιος χαρακτήρας. Εκεί όμως που η διαφωνία μου είναι ριζική έγκειται στο ότι ο κ. Βενιζέλος έρχεται και λέει: "Φέρτε μου ένα παράδειγμα ιδιωτικού πανεπιστημίου από την Ευρώπη". Του έφερα το παράδειγμα του INSEAD, αλλά δεν του αρέσει. Εγώ όμως θα ρωτήσω τον κ. Βενιζέλο και την Κυβερνηση με όστι καλοποιείται μπορεί να έχει κανείς: Γιατί να μείνουμε στην Ευρώπη και γιατί να μη δούμε πώς λειτουργούν αναμφισβήτητου κύρους ιδιωτικά πανεπιστήμια, τα οποία είναι κοινωφελή ιδρύματα, ιδίως στις Ηνωμένες Πολιτείες; Εθελοτυφλούμε όταν όλοι γνωρίζουμε ότι το Χάρβαρντ και το Γένη είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου; Γιατί άραγε ευδοκιμούν εκεί και θεωρούμε αριστορία ότι στην Ελλάδα δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν. Στο κάτω-κάτω ζητάμε να επιτραπεί αυτό το πράγμα. Δεν είπαμε ότι ο νομοθέτης ανεξέλεγκτα στο μέλλον θα ιδρύει τέτοια πανεπιστήμια.

Ακόμη, ρώτησε ο κ. Βενιζέλος: "Ναι, αν θέλουμε την εκπαίδευση αυτού του είδους αντί για ιδιωτικά πανεπιστήμια γιατί, με τα χρήματα που μπορούν να δώσουν οι ευεργέτες, αν υπάρχουν ή με χρήματα που μπορούμε να εξοικονωμήσουμε, να μη δημιουργηθούν νέα τμήματα στα υφιστάμενα πανεπιστήμια;".

Μα, ακριβώς για να αποφύγουμε το σημερινό κατάντημα. Ξέρετε τι γίνεται, κύριοι συνάδελφοι, σήμερα; Δημιουργούνται πανεπιστήμια και τμήματα όχι σύμφωνα με τις ανάγκες της ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά σύμφωνα με τη βούληση των τοπικών κοινωνιών και την πίεση που ασκούν οι διάφοροι πολιτικοί παράγοντες. Δεν σας κάνει εντύπωση πού έχουν ιδρυθεί πανεπιστήμια μέχρι τώρα και γιατί έχουν ιδρυθεί στις συγκεκριμένες περιπτώσεις; Αυτό το πράγμα δεν σας έχει κάνει να διερωτηθείτε γιατί; Δεν σκεφθήκαμε όλοι μας ότι το ζήτημα δεν είναι να ανοίγουμε νέα πανεπιστήμια και να εισάγεται μεγάλος αριθμός φοιτητών, αλλά να αναδείξουμε την ποιότητα των πανεπιστημίων; Εμείς τι λέμε; Αν από τη μια μεριά δημιουργηθούν τέτοια πανεπιστήμια, τα οποία όμως θα είναι ικανά να ανεβάσουν το επίπεδο της παιδείας και απ' την άλλη ενισχυθούν και οικονομικά τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα θα υπάρξει ένας υγιής ανταγωνισμός. Ο καλώς νοούμενος ανταγωνισμός στην παιδεία πρέπει να υπάρχει. Πώς το εννοούμε εμείς; Επιτρέψτε μου, να σας πω κάτι που κυκλοφορεί σαν ανέκδοτο μεταξύ των δύο μεγάλων πανεπιστημάτων του Χάρβαρντ και του Γένη στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι φοιτητές του Χάρβαρντ θεωρούν εαυτούς ότι είναι πολύ πιο πάνω εκείνους του Γένη. Διηγούνται λοιπόν οι απόφοιτοι του Χάρβαρντ με τη μορφή ανεκδότου: Κάποτε ένας μέτριος φοιτητής έφυγε από το Χάρβαρντ και μεταγράφηκε στο Γένη και, με τον τρόπο αυτό, ανέβηκε αυτομάτως το επίπεδο και των δύο πανεπιστημάτων. Αυτός είναι ο ανταγωνισμός, που είπα. Είναι ένας υγιής ανταγωνισμός, ο οποίος επιτρέπει να υπάρχει αυτού του είδους η διέξοδος στο τέλμα, το οποίο υφίσταται σήμερα, ούτε αξιολόγηση διδασκόντων υπάρχει ούτε διδασκαλία ούτε έρευνα.

Έρχομαι τώρα στο τελευταίο θέμα, που έθιξε ο κ. Βενιζέλος. Μα, υπάρχουν, λέει, ευεργέτες; Πρώτον, θα υπάρξουν αν έρουν ότι τα πανεπιστημιακά αυτά ιδρύματα μπορούν να λειτουργήσουν στην Ελλάδα. Δεύτερον, είπαμε να μπορούν να δημιουργηθούν στην Ελλάδα και παραρτήματα μεγάλων ένων πανεπιστημάτων, που έχουν την ίδια μορφή. Γιατί να μην μπορούν το Χάρβαρντ και το Γένη να ιδρύσουν εδώ πανεπιστήμια; Γιατί το PARIS I και II, π.χ., που είναι από τα καλύτερα δημόσια πανεπιστήμια, που θέλουν εδώ να ιδρύσουν παράρτημα, να μην το κάνουν; Και ρώτησε ο κ. Βενιζέλος: "Μα οι ιδρυτές αυτοί θα δώσουν τα χρήματά τους;" Του λέω το εξής: Μα όταν έδωσαν για το Νοσοκομείο "Παπαγεωργίου", τόσα δισεκατομμύρια, γιατί να μην το κάνουν και εδώ; Όταν η οικογένεια Γουλανδρή π.χ. δίνει ό,τι δίνει, για να δημιουργήσει στην Ελλάδα τα μουσεία, που έκανε, γιατί να αποκλείσω εγώ ότι θέλει να ιδρύσει και ένα πανεπιστήμιο; Και δεν μιλάω για τη συγκεκριμένη οικογένεια, ούτε κάνω διαφήμιση.

Ευεργέτες, κύριοι συνάδελφοι, υπάρχουν. Αναξόπιστη είναι η πολιτεία μονάχα, η οποία έχει καταστήσει την ελληνική πραγματικότητα τέτοια, ώστε να μην μπορεί κανείς αυτήν τη στιγμή να εμπιστευτεί το κράτος, αφού δεν γνωρίζει πώς θα χρησιμοποιήσει τα χρήματά της. Γιατί δεν μπορεί να εμπιστευτεί τα χρήματα απλώς και μόνο δίνοντάς τα, χωρίς να έρει πού θα πάνε. Το παράδειγμα του Νοσοκομείο Παπαγεωργίου αποτελεί το κλασικότερο παράδειγμα του ότι χαραμίστηκαν τόσα δισεκατομμύρια, για να φτιαχτεί το τελειότερο νοσοκομείο στη χώρα, το οποίο σήμερα δεν λειτουργεί εξαιτίας της πολιτειακής ολιγωρίας. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Και μια τελευταία φράση, η οποία απευθύνεται στον κύριο Υπουργό και τον εισηγητή της Πλειοψηφίας. Θα σας παρακαλέσω να μη επιμείνετε στο θέμα της μεταφοράς της διάταξης, που αφορά τον όρθρο 13 στο όρθρο 4. Όταν η αρχική πρόταση του ΠΑΣΟΚ περιείχε μέσα τη λογική ότι πρέπει να αποσυνδεθεί ο όρκος από το θρησκευτικό του χαρακτήρα και να φύγει από το όρθρο 13 και να πάει στο όρθρο 4, πράγματι αυτό ήταν σωστό. Διότι αν έχανε το θρησκευτικό χαρακτήρα, μπορούσε να φύγει από το όρθρο 13, που αφορά τη θρησκευτική ελευθερία και να πάει στο όρθρο 4. Όταν όμως το ΠΑΣΟΚ έρχεται τώρα και λέει ότι απλώς κάνει τη μεταφορά, χωρίς να φύγει ο θρησκευτικός χαρακτήρας, δεν έχει λογική αυτή η μεταφορά. Γιατί να φύγει

από το άρθρο 13 και να πάει στο άρθρο 4;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Τώρα με ποιον είσθε, με τη Νέα Δημοκρατία ή με το ΠΑΣΟΚ;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Υπουργέ, είμαστε υπέρ του να αφήσουμε τον όρκο ως έχει και το άρθρο 13 ως έχει. Αυτό γιατί ιστορικά δεν υπάρχει κανένας λόγος από τη στιγμή που δεν αλλάζετε το περιεχόμενο του όρκου. Και δεύτερον, είτε το θέλουμε είτε όχι, με το να κάνουμε αυτή την αντιμετάθεση των δύο διατάξεων, λέμε ότι είναι αναθεωρητέα και το άρθρο 13 και το άρθρο 4. Ξέρετε ότι η πρόθεσή μας μπορεί να είναι αγαθή αυτήν την ώρα, αλλά δεν δεσμεύουμε την επόμενη Βουλή, όταν λέμε ότι είναι αναθεωρητέο το άρθρο 13 για τον όρκο και αναθεωρητέο το άρθρο 4 για τον όρκο. Τι μας λέει ότι η επόμενη Βουλή, με το να κάνουμε αυτού του είδους την τροποποίηση, δεν θα πει μεθαύριο ότι έχει άλλη εντύπωση για τον τρόπο, με τον οποίο θα διατυπωθεί ο όρκος;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Από ποια κόμματα θα αποτελείται η επόμενη Βουλή;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Βενιζέλο, από τα κόμματα που θα θελήσει η βουλήση του ελληνικού λαού. Εγώ δεν προδικάζω τίποτε απολύτως. Αν σεις προδικάζετε ότι θα είσθε εδώ εύχομαι εσείς να είσθε. Εγώ δεν ξέρω αν θα βρίσκομαι εδώ που βρίσκομαι. Κι επειδή εγώ αυτήν την ώρα έχω το μικρό μέρος της ιστορικής ευθύνης που έχουμε όλοι μας και λέω ότι αυτό μου αναλογεί, θεωρώ ότι δεν εκφράζει τη δική μου βούληση και της παράταξής μου το να φύγει ο όρκος από το άρθρο 13 τη στιγμή που δεν αλλάζει το περιεχόμενό του.

Τέλος, κύριε Βενιζέλο, μην πείτε ποιος είναι εκείνος που εκφράζει την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. 'Οσον αφορά το ότι βρέθηκαν μερικοί συνάδελφοι να έχουν μία άποψη σχετικά με τα ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, θα σας θυμίσω ότι στο άρθρο 16 υπάρχουν πολλοί συνάδελφοι από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ που μίλησαν σήμερα, οι οποίοι έρχονται προς τη δική μας κατεύθυνση. Εμείς δεν διερωτηθήκαμε ποιοι είναι εκείνοι οι οποίοι εκφράζουν την άποψη του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Κάτι αλλο. Είναι ιερή και ιστορική η στιγμή της αναθεώρησης του Συντάγματος. Δεν εκφράζόμαστε μόνο ως κόμματα, αλλά εκφράζόμαστε και ως Βουλευτές. Και δεν πρέπει να απεμπλίσουμε αυτήν τη δυνατότητα. Δεν είμαστε αγέλη. Και αυτήν ακριβώς την ελευθερία εννοώ να την υπερασπισθώ εν ονόματι όλων, ακριβώς στο πλαίσιο μίας κορυφαίας θεσμικής διαδικασίας, όπως είναι η αναθεώρηση του Συντάγματος.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Τη συνειδήση δεν την κουβεντιάζουμε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Γιαννόπουλος έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, εγώ συνηθίζω να κλείνω τη συζήτηση, αλλά βλέπω ότι είναι και άλλοι για να μιλήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Μήπως θέλετε να μιλήσουν οι άλλοι πρώτα, κύριε Υπουργέ; Ζήτησε το λόγο και ο κ. Ιωαννίδης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μία και πήρα το λόγο, θα μιλήσω και εγώ. Ίσως χρειασθεί να δευτερολογήσουμε. Γιατί εδώ μπαίνουμε και ξαναμπαίνουμε στα ίδια θέματα!

Ακούστε, κύριε Παυλόπουλε, εμείς θεωρούμε, ότι το θέμα το βλέπετε εμπορικά, οικονομικά, για να εξυπηρετήσετε προύχοντες του χρήματος, δικούς σας ανθρώπους, οι οποίοι έχουν ήδη διασυνδέσεις με τα πανεπιστήμια στα οποία αναφερθήκατε. Το βλέπετε, λοιπόν, εμπορικά. Εμείς το βλέπουμε πατριωτικά, ελληνικά, λαϊκά, εθνικά. Δεν θα το κάνουμε ξέφραγο αμπέλι. Λυπούμαστε για τους συνάδελφους μου του ΠΑ.ΣΟ.Κ! Λυπούμαστε! Γιατί είναι έχω από τα πράγματα!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Να μη λυπάσθε καθόλου! Την ελευθερία μας δεν την απαλλοτριώνουμε!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μην επιμένετε Στρατηγέ! Η ελευθερία έχει ορισμένα όρια. Μην επιμένετε και μην εξάπτεσθε! Δεν είστε σε θέση να

μιλάτε γιαυτά!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Μη μου μιλάτε έτσι!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας παρακαλώ πολύ, κύριε Σπυριούνη!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Δεν έχετε το λόγο, κύριε Σπυριούνη! Αν θίγεσθε, υπάρχει η διαδικασία να ζητήσετε το λόγο. Σας παρακαλώ να μη διακόπτετε τον κύριο Υπουργό.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Υπηρετώ το κεφάλαιο εγώ που έχω αυτήν τη γνώμη;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν είπα ότι υπηρετείτε το κεφάλαιο. Το κεφάλαιο το υπηρετούν άλλοι. Άλλα εσείς δεν είστε σε θέση αυτήν τη στιγμή να κρίνετε ορισμένα πράγματα και πάτε με το κεφάλαιο χωρίς να θέλετε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Τι λέτε, κύριε Υπουργέ! Δεν είμαι σε θέση να κρίνω, να έχω γνώμη;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Όχι δεν είστε!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Δεν είστε εσείς!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εντάξει! Συμβιβαστήκαμε; Θα κρίνει και ο λαός, θα κρίνει και το Π.Α.Σ.Ο.Κ, αν θέλετε, θα κρίνει και η Θεσσαλονίκη, σήμερα, ποιος έχει δίκιο!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Κύριε Υπουργέ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Σας παρακαλώ, κύριε Σπυριούνη!

Να μη γράφονται οι διακοπές του κ. Σπυριούνη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, την ώρα σας παρακαλώ!

Κύριοι συνάδελφοι, βεβαίως το Σύνταγμα συζητείται, επεξεργάζεται και αναθεωρείται, αν θέλετε. Και εμείς παίρνουμε μέρος στην αναθεώρηση. Γιατί θα στείλουμε αυτά τα θέματα στην έβδομη Αναθεωρητική Βουλή εν ηρεμίᾳ, με πολιτικές συνήθεις ήρεμες, χωρίς αντιδικές, χωρίς φωνές, χωρίς κάποιο πραξικόπημα προηγουμένων να συνταράξει τη χώρα και χωρίς κάποια εξέγερση να μας φέρει εδώ. Με ηρεμία!

Από εκεί και ύστερα όμως μην ξεχνάτε, ότι και Συντάγματα υπήρχαν δημοκρατικά και νόμοι υπήρχαν δημοκρατικοί και τίμιοι και νόμιμοι και συντάκτες υπήρχαν νόμιμοι. Άλλα υπήρχαν εποχές που αντί για Σύνταγμα λειτουργούσαν αντινομίες και αντί για δικαιοσύνη λειτουργούσαν παρασυναγή της δικαιοσύνης.

Επειδή, λοιπόν, πρέπει να θυμίσουμε και αυτά για την ιστορία και επειδή έχω κάποια σχέση με αυτά τα προβλήματα όλα, γιατί πέρασαν πάνω από την πλάτη μας πάρα πολλά πράγματα –είναι και συνάδελφοι εδώ, ευτυχώς και ένας από τους παλιούς δικηγόρους που μαζί πολεμούσαμε για κάποια θέματα–θέλω να πα μερικά πράγματα, όχι για τίποτα άλλο, αλλά για να τονίσω, ότι, και να γράψουμε, ό,τι και να κάνουμε, πρέπει να λειτουργήσει και κράτος συνειδήσεων και πολιτική συνειδήσεων –θα έλεγε κανείς– αλλά προπαντός και κλίμα και λαός συνειδήσεων.

Ακούστε, λοιπόν, όσον αφορά παλαιότερα. Θυμόσαστε οι παλαιότεροι, κύριοι συνάδελφοι –κύριε Καλαμακίδη το θυμάστε– το νομοθετικό διάταγμα 942/1946 περί λήψεως μέτρων προς κατευνασμό των πολιτικών παθών.

Το 1946 μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας να μη γράφουν Χ, να μη γράφουν ΕΑΜ, να μη γράφουν ΕΛΑΣ κλπ. Ήταν προς κατευνασμό των πολιτικών παθών. Έρχονται οι εκλογές του 1956 και οδηγήθηκαν στο δικαστήριο σαράντα δυο άνθρωποι πολίτες του Αιγαίου, διότι στις εκλογές σε μια συγκέντρωση φώναζαν "κάτω ο Καραμανλής", για αναμόχλευση, λέει, των πολιτικών παθών! Μέσα! Βεβαίως αθωώθηκαν στο δικαστήριο, λειτούργησε τότε η δικαιοσύνη.

Το τραγούδι "Πότε θα κάνει ξαστεριά" θεωρήθηκε παράβαση του 942/46. Καταδικασμένοι εκατοντάδες άνθρωποι. Δεν λέω για τον 375/46 "περί κατασκοπείας" που χρησιμοποιήθηκε σε βάρος αγωνιστών των αριστερών κομμάτων τότε δολοφονικώς, χωρίς να ισχύει αυτός ο νόμος όπως απεδείχθη αργότερα και από τους συνταγματολόγους.

Και ερχόμαστε στον αναγκαστικό ν. 509 του Δεκεμβρίου

του 1947 που έγινε για την αντιμετώπιση της ανταρσίας του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας όπως λεγόταν τότε και πώς ερμηνεύθηκε. Έλεγε ο νόμος: Διαρκούσης της ανταρσίας απαγορεύεται –είχε διαλυθεί το ΕΑΜ, ΕΛΑΣ, τα αριστερά κόμματα, η ΕΔΑ, τα πάντα– η ανασύσταση. Και έρχεται η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας μετά πέντε χρόνια από τη λήξη της ανταρσίας και λέει, διότι το κράτος με νόμο δεν τερμάτισε την ανταρσία, ισχύει. Απολύσεις καθηγητών πανεπιστημίων κλπ, δραματική κατάσταση.

Τι λέει ο 'Άρειος Πάγος; Ναι, λέει, είπε ο νόμος "διαρκούσης της ανταρσίας" αλλά ο Ζαχαριάδης έξω είπε "το όπλο παρά πόδα" –δεν λέγεται "παρά πόδας", αλλά "παρά πόδα"– και συνεχίζεται η ανταρσία. Οι άνθρωποι εκείνοι είχαν πάει εκεί, είχαν μπει σε δουλειές –αυτό ήταν γνωστό–δούλευαν σε χωράφια, σε εργοστάσια για να ζήσουν και τα φτιάχουν τη ζωή τους. Αυτά τα είπε το Συμβούλιο Επικρατείας και ο 'Άρειος Πάγος.

'Έρχομαι σ' ένα άλλο θέμα και θα πληροφορηθεί ο φίλος μου ο Βαρδής Βαρδινογιάννης ο δικηγόρος, να έρθει να με δει γι' αυτό. "Στ' άρματα, στ' άρματα εμπρός στον αγώνα για τη χιλιάριβη τη λευτεριά" με πολιτικό σύνθημα στελέχη και μέλη της ΕΔΑ "νόμιμο το ΚΚΕ". Ήταν μια αξίωση τότε των μελών της ΕΔΑ και των άλλων κομμάτων να νομιμοποιηθεί το ΚΚΕ.

Τι είπε η απόφαση; Το να φωνάζετε λέει "νόμιμο το ΚΚΕ" σημαίνει ότι είναι νόμιμο το ΚΚΕ και αφού είναι νόμιμο υπάγεται στον 509. Ακούστε τώρα τι έγινε στη πρώτη φάση. Πήγαμε στο μονομελές –γιατί πήγαμε με τον 942– και ζητήσαμε εφέσιψη ποινή. Εκατόν σαράντα οκτώ, εκατόν σαράντα εννιά οι κατηγορούμενοι, δεκαεννιά, είκοσι, τριάντα, σαράντα δικηγόροι στη μεγάλη αίθουσα του πρωτοδικείου. Θα τα θυμάται ο κ. Ιντζές.

Πήγαμε εκεί και είπε το δικαστήριο "ένοχοι οι κατηγορούμενοι", "εφέσιψη ποινή", κύριε Πρόεδρε "τριάντα πέντε μέρες φυλακή". Αν έλεγε είκοσι πέντε, είκοσι έξι, είκοσι εφτά, δεν είχαμε δικαίωμα εφέσεως. Και πάμε στο εφετείο και βρισκόμαστε προ της εξής καταπληκτικής καταστάσεως: Εγείρεται ο εισαγγελέας της έδρας του Πλημμελειδικείου –έφθασε και στον 'Άρειο Πάγο, ήταν και στη χούντα– και λέει παρερμήνευσε τη διάταξη το Μονομελές Πλημμελειδικείο Αθηνών. Εδώ δεν πρόκειται, είπε, περί παραβάσεως του ν. 942/46 "περί κατευνασμού των πολιτικών παθών", αλλά πρόκειται λέει περί εφαρμογής του νόμου 509. Δέκα χρόνια φυλακή ο Βαρδής ο Βαρδινογιάννης, παραμονές της δικτατορίας παρακαλώ. Ήταν και άλλοι μαζί, δεν τους θυμάμαι. Θέλω την απόφαση τώρα για κάποιο βιβλίο που τερματίζεται η συγγραφή του. Το βρήκα τυχαίως χθες το θέμα.

Γιατί τα λέω, κύριε Πρόεδρε; Το είχα δώσει δυο φορές αυτό το σημείωμα όχι για τίποτε άλλο, για τους δικαστές κυρίως. Οι δικαστές πρέπει να εφαρμόζουν τους νόμους. Όχι για μας τους άλλους που μαλώνουμε και τους πολίτες. Και για μας όλους, αλλά για τους δικαστές, οι οποίοι παρερμήνευσαν εκ προθέσεως τις διατάξεις εκείνες από σκοπιμότητα για να κτυπήσουν μια ορισμένη πολιτική μερίδα.

Και τελειώνω με ένα άλλο επίσης θέμα: Δεν μιλάω για την περιώδεια αρχής το 181, τον 4000 για τον τεντυμποίσμο.

Όλα αυτά ήταν εναντίον ορισμένων πολιτών που είχαν ορισμένο πολιτικό θα έλεγε κανείς φρόνημα. Και τι θέλω να συμπληρώσω με αυτά και να τονίσω: Ας αφήσουμε υποθήκη ότι ό,τι κουβεντιάζουμε εδώ και ό,τι εμείς επεξεργαζόμαστε σαν εκπρόσωποι του ελληνικού λαού, σχετικά με τη βελτίωση ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος να γίνεται σεβαστό και να γίνονται σεβαστές οι διατάξεις του Συντάγματος.

Και έρχομαι τώρα για να τελειώσω να πω και εγώ δυο λόγια πάνω στο θέμα του αρθρου 16, γιατί έχω μιλήσει για τα άλλα. Κοιτάξτε, βοά η αγορά ότι και δικηγόροι, αλλά και επιχειρηματίες είναι πανέτοιμοι όταν πούμε εμείς εδώ, ναι, να γίνουν ιδιωτικά πανεπιστήμια στη χώρα, να φουντώσει εκείνο το κακό της παραπαιδείας. Υπάρχουν έτοιμες εταιρείες που ανήκουν σε ορισμένο έθνος ή σε ορισμένο λαό που έχει πολλά λεφτά, να κατακλύσουν την Ελλάδα. Να κατακλύσουν την Ελλάδα

εξαιτίας του γεγονότος ότι εδώ θα πάμε να αλλάξουμε το άρθρο 16 του Συντάγματος ή να το καταργήσουμε.

Δεν λέω ότι θα επηρεασθεί εδώ το φρόνημα των Ελλήνων, αλλά δεν είναι σωστό. Και δεν είναι σωστό εκ του γεγονότος ότι επειδή δεν μπορούμε να επιτρέψουμε στα παιδά μας να σπουδάσουν όλα εδώ και πάνε μερικά έξω, πρέπει να πούμε ότι, αφού πάνε έξω και έρχονται... Και πώς έρχονται; Πέρναγαν από το ΔΙΚΑΤΣΑ και επί έξι χρόνια-επτά απερρίπτοντο όλα τα πτυχία εκείνα που έπαιρναν έξω. Το ξέρετε αυτό, τα ζήσαμε και ως δικηγόροι, όπου το ΔΙΚΑΤΣΑ έκανε αυστηρό έλεγχο και μόνο τελευταία κάπως ομαλοποιήθηκαν τα πράγματα γιατί, ναι, σπάωθηκαν και οι βαθμοί έξω.

Λοιπόν, δεν θα το κάνουμε ξέφραγο αμπέλι, κύριοι συνάδελφοι, και έχουμε την ίδια συνείδηση με σας, την πατριωτική, την ίδια εθνική, την ίδια δημοκρατική με εσάς. Και σαν κυβέρνηση εδώ και σαν υπεύθυνοι Υπουργοί και εμείς, ο Βαγγέλης ο Βενιζέλος ως γενικός εισηγητής και εγώ ως Υπουργός Δικαιοσύνης γι' αυτό τα λέμε. Σας έπιασε ο πόνος; Λύσαμε όλα τα προβλήματα και μας έμεινε μόνο αυτό και χρειάζεται ο Αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας να έρχεται εδώ με δέκα επιχειρήματα; Εμπορικά επιχειρήματα ήταν όλα. Και αν θέλετε, να ανοίξουμε μία συζήτηση έξω από τη Βουλή, σε κάποια αίθουσα, να τα πούμε αυτά, ελευθερίως όμως. Το τι γίνεται μέχρι τώρα το ξέρουμε.

Και τι γίνεται με τις μονάδες εκείνες που λειτουργούν, ξέρουμε. Εγώ είπα, άντε μη την πούμε παραπαιδεία, να την πούμε παράλληλη παιδεία.

Εμείς –και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε– είχαμε πει στο συμβόλαιο με το λαό να καταργήσουμε την παραπαιδεία. Δεν μπορέσαμε. Γιατί; Γιατί το κράτος ούτε σχολεία είχε, από απόψεως κτιριακής προσφοράς και έπρεπε να κάνει περισσότερα ούτε τα μέσα για να βάλει καθηγητές. Και είναι απλωμένη η παράλληλη παιδεία –να μην την πω παραπαιδείαπολύ απλωμένη. Και καμιά φορά βοήθησε, αλλά και εκεί δουλεύει τίμια, πατριωτικά, σωστά και εθνικά, αν θέλετε, γιατί και αυτά τα παρακολουθώ. Αυτή είναι η θέση μας.

Εμείς από πλευράς κυβερνητικής δεν θέλουμε τροποποίηση του άρθρου 16 του Συντάγματος. Αν ορισμένοι συνάδελφοι είτε επιστημονικά είτε προσωπικά έχουν απόψεις ανώτερες, ανώτατες, έστω και από εμάς τους φερόμενους ως αντιδραστικούς, άντε, να υποχωρήσω και να πω έχουν δίκιο. Εκείθεν το παρόπονο στρατηγεί. Υπό ποία άποψη, δηλαδή: Μην είσθε απόλυτοι. Δεν υπήρξαμε απόλυτοι. Απόλυτοι υπήρξαμε από εκεί. Όχι με εσάς, να κουβεντιάσουμε, αλλά δεν επιτρέπεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Ιωαννίδης έχει το λόγο για να δευτερολογήσει ως ειδικός αγορητής του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Δεν μπορεί κάθε μέρα να αλλάξουμε την ιδιότητα!

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Εντάξει, κύριε Πρόεδρε, δεν θα σας χαλάσω το χατίρι, αλλά δεν υπάρχει διάταξη στον Κανονισμό που να προβλέπει κάτι τέτοιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Δηλαδή, να ασκούμε τα δικαιώματα και με τη μία ιδιότητα και με την άλλη.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Βεβαίως. Εγώ δεν το έκανα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Αυτή είναι η ερμηνεία την οποία δίνετε εσείς. Δεν την αποδέχεται το Προεδρείο. Και αν καμιά φορά έγινε κάποια παρατυπία, κακώς.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχήν δεν το έκανα. Είναι θεωρητική η συζήτηση και δεν το έκανα και άλλη η σημερινή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Πάντως, το 1986 ο κ. Πεπονής ήταν και γενικός εισηγητής και κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Ετοιμοί είναι, αλλά δεν πειράζει.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, αλλά δεν έπαιρνε το λόγο με όλες τις ιδιότητες.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Με όλες.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Με όλες. Γιατί όχι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κακώς.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Τέλος πάντων, εγώ δεν ζήτησα, κύριε Πρόεδρε, να έχω τέτοιο προνόμιο και επομένως δεν

υπάρχει πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Εντάξει.

Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα είμαι πολύ σύντομος. Να απαντήσω και εγώ σε ορισμένα πράγματα από όσα άκουσα από την πλευρά του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως.

Κατ'αρχήν, έγινε πολύς λόγος από ορισμένους για τη θανατική ποινή. Προς Θεού. Το επιχείρημα ότι η θανατική ποινή, αυτή η βαρβαρότητα, αυτή η εγκληματική πράξη είναι αποτελεσματική με την έννοια ότι συνετίζει άλλους δεν έχει επιβεβαιωθεί πουθενά στον κόσμο. Στην Αμερική, την οποία επικαλούνται συνεχώς ισχύει η θανατική ποινή, εκτελείται η θανατική ποινή, αλλά έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό εγκληματικότητας από όλες τις αναπτυγμένες χώρες. Στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι ένα εκατομμύριο τριακόσιες χιλιάδες κρατούμενοι με φυλάκιση πάνω από ένα χρόνο. Κάθε χρόνο εκτελούνται θανατοποινίτες κατά τρόπο επιδεικτικό προβαλλόμενο από τις τηλεοράσεις. Δεν σταματάει η εγκληματικότητα έτσι.

Υπήρχαν χώρες που τιμωρούσαν –και πολύ παλαιότερα και η Αγγλία– την κλοπή με απαγχονισμό εκτελούμενο δημόσια ή με αποκοπή της χειρός εκτελούμενη δημόσια και εν τούτοις κατά την εκτέλεση της ποινής συλλαμβάνονταν άλλοι να κλέβουν τους συναθροισμένους που χάζευαν την εκτέλεση των συνανθρώπων τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Πάντως, εκεί που τους κόβουν τα χέρια είναι μειωμένη η εγκληματικότητα.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Όχι, κύριε Πρόεδρε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εκεί, κύριε Πρόεδρε, δεν υπάρχουν στατιστικές. Τις έχουν καταργήσει τις στατιστικές εκεί!

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Όχι, κύριε Πρόεδρε, δεν είναι μειωμένη.

Εν πάσῃ περιπτώσει, ανεξάρτητα από αυτό επιτέλους έχουμε και διεθνή δέσμευση σχετική και δεν μπορώ να καταλάβω γιατί πρέπει να επανέρχονται σ'αυτό το θέμα οι συνάδελφοι που νομίζουν ότι θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν έτσι την κατάσταση, επικαλούμενοι μάλιστα το κοινωνικό αίσθημα. Αλίμονο αν επρόκειτο τις ποινές που επιβάλλονται στους όποιους παραβάτες του ποινικού νόμου να τις αποφασίζουν το κοινό αίσθημα ή οι πολίτες ή με δημοψήφισμα που ακούσθηκε εδώ μέσα.

Βεβαίως, οι μη γνωρίζοντες, εκείνοι που δεν έχουν ασχοληθεί ποτέ με αυτά τα μεγάλα προβλήματα που έχουν και φιλοσοφικές διαστάσεις άλλα και ουσιαστικές επιπτώσεις στην κοινωνική ζωή ευκολότατα μπορούν να λένε να τιμωρούμε και την κλοπή με θανατική καταδίκη ή ο, τιδήποτε άλλο δεν τους αρέσει. Καθημερινή κουβέντα είναι το, αν ήμουν εγώ θα αποφάσιζα αυτούς που κλέβουν, τους διαρρήκτες ή τους ληστές να τους εκτελώ και θα τελειώνωμε και σε ένα μήνα δεν θα είχαμε άλλες τέτοιες πράξεις!

Αυτά είναι λόγια αβασάνιστα και λόγια όχι μόνο αφιλοσόφητα αλλά και άκρως επιπλοια και επικίνδυνα!

Ένα άλλο θέμα στο οποίο εστίασε την προσοχή της η Νέα Δημοκρατία είναι βεβαίως το άρθρο 16 για τα πανεπιστήμια. Δεν με ακούει δυστυχώς ο κ. Παυλόπουλος τώρα που ήθελα να του πω ότι υπάρχουν και μερικά πράγματα που πρέπει να μείνουν εκτός αγοράς και ένα από αυτά είναι η ανώτατη παιδεία. Και επιτέλους, δεν μπορεί να είναι ούτε ο πρωταρχικός ούτε ο κύριος λόγος ή η κύρια αποστολή της παιδείας η δημιουργία απλώς ανθρώπων που είναι ικανοί να εξεύρουν εργασία. Δηλαδή, δεν μπορούμε να θεωρούμε ως κύριο σκοπό της ανώτατης παιδείας το πώς θα λύσουμε –που δεν το λύνουμε και έτσι– το πρόβλημα της ανεργίας. Και δεν το λύνουμε και έτσι το πρόβλημα της ανεργίας με το να δημιουργούμε "επιστήμονες" μόνο εκείνους οι οποίοι θα είναι κατάλληλοι για την α' ή τη β' εποχή να ασκήσουν κάποιες δραστηριότητες.

Είναι πολύ ουσιαστικότερος και πολύ σοβαρότερος ο σκοπός της ανώτατης παιδείας και αυτό είναι κάτι που δεν

πρέπει να το παραγνωρίζουν εκείνοι που χωρίς να εκτιμούν τους κινδύνους ή υποτιμώντας τους κινδύνους, επικαλούμενοι τα προβλήματα και τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει σήμερα η ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας, νομίζουν ότι μπορούν να ανοίξουν τις πόρτες για να εισβάλει η ιδιωτική πρωτοβουλία ή "υστεροβουλία" και στην ανώτατη εκπαίδευση.

Και επειδή αναφέρθηκε αναλυτικά ο αγαπητός συνάδελφος, ο γενικός μας εισηγητής, ο Υπουργός κ. Βενιζέλος στο θέμα αυτό που το κατέχει και καλύτερα παντός άλλου δεν έχω να προσθέσω τίποτε άλλο στο σημείο αυτό.

Τελείωνω, κύριε Πρόεδρε, χωρίς καν να εξαντλήσω το χρόνο που δικαιούμαι και με τη μια ιδότητα μου, με τη διαπίστωση και πάλι ότι παρά τις επιμέρους διαφωνίες, μικρές θα έλεγα όχι μεγάλες, η όλη συζήτηση στην Ολομέλεια, όπως και στη Διαρκή Επιτροπή, για τις αναθεωρητές διατάξεις της ενότητας, που αναφέρεται στα ανθρώπινα δικαιώματα, και εποικοδομητική υπήρξε και συναντετική εν πολλοίς υπήρξε και προς τη σωστή κατεύθυνση οδηγεί. Διότι οι διατάξεις που θα αναθεωρηθούν και που θα διατυπωθούν νομοτεχνικά από την επόμενη Βουλή, κινούνται προς την κατεύθυνση της διεύρυνσης και της περαιτέρω ισχυροποίησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο ειδικός αγορητής του ΚΚΕ κ. Κανταρτζής έχει το λόγο.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, έγινε μια προσπάθεια τις μέρες αυτές να καλλιεργηθεί η εντύπωση ότι δήθεν η αναθεώρηση του Συντάγματος προχωρά μέσα από συναντετικές διαδικασίες, επικεντρώνοντας την προσοχή των δυο μεγάλων κομμάτων μόνο στο άρθρο 16. Χωρίς βεβαίως να υποτιμάμε τη σημασία του άρθρου 16, θα πρέπει για μια ακόμη φορά να υπογραμμίσουμε, ότι μέσα από το σύνολο των διατάξεων, των οποίων πρωθείται η αναθεώρηση, θα έχουμε αλλαγές, αλλαγές προς το χειρότερο. Έχουμε χάλκευση νέων δεσμών για τα δικαιώματα του λαού μας, για τις συνδικαλιστικές πολιτικές ελευθερίες, νέα δεσμά για τη χώρα μας.

Βεβαίως, υπάρχουν και κάποια άρθρα, τα οποία εξήγησαν με την τοποθέτησή τους οι ομιλητές του κόμματός μας. Το κόμμα μας είναι σύμφωνο στο να ανοίξει διαδικασία αναθεώρησης. Πρέπει όμως να υπενθυμίσω για μια ακόμη φορά, ότι τα άρθρα αυτά είναι και περιορισμένα σε αριθμό, αλλά και αφορούν θέματα δευτερεύουσας σημασίας, τα οποία θα μπορούσαν να είχαν λυθεί και χωρίς συνταγματική αναθεώρηση. Εκείνο που στην πραγματικότητα γίνεται είναι ότι διατηρούνται αντιδημοκρατικές διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος, του Συντάγματος του 1975 και του 1986. Να, γιατί η Κυβέρνηση εξακολουθεί και προσταθεί να πλέξει το εγκώμιο εκείνου του Συντάγματος, κάνοντας εκατόν ογδόντα μοιρές στροφή από διακριτικές θέσεις. Για παράδειγμα, η διατήρηση της παραγράφου 2 του άρθρου 11, που μιλάει για απαγόρευση των συγκεντρώσεων ή σε ορισμένα άλλα στα οποία επιχειρείται αναθεώρηση, η αναθεώρηση αυτή είναι σε περιορισμένη έκταση.

Και αναφερθήκαμε χθες συγκεκριμένα για την εκτόπιση. Γιατί παραμένει ακόμη αυτό το μέτρο; Βεβαίως, γίνεται κάποια αλλαγή, αντί για διοικητικό, να πάει πλέον σε παρεπόμενη ποινή. Γιατί όμως παραμένει σαν ποινή της εκτόπισης; Η απάντηση είναι καθαρή και δόθηκε πέρσι από την Κυβέρνηση στις αγροτικές κινητοποιήσεις. Όταν βρήκε ότι είχε δίκιο ο Βενιζέλος, με το ιδιώνυμό του καθιέρωσε την εκτόπιση, για να αντιμετωπίσει ακριβώς τους λαϊκούς αγώνες.

Υπάρχουν ακόμη μια σειρά διατάξεις, στις οποίες επιχειρείται αναθεώρηση, αναθεώρηση όμως η οποία είναι πίσω, όχι απλώς από τις ανάγκες για να υπάρχουν αλλαγές σε προοδευτική δημοκρατική κατεύθυνση, αλλά είναι πίσω και απ' αυτό που ήδη έχει επιτευχθεί στην πράξη κύρια από τους αγώνες των εργαζομένων. Και αναφέρομαι στα συνδικαλιστικά δικαιώματα των δημοσίων υπαλλήλων.

Γίνεται μια αναθεώρηση, η οποία περιορίζει τις απαγορεύσεις, αλλά τις διατηρεί για μεγάλα στρώματα, για τα Σώματα Ασφαλείας, για το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, για τους δικαστικούς. Στην πραγματικότητα η προσπάθεια αυτή

μοιάζει με την προσπάθεια να περισώσει ό,τι μπορεί να περισώσει απ' αυτό που ήδη έχει ανατραπεί κάτω από τους αγώνες, επιβεβαιώνοντας για μία ακόμη φορά τους απαράδεκτους αυτούς, κατά τη γνώμη μας, περιορισμούς.

Υπάρχουν ακόμα και μία σειρά διατάξεις, οι οποίες, ενώ προτείνονται στο όνομα της δήθεν πληρέστερης προστασίας κάποιων δικαιωμάτων, όπως για παράδειγμα την προστασία του ατόμου από τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων, στην πραγματικότητα αποβλέπουν στο να κατοχυρώσουν και συνταγματικά αυτό που έχει ήδη συμβεί με νόμους, που δεν είχαν κανένα έρεισμα στο ισχύον σήμερα Σύνταγμα, τη νομιμοποίηση, δηλαδή, του ηλεκτρονικού φακελώματος της Συνθήκης του Σένγκεν, αλλά και του φακελώματος που γίνεται μέσα από την EUROPOL.

Είναι ασφαλώς διατάξεις, οι οποίες έχουν σαν στόχο να ενισχύσουν, να θωρακίσουν και συνταγματικά βεβαίως τους καταστατικούς μηχανισμούς του κράτους.

Επίσης, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε, ότι με την αναθεώρηση του άρθρου 25, εκείνο που στην ουσία επιδιώκεται, είναι ο περιορισμός των κοινωνικών δικαιωμάτων και των κοινωνικών κατακτήσεων των εργαζομένων, έτσι ακριβώς όπως υπαγορεύεται από τα συμφέροντα των μεγαλοβιομηχάνων, ώστε να γίνει δυνατή η προώθηση της πολιτικής του νεοφιλελευθερισμού που έχει βάλει στο στόχαστρό του αυτά τα δικαιώματα μέσα από την δήθεν αρχή της αναλογικότητας και την προστασία του σκληρού πυρήνα μόνο των δικαιωμάτων, αλλαγές οι οποίες σε τελευταία ανάλυση οδηγούν στην αφυδάτωση των δικαιωμάτων.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν θαναφερθώ στο ζήτημα του χωρισμού της εκκλησίας από το κράτος. Έχουμε αναφερθεί κατ' επανάληψη και στη συζήτηση επί της αρχής, αλλά και στην τοποθέτηση στην ενότητα αυτή. Παρακολουθούμε, όμως, το τελευταίο διάστημα με αφορμή και αυτό το θέμα, να γίνεται προσπάθεια να καλλιεργηθεί ένας θρησκευτικός φανατισμός, ένας φανατισμός ο οποίος οδηγεί στο διχασμό του λαού μας. Ακούσαμε μάλιστα σήμερα στην Αίθουσα αυτή να αποκαλεί ο συνάδελφος κ. Παπαθεμελής, όσους τάσσονται υπέρ του διαχωρισμού εκκλησίας-κράτους, ως συνέλληνες. Μεγάλη η χάρη τους αλήθεια να αποκαλέσουν συνέλληνες αυτούς που υποστηρίζουν τον διαχωρισμό της εκκλησίας από το κράτος!

Αυτοί, όμως που προσπαθούν να καλλιεργήσουν αυτό το πνεύμα του διχασμού μέσα στο λαό, αναλαμβάνουν σοβαρότατες ευθύνες και ο λαός μας δεν θα επιτρέψει να γίνει αυτός ο διαχωρισμός σε ορθόδοξους και μη ορθόδοξους, θρησκευόμενους και μη θρησκευόμενους. Κοινά είναι τα προβλήματα, κοινοί είναι οι αγώνες και ο λαός μας δεν θα επιτρέψει να περάσει αυτός ο διχασμός.

Επιώθηκε ακόμη ότι ο Μαρξ διαπινέόταν από έναν μισελληνισμό. Η αλήθεια είναι ότι ο Μαρξ, δεν ήταν ούτε μισέλληνας ούτε φιλότουρκος ούτε φιλογερμανός ούτε αμερικανόφιλος ο αγγλόφιλος γαλλόφιλος και δεν ξέρω και γω τι άλλο θα μπορούσε κανένας να πει. Εκείνο που μισούσε ο Μαρξ ήταν η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, γ' αυτό αγωνίστηκε σ' όλην του τη ζωή, γ' αυτό και κυνηγήθηκε απόλεις τις εκμεταλλεύτριες τάξεις. Και οι λαοί εξοπλισμένοι με το έργο του που είναι πάντα επίκαιρο, όπως το "κομμουνιστικό μανιφέστο" που συμπληρώνονται φέτος εκατόν πενήντα χρόνια, συνεχίζουν τον αγώνα για την κατάργηση της αδικίας, για την κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Κανταρτζή, ήταν όμως κατά του διαμελισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Υπάρχουν αυτά τα κείμενα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Παρακαλώ, κύριε Βενιζέλο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Να λέμε την αλήθεια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Κολοζώφ έχει το λόγο.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Αλλάζουν την ιστορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Επιτρέπετε, κύριε

Κόρακα, στον κ. Κολοζώφ να μιλήσει;

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κύριε Πρόεδρε, η συζήτηση στην πρώτη ενότητα ήδη δείχνει αυτό που είπα στην αρχή της ομιλίας μου, ότι σήμερα υπάρχει μια κυριαρχη άποψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην προκειμένη περίπτωση, η οποία θέλει, θεωρεί, πιστεύει, νομίζει, ότι έτσι πρέπει να λειτουργήσει και πιστεύει ότι αυτήν την προσπάθεια θα κάνει, να βάλει πάνω από τα συντάγματα, πάνω από τα εθνικά δίκαια, το Κοινοτικό Δίκαιο.

Υπάρχουν τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα οποία έχουν τοποθετηθεί με σαφήνεια –τα έχω εδώ αν θέλετε να σας τα δώσω, για να μη χάνω το χρόνο μου– και με μεγάλη καθαρότητα βάζουν το ζήτημα της υπεροχής του Κοινοτικού Δικαίου σε σχέση με το Εθνικό Δίκαιο, σε ψήφισμα που έγινε την Πέμπτη 2 Οκτωβρίου και ο τίτλος του ακριβώς είναι: "Ψήφισμα όσον αφορά σχέσεις μεταξύ δημόσιου, Διεθνούς, Κοινοτικού και Συνταγματικού δικαίου των κρατών-μελών", για να μην έχουμε καμμία αυταπάτη.

Αυτό ακριβώς το πλαίσιο μέσα στο οποίο πάει να γίνει σήμερα η αναθεώρηση του Συντάγματός μας, δημιουργεί σοβαρές ανακολουθίες, ιδιαίτερα στα δύο μεγάλα κόμματα, τα οποία συναντούν στο να αλλάξουν συνταγματικές διατάξεις για να διευκολυνθεί να περάσει ό,τι εν πάσῃ περιπτώσει θέλει να περάσει η Ευρωπαϊκή Ένωση σαν αποφάσεις της. Άλλα την ίδια στιγμή παίρνοντας υπόψη μια πραγματικότητα που υπάρχει εδώ, πάνε να στηρίξουν ορισμένα πράγματα τα οποία δεν μπορούν να στηρίξουν, γιατί βρίσκονται σε αντίφαση με τον εαυτό τους.

Έρχομαι στα δύο ζητήματα, που συζητήθηκαν εδώ. Το ένα ζήτημα ήταν για το άρθρο 16 και το άλλο ζήτημα, που εμείς βάζουμε, για να γίνει η αναθεώρηση του άρθρου 3, είναι ο διαχωρισμός εκκλησίας και κράτους.

Ποια είναι η τοποθέτηση των δύο μεγάλων κομμάτων πάνω στο ζήτημα αυτό: Μιλάνε ο κ. Πολύδωρας και ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας σχετικά με τα πανεπιστήμια. Εν πάσῃ περιπτώσει, λένε μην επιμένετε. "Είστε αναχρονιστικοί" λένε, γιατί σε λίγο που θα λειτουργήσουν, τα όσα λειτουργήσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα αναγκαστείτε βάσει της υπεροχής του Κοινοτικού Δικαίου, να αποδεχθείτε μία πραγματικότητα που θα σας επιβληθεί. Και στο Σύνταγμα να το έχετε γραμμένο, θα είστε υποχρεωμένοι να κάνετε ιδιωτικά πανεπιστήμια.

"Όταν εμείς, όμως, βάζουμε το θέμα διαχωρισμού της εκκλησίας από το κράτος, έρχονται και λένε: "μα, εδώ τα ιερά και τα όσια του έθνους". Ποιανού έθνους; Θα έλθει η Ευρωπαϊκή Ένωση με τους νόμους της και την υπεροχή του Κοινοτικού Δικαίου και θα επιβάλει και αυτήν την αλλαγή. Αυτή η αντίφαση βρίσκεται σε όλα τα βασικά άρθρα, που αφορούν κοινωνικά δικαιώματα, ατομικά δικαιώματα, σε όλα τα άρθρα που αφορούν τις σχέσεις του έθνους με το διεθνή περιγύρο του.

Στη συγκεκριμένη ενότητα τώρα, θα ήθελα να αναφερθώ στα ζητήματα τα οποία ήδη έχουν θιγεί, αλλά που νομίζω ότι πρέπει να αναδειχθούν με μεγαλύτερη σαφήνεια. Γίνεται μία προσπάθεια και το είπα και προηγούμενα αυτό, να γίνουν ορισμένες καλυτερευσίες στο Σύνταγμα μας, αλλά δεν έχουν το κουράγιο να πάνε παραπέρα.

Γιατί τα πολιτικά δικαιώματα, κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορεί κανένας να τα βάλει μέσα σε στεγανά, να πει, αυτός ο πολίτης που κάνει αυτήν τη δουλειά, έχει πλήρη ελευθερία, έχει πολιτικά δικαιώματα και αυτός ο άλλος πολίτης, που κάνει την άλλη δουλειά, δεν μπορεί να έχει, πρέπει να έχει περιορισμούς.

Αναφέρομαι στα πολιτικά δικαιώματα, που και αυτή η αλλαγή που γίνεται, δεν συμπεριλαμβάνει ορισμένες κατηγορίες πολιτών της χώρας μας, όσους δουλεύουν στα Σώματα Ασφαλείας, όσους δουλεύουν στο δικαστικό κλάδο. Δεν μπορεί να γίνει αυτή η αφαίρεση. Πώς είναι δυνατόν σ' ένα Σύνταγμα, που κατοχυρώνει την ισοτιμία των πολιτών, να υπάρχουν τέτοιους είδους διακρίσεις;

Δεύτερο ζήτημα, δεν θα βάλω ξανά το θέμα –το έχουμε

πει προηγουμένως – του διαχωρισμού εκκλησίας και κράτους. Δεν θέλετε αυτό το ζήτημα. Όμως, για το θέμα του όρκου, με συγχωρείτε πολύ, αλλά γιατί κάνετε αυτήν τη μεταφορά; Αυτή η μεταφορά έχει τη σημασία της. Βεβαίως, αλλά πάει προς μία κατεύθυνση, την οποία πάλι δεν τολμάτε να προβάλετε.

Είναι πολύ πιο τολμηρό το κείμενο των πενήντα συναδέλφων, που μιλάει καθαρά και ξάστερα για το πως πρέπει να αλλάξει το ζήτημα του όρκου, με το οποίο φυσικά συμφωνούμε, παρ' όλο που δεν πάει μέχρι τέλους, για να διαχωρίσει το ρόλο της εκκλησίας, το ρόλο του κράτους και φυσικά τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ τους. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία γύρω απ' αυτό το ζήτημα.

Το τελευταίο ζήτημα είναι τα κοινωνικά δικαιώματα. Τι να πω; Καταλαβαίνω ότι νομοθετείτε και περιορίζετε τα δικαιώματα των εργαζομένων, γιατί αυτή είναι η κατεύθυνση, αυτές είναι οι νομοθεσίες που μας επιβάλλουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, απελευθέρωση των εργασιακών σχέσεων και όλα τα υπόλοιπα. Άλλα στο Σύνταγμα μέσα, προς Θεού, γιατί βάζετε αυτές τις έννοιες που δεσμεύουν και τις επόμενες γενιές; Γιατί βάζετε αυτούς τους περιορισμούς;

Γιατί εισάγετε την έννοια του σκληρού πυρήνα, που ξέρετε πολύ καλά τι σημαίνει σκληρός πυρήνας. Δεν είναι η έννοια που έδωσε κάποιος ομιλητής εδώ, ότι διασφαλίζουμε ορισμένα όρια. 'Όχι, τα κοινωνικά δικαιώματα τα κατεβάζετε μόνο σ' αυτούς, που βρίσκονται σε άθλια κατάσταση, ενώ γι' αυτά τα δικαιώματα, η πορεία τουλάχιστον της ανάπτυξης της κοινωνίας λέει ότι πρέπει συνεχώς να διευρύνονται. Κι εμείς θεσμοθετούμε στο Σύνταγμά μας το σκληρό πυρήνα, δηλαδή, το έσχατο, δηλαδή, αυτό που πιο κάτω δεν γίνεται, το μινιμουμ

για τα κοινωνικά δικαιώματα; Γιατί;

Κανένας δεν μας το επιβάλλει αυτό το πράγμα ούτε και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Τόσο πολύ γίναμε πιο βασιλικοί και του βασιλιά ακόμα, για να εξυπηρετήσουμε το κεφάλαιο;

Εγώ θα έκανα έκκληση, αυτά τα ζητήματα να μην περάσουν στην αναθεώρηση που θέλουμε να κάνουμε. Αντίθετα, η όποια αναθεώρηση να έχει μία διαφορετική κατεύθυνση, προς την κατεύθυνση της διεύρυνσης των ατομικών και των κοινωνικών δικαιωμάτων και όχι την περιστολή τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριοι συνάδελφοι, εξαντλήθηκε ο κατάλογος και εσεις, κύριε Υπουργέ, δεν ζητάτε το λόγο. Επομένως, κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της πρώτης ενότητας των άρθρων του Συντάγματος, τα οποία αναφέρονται στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Ήτοι, των άρθρων 4, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24 και 25 των τριών, τα οποία προτείνει η προσθήκη 4 ως νέα άρθρα 5Α, 5Β, 5Γ' και 9Α'. Η ψήφιση των άρθρων αναβάλλεται για άλλη συνεδρίαση, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη, η οποία θα σας κοινοποιηθεί.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 13.46' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα ημέρα Τετάρτη και ώρα 18.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: Αποφάσεις Βουλής: συνέχιση της συζήτησης και λήψη απόφασης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής, σύμφωνα με την ειδική ημερήσια διάταξη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ